

Poljane

pred 19-letj in danes

Največjo proslavo v našem okra-
ju ob Dnevu republike pripravlja-
jo v Poljanah. Na Dan republike
bodo odkrili visok spomenik, ki bo
spominjal na znano poljansko vsta-
jo v decembru 1941. leta. Desetega
decembra 1941 so v Poljanah po-
čili prvi strel. Sledila je hajka.
To je bil povod za množični od-
hod v partizane 12. decembra. Te-
den kasneje so partizani že vdrl
v Poljane, 25. decembra pa je Can-
karjev bataljon z močnim napa-
dom povzročil tamkajšnji novi so-
vražni postojanki hude izgube. Sle-
dile so množične aretacije, stre-
ljanje talcev in represalije proti
prebivalstvu te doline. Vse to pa
ni moglo več zatreti upora. Na
spomeniku je vklesanih 160 imen
padlih borcev in žrtev iz Poljan in
bližnje okolice, večina teh so bili
prvoborci.

Danes, po devetnajstih letih, ko
se prebivalci Poljan skušajo od-
dolžiti padlim žrtvam z odkrit-
jem spomenika, diha po tej dolini
drugačno življenje. Obrati tovarne
Motor, Planike, tamkajšnja kme-
tijska zadruga in druga dejavnost,
nudi zaposlitev velikemu številu
prebivalstva. Drugi se zaposlujejo
v Skofji Loki in drugod. Hotavlje,
Vinharje, Delnice, Malenjski vrh,
Zakobilk in drugi okoliški kraji,
ki so bili žarišče vstaje in zatoči-
šče partizanov pred 19. leti, so da-
nes obnovljeni, ljudje si s pomoč-
jo širše skupnosti izboljšujejo živ-
ljenjske razmere, se selijo v do-
lino, v tovarne, utrjujejo nove dru-
bene odnose, za katere so padali
njihovi svojci.

Pozdrav mladim pionirjem!

Kranj, 25. nov. - Iz Bohinjske
Bele, iz Skofje Loke, iz Preddvo-
ra in iz drugih krajev sporočajo
o pripravah na posebne svečano-
sti, ki jih pripravljajo po šolah v
glavnem za jutri, soboto, 26. nov.,
ob sprejemu cicibanov v pionir-
ske organizacije. Kot je predvi-
deno bo letos stopilo v pionirske
vrste 2479 otrok in bodo vsi pio-
nirski odredi v okraju vpljuče-
vali v svojih organizacijah skup-
no nad 18.000 članov.

Starešinski sveti Društva prija-
teljev mladine in šolski odbori so
se letos zelo dobro pripravili na
te svečanosti. Praznik Dneva re-

publike, ki je hkrati tudi Dan
pionirjev, bo letos dobil posebno
obeležje. S prispevki raznih pod-
jetij, staršev in organizacij, so
skorajda povsod pripravili novim
pionirjem poleg značk tudi rdeče
rutke, ponekod celo baretke in
druge rekvizite. Mnoge šole že
danes krasijo prostor, kjer bodo
jutri pionirji zaprisegli. Nekatere
šole pripravljajo tudi primerno
pogostitev, razne recitacije, govo-
re v pozdrav mladim državljanom
ob njihovem vstopu v pionirsko
organizacijo.

Ta dogodek je vsekakor po-
memben. Z zaprisege stopajo na-

ši najmlajši prvič v organizacijo.
Na prsa si bodo pripeli značko prve
organizacije v njihovem živ-
ljenju. Pionirski odredi so prva
stopnja, kjer se mladi državljani
začne uveljavljati v našem dru-
žbenem razvoju, kjer se uvajajo k
samoupravljanju in aktivnemu
zavezanemu in samostojnemu de-
lovanju in javnem življenju. Nji-
hov pristop v pionirske vrste po-
meni prav ob Dnevu republike
vsakoletno pomladitev prvih vrst
v veliki stavbi samouprave, v
naši novi družbi svobodnih ljudi.
Zato naj velja mladim pionir-
jem ob tej svečanosti še poseben
pozdrav!

29. november — Dan republike

NOVI USPEHI

Letos že sedemnajstič praznujemo naj-
večji praznik vseh jugoslovanskih narodov
— rojstni dan Federativne ljudske repu-
blike Jugoslavije. Praznujemo ga obogateni
z novimi izkušnjami v razvijanju in po-
glabljanju novih družbenih odnosov. —
Sedemnajst let pravzaprav ni dolga doba,
a vendar za nas Jugoslovane pomeni več
kot prej mnoga, mnoga desetletja.

V petnajstih letih, kar svobodno gra-
dimo novo domovino, smo dosegli na go-
spodarskem področju neslutene uspehe. —
Prej nerazvita država, znana v svetu le po
korumpiranem režimu in poljedelskih pro-
izvodih, smo postali — kljub mnogim te-
žavam, ki so nas v povojnem razvoju
spremljale — industrijsko in kmetijsko raz-
vita dežela. Po stopnji porasta industrijske
proizvodnje smo med prvimi na svetu. V
mnoge dežele v vseh delih sveta izvažamo
naše industrijske izdelke. Tudi v kmetijski
proizvodnji smo dosegli že lepe uspehe. —
Sodobna mehanizacija in uvajanje drugih
agrotehničnih pripomočkov, krepitev druž-
benih posestev in kmetijskih zadrug, raz-
vijajoče se sodelovanje med kmetovalci in
zadragami — vse to je omogočilo, da smo
dosegli in ponekod celo presegli povprečne
hektarske donose v kmetijsko razvitih dr-
žavah.

Vsi ti uspehi so v prvi vrsti rezultat
novih, socialističnih družbenih odnosov, ki
jih iz leta v leto krepimo in poglobljamo.
Delavsko samoupravljanje je že zdavnaj
dokazalo svojo zgodovinsko upravičenost.
Postalo je močan materialni činitelj našega
nadaljnega razvoja. V našem okraju je
v delavskih svetih 4032 delavcev, v uprav-
nih odborih pa 1296. Osnova delavskega
samoupravljanja se vedno bolj širi. Preko
obratnih delavskih svetov in različnih ko-
misij vključujemo nove neposredne proiz-
vajalce v upravljanje. Z ustanavljanjem
ekonomskih enot po podjetjih in v novim
načinom delitve dohodka znotraj kolektiva
izkoreninjamo zadnje mezdne in birokrat-
ske ostanke upravljanja z ljudmi.

Močno se je razvilo tudi družbeno
upravljanje v komunah. V raznih organih
družbenega upravljanja sodeluje v našem

okraju vsak štirinajsti državljani. Okrepila
se je tudi materialna osnova komun. Prav
sedaj se pripravljajo nove spremembe v
bančništvu, na področju zdravstva, social-
nega zavarovanja, šolstva in prosvete in
v mnogih drugih službah, ki bodo mate-
rialno še bolj okrepile komune in s tem
omogočile še hitrejši razvoj družbenega
samoupravljanja. Pri tem ne gre zgolj za
kvantitativen proces prenašanja posamez-
nih pristojnosti z višjih na nižje državne
organe, marveč za kvalitativen premik v
našem družbenem sistemu. Prenašanje no-
vih pristojnosti in večjih sredstev na ob-
činske ljudske odbore ne pomeni krepitev
administrativnih funkcij upravnega apa-
rata — čeprav postavlja pred te organe
važne in odgovorne naloge — marveč kre-
pitev materialne osnove komunalnega sa-
moupravljanja. Zato bo treba še razširiti
krog ljudi, ki sodelujejo v družbenih orga-
nih upravljanja v zdravstvu, šolstvu, pro-
sveti in kulturi, socialnem zavarovanju itd.
V okviru stanovanjskih skupnosti in kra-
jevskih odborov, bomo morali z različnimi
oblikami omogočiti, da bo vsak državljani
lahko konstruktivno prispeval svoj delež
k nadaljnjemu razvoju svojega kraja in
vse komunalne skupnosti.

Smo v procesu vse intenzivnejšega po-
družabljanja vseh doslej izrazito »uprav-
nih« služb. V okviru komunalne skupnosti
uresničujemo v praksi vizijo prvih marks-
ističnih mislecev o komuni kot resnični
obliki ljudske samouprave. Ob uveljavlja-
nju novih družbenih odnosov, ki jih te
spremembe nujno narekujejo, se rušijo
moralne norme in pisani ter nepisani za-
koni in se ustvarjajo nove, socialistične
norme in novi nepisani zakoni. Družbeno
samoupravljanje je visoka šola nove socia-
listične družbene etike.

Ko razmišljamo o vseh teh spremembah,
ki jih človek vse hkrati in v celoti ne more
niti dojeti, nam šele postane jasen ogromen
zgodovinski pomen II. zasedanja AVNOJ
in njegovih sklepov pred sedemnajstimi
leti. Ponosni na velike uspehe, ki smo jih
doslej dosegli v našem družbenem in go-
spodarskem razvoju, zato z veseljem praz-
nujemo rojstni dan naše ljudske države.

Obračun dveletnega dela komunistov kranjskega okraja

Aktivno sodelovanje v družbenem dogajanju naloga vsakega člana ZK

Največja pozornost družbenemu in delavskemu samoupravljanju

Kranj, 24. novembra — Danes je v dvorani Okrajnega ljudskega
odbora v Kranju končala delo dvodnevna konferenca komunistov
našega okraja, ki je dala kritični obračun dela komunistov v pre-
teklih dveh letih.

Konferenci sta v imenu Izvršnega komiteja Centralnega komi-
teja Zveze komunistov Slovenije prisostvovala tudi tovariša Stane
Kavčič in Boris Zihnerl, nadalje člana Izvršnega sveta LRS Miran
Košmelj in Tone Fajfar, sekretar okrajnega komiteja Nova Gorica
Tine Remškar, zvezni in republiški poslanci, člani prejšnjega okraj-
nega komiteja ZK, predstavniki JLA, mnogi gosti in 251 izvoljenih
delegatov.

Razen obširnega poročila, ki je delu konference sekretar okraj-
nega komiteja Janko Rudolf pre-
bral uvodni referat o aktualnih

problemih Zveze komunistov.

Nato je govoril organizacijski
sekretar Andrej Levičnik o neka-
terih oblikah dela organizacij ZK
v podjetjih, v občinskih vodstvih
in v osnovnih organizacijah. —
Vinko Hafner je poudaril, da so
v sklopu nadaljnega razvijanja
komunalnega sistema potrebne do-
ločene organizacijske spremembe
s krepitvijo občin ter vzporednim

uveljavljanjem vseh demokratič-
nih organov v komuni. Na dopol-
njenem delu konference je go-
voril še Jakob Zen o nalogah ko-
munistov v organizacijah Sociali-
stične zveze delovnih ljudi.

Popoldne so se delegati razdelili
v tri komisije, ki so ločeno raz-
pravljale o določenih problemih.
Največ se jih je vključilo v raz-
(Nadaljevanje na 2. strani)

nistko Vilmo Bukovčev in ba-
sista Ladka Korošca ter recita-
torja, člana SNG Ljubljana, Jane-
za Rohačka. Razen tega pa bodo
nastopili tudi člani Delavske go-
be iz Velenja. V počastitev praz-
nika bo danes zvečer ob isti uri
akademija tudi v domu Svobode
v Stražišču, na kateri bodo nasto-
pili člani DPD Svoboda Stražišče.
Proslave bodo tudi po vseh šolah
in podjetjih. Kot vsako leto tako
tudi letos Sindikalna podružnica
delovnega kolektiva »Iskra« pri-
pravlja proslavo z bogatim in pe-
strim sporedom. Ob tej priliki bo-
do razvili sindikalni prapor, ki mu
bo botroval predsednik Sindikata
kovinarjev Jugoslavije, tov. Aca
Iciv. Za prijetno praznovanje pa
je poskrbel tudi restavracija —
»Iskra«. Na plesni prireditvi, ki
bo danes ob 20. uri, bo igral »or-
kester »Dobri znanci« iz Celja,
s pevčema Marjano Roblek in
Brankom Dobravcem ter humo-
ristom Matevžem. Jutri, v pone-
deljek in torek pa bodo igrali za
ples »Veseli Kranjčani«.

V TRŽICU se bodo vrstile špor-
ne in kulturne prireditve vse do
praznika. Včeraj ob 15. uri se je
pričelo v strelski dvorani na Rav-

(Nadaljevanje na 2. strani)

OBRAZI IN POJAVI

sebo dva bratrance sta si — sta
si močno prizadevala, da bi na
vsak način cesto popravili in do-
gradili tja do njihovih kmetij.
Pravzaprav imajo v tistem prede-
lu trije kmetje svoja posestva. In
sedaj hočejo, da bi jim vsa vas
gradila cesto. Doseči želijo, da bi
zbirali po vasi prispevke zanje,

molčijo prav tam, kjer je treba
stvari povedati in se o njih pogo-
voriti.

»Kaj bi pravili! Nič ne bi za-
leglo, vem. Končno pa je to moje
privatno mnenje in ga ne maram
osiljevati drugim,« je dodal Loj-
ze.

Dolgo sva se pogovarjala in
skorajda spričkala o tem. Lojze
nikakor ni hotel razumeti, da je
v naši družbeni ureditvi, v pogoj-
nih poglabljanja socialistične de-
mokratije in družbene samoupra-
ve, važno prav osebno mnenje
vsakega posameznika. Venomer je
trdil svoje: da se ne mara, niko-
mur zameriti, da tudi če kaj reče
nič ne zaleže, da imajo tako le ne-
kateri besede.

Na srečo pa je ljudi s takimi
mnenji vsak dan manj. Na zbor-
nih in sestankih in povsod dru-
god, ljudje vsak dan bolj spro-
ščeno in odkrito govorijo.

K. Makuc

Privatno mnenje

Ondaj, po zboru SZDL, sva se
z Lojzetom nekoliko zaklepetala.
Včasih, ko sva bila še fanta, sva
bila vedno skupaj. Sedaj pa je
postalo življenje tako pestro, da
se ne srečava več tako pogosto.

Po običajnem vodu: »Kako se
kaj imaš?« itd., je Lojze začel pri-
povedovati tudi o razmerah v nji-
hovi vasi.

»Zadnjič smo na zboru voliv-
cev precej govorili o cesti. Po-

da bi sprejeli na zboru volivcev
delovne obveze za gradnjo tiste
ceste itd. Da pa bi zbrali denar
iz material za dograditev prosto-
rov za sestanek krajevne organi-
zacije SZDL in drugih organiza-
cij, ki pa bi bili res koristni in
potrebni za vse vaščane, o tem pa
nista hotela niti slišati.

Tako se je budoval Lojze.
»Kako pa, da takih stvari nisi
povedal prej, na zboru? Zakaj

TE DNI PO SVETU

KOČA POPOVIČ NA DUNAJU

Državni sekretar za zunanje zadeve Jugoslavije Koča Popović je v četrtek prispel na tridnevni uradni obisk v Avstrijo. Na jugovzhodni železniški postaji, okrašeni z jugoslovanskimi in avstrijskimi državnimi zastavami, so jugoslovanskega državnika pozdravili in mu zaželeli dobrodoščilo zunanji minister dr. Kreisky, državni sekretar v zunanjem ministrstvu dr. Gschnitzer, načelnik političnega oddelka v zunanjem ministrstvu dr. Wodak in drugi ugledni avstrijski funkcionarji.

OBISKI V ITALIJI

Britanski premier Macmillan in zunanji minister lord Home sta zaključila svoj obisk v Rimu. Včeraj pa sta prispela v Rim francoski državnik Debre in Couve De Murville, po komentarjih sodeč manj dobrodošla od prvih dveh. Na dnevnem redu bodo v glavnem ista vprašanja, ki so bila predmet italijansko-britanskih razgovorov. Italijansko britanski razgovori so se zaključili brez kakih posebnih sklepov in iz uradnega komunikeja je celo izpadla običajna formula »o popolni skladnosti stališč«, vendar bi bilo po vsemu sodeč napačno sklepati, da so bili razgovori brezplodni.

GOSPODARSKI VIDIKI RAZOROŽITVE

V ekonomskem odboru razpravljajo o decentralizaciji gospodarske in socialne dejavnosti OZN in o krepitvi njenih regionalnih gospodarskih organov. Preden so začeli razpravljati o tem je odbor sprejel osnutek resolucije, katere namen je omogočiti širše dojemanje gospodarskih vidikov razorožitve in povezanosti gospodarskih problemov z razorožitvijo. Med razpravo so poudarili, da se nerazvite države zlasti zanimajo za gospodarski vidik razorožitve in obravnavajo ta problem kot ne tako daljno realno možnost.

STRANKA PODPIRA NATO

Kongres socialno demokratske stranke Zahodne Nemčije je sprejel resolucijo, s katero stranka podpira politiko Atlantske zveze, hkrati pa tudi zahteva, naj ostane atomski klub omejen na sedanje tri člane. Glede atomske oborožitve Bundeswehra se je kongres omejil na zahtevo, naj vlada ne deluje v tej smeri.

Republiška konferenca strokovnjakov DOZ Zavarovanje živali

Od 21. do 23. novembra se je v hotelu »Pod voglom« v Bohinju posvetovalo okoli 50 strokovnjakov DOZ in veterinarjev, ki sodelujejo pri zavarovanju živine po vsej Sloveniji. Na posvetovanju so razpravljali o poenostavitvi dela pri skupinskih zavarovanjih živine, o znižanju stroškov v administraciji, o urejanju premij za zdravljenje, o znižanju škodnega procenta, o ukrepih proti tistim mesarskim podjetjem, ki zasile zakole zavarovanih živali izkoriščajo za neupravičene dobičke itd.

Aktivno sodelovanje

v družbenem dogajanju
naloga vsakega člana Zveze
komunistov

(Nadaljevanje s 1. strani)

pravo o delavskem samoupravljanju.

Na današnjem, ponovnem skupnem sestanku so delegati najprej poslušali poročila o delu komisij. O delu komisije za delavsko samoupravljanje je poročal Stefan Kadoič, o delu komisije, ki je razpravljala o nalogah komunistov v družbenem upravljanju v komuni, je poročal Jakob Žen, Smilja Gostiševa pa je prebrala poročilo o glavnih problemih, o katerih so delegati razpravljali v komisiji za ideološko-politična ter organizacijska vprašanja.

Nato je govoril še predsednik OK LMS tovariš Zdravko Krvinca o nalogah komunistov v mladinskih organizacijah, Maks Krmelj pa o odnosu, ki bi ga morali zastopati komunisti pri nadaljnjem utrjevanju in reorganizaciji kmetijskih združenj.

Na koncu so izvolili nov okrajni komite in revizijsko komisijo. V pismu, ki so ga poslali generalnemu sekretarju ZKJ tovarišu Titu, zagotavljajo, da se bodo še vnaprej zavzemali za vsestranski razvoj komunalnega sistema in samoupravnih organov kot nosilcev novih družbenih odnosov. — Pozdravno pismo so poslali tudi sekretarju IK CK ZK Slovenije Mihi Marinku.

MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA — MALA ANKETA

Mnogo dobrih pobud v vsakem krajevnem odboru

Ko je bil v letu 1955. sprejet zakon o ureditvi občin in okrajev — smo dobili tudi nove organe družbenega samoupravljanja v naseljih — krajevne odbore. Po daljšem obdobju njihovega obstoja lahko že ocenjujemo mnijhovo delo. Predvsem lahko ugotovimo, da so se krajevni odbori izkazali kot tisti družbeni organi samoupravljanja v naseljih, ki je najbolj sposoben reševati lokalne probleme. Krajevni odbori največ prispevajo predvsem pri vzdrževanju cest, popravilu mostov, javnih vodovodov, kanalizacij, ureditvi razsvetljave, urejanju pokopališč in pri drugem. — To so področja, kjer ljudje v največji meri in radi pomagajo s prostovoljnimi delom in s samoprispevki. Ko govorimo o krajevnih odborih, pa je treba poudariti, da je nujno treba razširiti njihovo delovno področje tudi na socialno problematiko, na pomoč pri vzdrževanju hiš, na kulturno-prosvetno dejavnost v naselju in podobno.

Poglejmo, kaj smo zvedeli o delovanju KO v bohinjski občini v Nomnju in v Poljanski dolini v Gorenji vasi.

V Bohinjski občini je 6 krajevnih odborov. Naš načrt, da bi o delu, katerega izmed njih zvedeli pri vaščanih, ki niso odborniki se je na več mestih izjalovil, ker ti o delu odbora niso ničesar vedeli. Dogajalo se je celo, da so nas posamezniki začudeno pogledovali — ker niti tega niso vedeli, da je v njihovem kraju tak odbor. Ta ugotovitev nas navaja na razne pomisleke. Morda se ljudje v teh krajih ne zanimajo za del svojih KO in tedaj to delo brez podpore ostalih vaščanov nikakor ne more biti povsem uspešno. Možno je tudi, da je KO tako zelo nedelaven, da o njem res ni mogoče ničesar vedeti. Ne izključujemo pa tudi

možnosti, da smo v vseh primerih našli prav na ljudi, ki se za dogajanja v svojem kraju pač ne zanimajo. Tudi v Nomnju ni šlo po našem načrtu, zato smo se obrnili kar na predsednika KO Jožeta Burjo.

Na vprašanje o delu njihovega odbora je povedal, da ima odbor 9 članov, ki so po večini mladi in čutijo, da ljudje z nezaupanjem gledajo na njihovo delo in sklepe. Prav v tem išče predsednik tudi delno opravičilo za manjše uspehe njihovega dela. Do sedaj so se 7 krat sestali in razpravljali predvsem o tem, kako bodo uporabili dotacijo ObLo v višini 70.000 din. Organizirali so popravilo nekaterih lokalnih poti in premenjali droge na električnem omrežju. Prav tako so oskrbeli načrte za gradnjo vodovoda. Mentjo, da bi lahko začeli tudi gradnjo samo, če bi vaščani prepustili organizacijo

zbiranja sredstev in začetnih del KO. Tako pa so ustanovili poseben iniciativni odbor in je sedaj vsa stvar nekoliko zamrla. Podlčali so tudi komisijo, da je pregledala možnosti za regulacijo potoka Bezdene, ki sedaj večkrat poplavlja in odnaša rodovitno zemljo.

Problemov je v Nomnju torej dovolj, KO odbor se je polotil kar vseh. Brez dvoma bi jih ob pomoči in razumevanju vaščanov in ob večjem sodelovanju z ostalimi organizacijami v vasi, tudi izpeljal.

Ko smo se te dni mudili v Poljanski dolini, smo tudi v Gorenji vasi povpraševali tamkajšnje vaščane, naj nam kaj povedo o sedanjem delu in o nalogah njihovega odbora. Možakar, ki sem ga srečala pred pisarno krajevnega urada ni bil nič kaj zgovoren. Zato sem se napotila kar v prvo hišo. Tu sem našla tovarišico Pipanovo.

V pogovoru z njo sem zvedela, da so naloge krajevnega odbora zelo obširne, da pa je njegovo delo usmerjeno predvsem na področje urejanja komunalnih vprašanj. Pri tem so nekateri prebivalci zares veliko pomagali in tudi prispevali po svojih možnostih, se

veda pa jih je nekaj, ki še danes stoji ob strani, češ da imajo lastne vodovode in nočejo priznati, da ti niso trajni in kar je najvažnejše, da so nehygienični. Nadalje mi je tovarišica Pipanova pripovedovala na zboru volivcev, kjer so vaščani govorili o javni razsvetljavi, za katero so načrti že izdelani, in zagotovljena delna sredstva. — Tudi lokacija za gradnjo bencinske črpalke je že določena. Končno so v Gorenji vasi ustanovili tudi servisno delavnico, ki nudi prebivalcem razne usluge. Gradijo tudi nov most čez Soro. Stari se je letos v oktobru zaradi velikih poplav porušil. — Izvedela sem, da bo most, ki je za Gorenjo vas zelo pomemben, v najkrajšem času dograjen.

Ker smo se zanimali za njeno sodelovanje v javnem življenju v Gorenji vasi, nam je povedala, da so tu prav v teh dneh zaključili s krvodajalno akcijo prebivalcev Poljanske doline, katere organizator je bila. Iz vasi Sovodenj, Trebjas, Hotavlje, Leskovic, Gorenja vas, Poljane in Javorje je bilo prijavljenih 510 krvodajalcev. Člani transfuzijske ekipe iz Ljubljane so vzeli kri 431 vaščanom.

Z mladinske konference v Ratečah

Obširen program

Sodelovanje v krožkih — Organiziranje predavanj in tečajev

V soboto, 12. novembra, je bila v Kulturnem domu v Ratečah redna letna mladinska konferenca. V slavnostno pripravljeni dvorani se je zbralo precejšnje število mladink in mladincev. Navzoči so bili tudi predstavniki vseh množičnih organizacij in sekretar LMS iz Skofje Loke.

Delovanje v omenjenem aktivu se je v zadnjem času zelo poživilo. Njegovi člani sodelujejo v dramski, tamburaški, pevski in namiznotenški sekciji. Prihodnje pomlad nameravajo urediti zemljišče pri Pilarni za odbojkarsko igrišče in še nadalje sodelovati pri vseh sekcijah. Pripravili bodo zabavo in si s pridobljenim denarjem uredili sobo za igranje namiznega tenisa.

Skupno z drugimi organizacijami bodo sodelovali pri graditvi nove mesnice. Sodelovanje želijo utrditi z vsemi množičnimi organizacijami.

Nekateri so želeli tudi ustanoviti likovnega krožka, ker je zanimanje zanj precejšnje. — Tudi mladih strelcev imajo dovolj, s sredstev za nabavo pišk nimajo

Ljudje in dogodki

Argumenti sile

Poročila, ki te dni prihajajo iz Konga povedo, da se je položaj v tej afriški deželi spet nevarno zaostril. Hkrati je Generalna skupščina s 53 proti 29 glasovom in 19 vzdržanimi, potrdila akreditivne Kasavubujeve delegacije v Združenih narodih. Sprito take odločitve je komisija za pomiritev spet odložila odhod v Leopoldville, iz komisije pa je razen delegatov Gane in Gvineje, izstopil še delegat republike Mali.

Vse to so podatki, ki kažejo, da se razvija kongoška kriza v nevarno in škodljivo smer. Zaradi tuje intervencije — predvsem s strani Belgije in ZDA — so se tako v Kongu samem kot v Združenih narodih, uveljavili tisti elementi, ki jim ni do konstruktivne rešitve kongoške krize.

Iz Leopoldville javljajo o terorju, ki ga izvajajo nad prebivalstvom in pripadniki OZN oborožene tolpe polkovnika Mo-

butuja. V zadnjih dneh so Mobutujevi vojaki odvzeli predstavnikom OZN preko 40 avtomobilov. Med drugimi so napadli tudi jugoslovanskega vodnika Mačkica, ki pripada četam ZN v Kongu. Razen tega so več uradnikov ZN zaprli in jih mučili. Višek je dosegla njihova samovolja, ko so se pred ganskim veleposlaništvom spopadli s četami ZN in preganili iz dežele ganske diplomate. Po zadnjih vesteh pa nameravajo izgnati iz dežele diplomatske predstavnike še nekaterih drugih držav.

Pobuda za te akcije polkovnika Mobutuja je nedvomno prišla od zunaj. Teror v Leopoldville je samo odraz pritiska, ki so mu bile izpostavljene delegacije neodvisnih afriških dežel — in tudi druge delegacije — v Združenih narodih, ob razpravi o kongoškem predstavištvu v tej svetovni organizaciji. Zaradi takega pritiska se je kar 10 delegacij afriških držav izjavilo v

prid Kasavubu in le 6 proti, medtem ko se dve delegaciji sploh nista udeležili seje.

Taka »rešitev« kongoškega predstavištva na liniji Kasavubu-Mobutu seveda najbolj ustreza čistim silam v svetu, ki žele preko njiju uveljaviti svoje interese v Kongu. Zato so se te sile odkrito postavile proti svobodno izvoljenemu kongoškemu parlamentu in proti legalni vladi, čeprav se sicer kaj rade sklicujejo na svojo demokracijo in parlamentarno tradicijo. Kapitularcija Združenih narodov pred pritiskom teh sil pomeni zmago neokolonializma, kar vsekakor ne bo prispevalo h krepitvi zaupanja mladih, neodvisnih dežel na OZN. Indijski premier je prav zagledal še pred glasovanjem o kongoškem predstavištvu v ZN opozoril, da se prav v Kongu in na vprašanjih Kongskega odloča usoda OZN.

Tak razvoj položaja pa ima še druge negativne posledice. Ko-

mislija za pomiritev, ki bi lahko nedvomno odigrala pozitivno vlogo pri urejanju notranjih sporov v Kongu, še vedno ni odpotovala iz New Yorka. Zaradi zadnjih dogodkov sta iz komisije izstopila že predstavnik Gvineje in Malija in grozi nevarnost, da bo komisija razpadla. Po izjavi delegata Gvineje obstaja celo neko pismo, ki ga je Kasavubu poslal generalnemu sekretarju OZN Hammarskjöldu, v katerem ostro nasprotuje prihodu komisije za pomiritev v Kongu.

Če se bodo ob tem uresničile še napovedi, da bodo Združeni narodi zaradi finančnih težav morali umakniti svoje čete iz Konga, potem bo to že drugi poraz te organizacije in druga zmaga čistih sil, ki jim ni do pomiritev v tej afriški deželi, še manj pa do uveljavljanja dejanskih teženj tamošnjega ljudstva in njegovih dejanskih predstavnikov.

ZA DAN REPUBLIKE - po vsej Gorenjski proslave

(Nadaljevanje s 1. strani)

nah tekmovalce z zračno puško. Nastopile so ekipe sindikalnih podružnic, društev in družbenih organizacij. Ob 20. uri pa je bila slavnostna akademija v Cankarjevem domu, na kateri sta sodelovala TVD Partizan in DPD Svoboda Tržič. Za danes ob 19. uri pa pripravljala akademijo KUD Lom, in sicer v osnovni šoli v Lomu.

Jutri popoldne prirede člani avtomoto društva Tržič lov na lisico. Zvečer ob 19. uri pa bo akademija v Kovorju. V strelski dvorani na Ravnan bo še istega dne finalno tekmovalce za pokal med posameznimi strelskimi ekipami. Tekmovanje prireja Občinski odbor ZROP Tržič. Nadalje bodo v torek, ob 14. uri, cestno hitrostne dirke okoli Tržiča, istega dne pa se bo zaključilo kegljaško tekmovalce med sindikalnimi podružnicami, ki se je pričelo že 21. novembra.

Da bi Dan republike v Skofjeloški občini čimprej proslavili, se po vseh kulturno-umetniških društvih in ostalih organizacijah, kakor tudi po podjetjih in šolah skrbno pripravljajo. V SKOFJI LOKI člani DPD Svoboda pripravljajo svečano akademijo z bogatim programom. Nastopila bosta dva pevska zbora in sicer iz Virmaš in iz Loke. Občinski komite pa skupno s TVD Partizan organizira za ta dan tek po mestu, šahovsko prvenstvo posameznikov in tekmovalce v namiznem tenisu. Po vseh manjših krajih bodo pro-

svetna društva skupno s šolami pripravila samostojne programe za kulturne prireditve. Po hribih pa bodo zakurili kresove.

Največji dogodek pa bo 29. novembra popoldne v Poljanski dolini. Tu bo odkritje spomenika padlim borecem NOB in žrtvam fašističnega terorja. To bo eden najlepših spomenikov v tem delu Gorenjske.

Kulturni program so pripravili recitatorji, godba na pihala in pevski zbor. Po proslavi bo partizanski rajanje.

V ponedeljek, 28. novembra, bo v kino dvorani v RADOVLJICI centralna akademija ob sodelovanju članov KUD »Anton Linhart«. Krajevni odbori Socialistične zveze bodo poskrbeli, da bodo svečane akademije tudi v Lescah, Begunjah, v Kropi, Podnartu, v Kamni goriti itd.

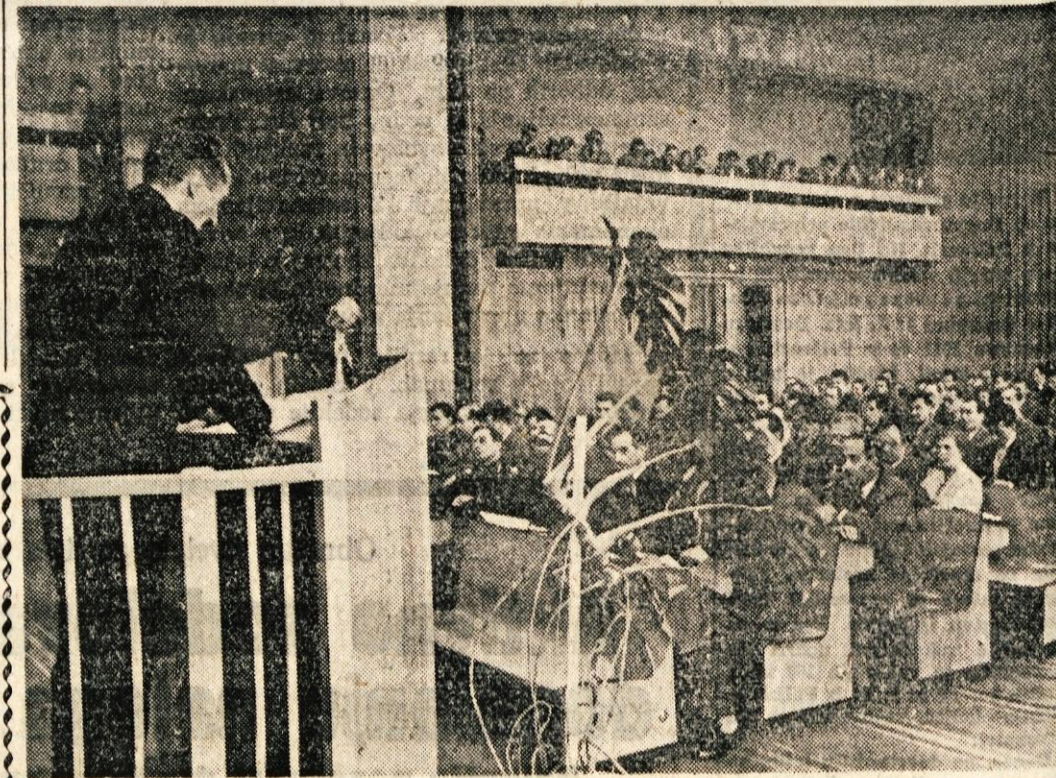
Tudi na JESENICAH se bodo v teh dneh vrstile v počastitev Dneva republike številne prireditve. Danes in jutri bodo proslave po podjetjih in šolah. V ponedeljek, 28. novembra, bo ob 9. uri otvoritev samopostrežne trgovine na Javorniku, ob 10. uri pa prav tako otvoritev samopostrežne trgovine na Plavžu. Istega dne zvečer bo v »Cufarjevem gledališču« ob 19.30 akademija, združena z gledališko predstavo »Globoko so korenine«. Najzaslužnejši delavci jesenjske občine bodo ob zaključku prejeli odlikovanja. Na sam praznik pa bodo organizirali avtobusne izlete na Vršič, Krvac in Mežaklo.

Na BLEDU bo centralna proslava v kino dvorani, in sicer danes ob 20. uri, v organizaciji Občinskega odbora SZ. V kulturnem sporedu bo sodeloval tudi blejski pevski zbor. Posamezni krajevni

odbori pripravljajo proslave tudi v Gorjah, Bohinjski Bell in v Ribnem.

PRED OBŠIRNIMI NALOGAMI

Pretekli teden je bila skupna seja upravnega odbora Kranjskega akademskega društva in predstavnikov mladinske organizacije LM Gimnazije Kranj. Na sestanku so obravnavali program dela društva do obnove zbora in nekateri možnosti sodelovanja kranjskega akademskega društva s kranjsko Gimnazijo. Bili so mnenja, da bi bilo tako sodelovanje v nekaterih smereh dokaj koristno. Društvo pripravlja do svojega obnove zbora tri zanimiva predavanja med njimi bo verjetno najzanimivejše predavanje Vitka Muska o filmu. Nameravajo pripraviti tudi celodnevni izlet v Begunje ter nekaj športnih tekmovalj.

Sekretar OK Janko Rudolf je za uvod v konferenco prebral zbranim komunistom svoj referat

Iz referata tovariša Janka Rudolfa

Zveza komunistov je politično odgovorna za vse, kar se dogaja v kolektivu

Na okrajni konferenci Zveze komunistov v Kranju, ki je bila tu Zveze komunistov je ena temeljna pretekla sredo in četrtek, je referat prebral sekretar Okrajnega komiteja Zveze komunistov Kranj tovariš JANKO RUDOLF.

Med drugim je dejal, da med glavnimi naloge, ki bodo v bodočem delu terjale od komunistov povečano aktivnost, spadajo vsi problemi, ki so povezani z burnim procesom nadaljnje rasti organov delavskega upravljanja v delovnih kolektivih. V zadnjem času se povečuje materialna osnova delavskega upravljanja, krepi se samostojnost gospodarskih organizacij, odpirajo se velike možnosti za dolgoročno perspektivno gospodarjenje tako, da vsak delovni kolektiv vnaprej lahko planira svoj gospodarski napredek istočasno z dvigom osebnega in družbenega standarda.

Najvažnejše pri tem je, da bodo delovni kolektivi z večjo produktivnostjo in boljšim gospodarjenjem ustrezno povečali dohodek, to pa se pravi večji osebni dohodek in več skladov, ki jih bodo delili po svojem preudarku, tako za potrebe standarda, kakor tudi za modernizacijo in napredek same proizvodnje, kar naj zagotovi vsestranski razvoj tudi za prihodnji čas. Pri tem se sam od sebe vsiljuje zaključek, da je vprašanje nadaljnje decentralizacije na ekonomski enoti in naprej do manjših obračunskih mest ena najvažnejših nalog, ki jo bo treba zelo odločno reševati.

Se vedno se namreč srečujemo s pojmovanji, ki kažejo, da ni dovolj jasnosti o tem kaj pomeni razdeliti podjetje na manjše enote, ki naj gospodarijo na podlagi osnovnih ekonomskih elementov, to pa je najmanj s skladom za osebne dohodke ob upoštevanju stroškov proizvodnje, čimbolj samostojno. Se vedno ponekod mislijo, da je najvažnejše postaviti silo, in da je to tudi vse — realne norme, čimbolj precizno določiti premije in morda še določiti po možnosti pravilne kriterije za delitev tistega dela dohodka, ki nastane zaradi boljšega gospodarjenja. Zato je razumljivo, da se ob takim gledanju na stvari smatra odstotek del, ki so kakorkoli povezani z merili za ugotavljanje osebnega učinka, za edino merilo uspešnosti »stimulativnega nagrajevanja«. Ker je v večini podjetij kranjskega okraja plačevanje po normah, akordih itd. že precej tradicionalno, seveda ni posebnih izgovorov za bistven napredek, če bi ostali samo pri tem. Nujno je torej priti do bistvene preorientacije. Sprijazniti se moramo z ugotovitvijo, da je izpolnjevanje sistema nagrajevanja po učinku sistema lahko bolj spodbudno, da tudi lahko povzroči boljši gospodarski uspeh, da pa ne spreminja dosti na stvari pri odpravljanju starih odnosov v proizvodnji. Gre namreč za tole: povezovanje osebnega interesa z interesom vsega kolektiva je prešibko, da bi lahko bilo

stveno vplivalo na položaj vsakega posameznega proizvajalca, če je ta povezan samo z boljšimi ali slabšimi uspehi vsega podjetja. To je samo kar zadeva gnotni interes vsakega člana kolektiva, pa niti ni najvažnejše. Najvažnejše pri tem je nekaj drugega, in sicer to: kako odpravljati vse tiste mezdnje elemente, o katerih je bilo govora, kako odpraviti elemente ukazovanja, podrejenosti v družbenem smislu, ki je ostanek klasične delitve dela med izvrševalci in med tistimi, ki ukazujejo. Tu pridemo do bistva problema zaradi česar govorimo o družbeni in ekonomski nujnosti decentralizacije. Gre namreč za to, da v manjših enotah, kjer lahko merimo skupni učinek tega manjšega kolektiva, njemu samemu prepuščamo odločanje o vseh zadevah. Na tak način spreminjamo odnose med posameznimi enotami, kakor tudi odnose enot do celega kolektiva v popolnoma drugačne od teh, ki jih poznamo sedaj.

Skratka, pred nami se odvija intenziven proces, ki je nadaljnja demokratizacija, decentralizacija v odločanju in dejansko vključevanje v upravljanje celotnega kolektiva, ki ni odvisno samo od družbene zavesti in politične zrelosti, ampak tudi od ekonomskih interesov neposrednih proizvajalcev. Ko je tovariš Janko Rudolf govoril o delovni disciplini, je še posebej poudaril, da se družbena in delovna disciplina spreminja iz pokorščine v objektivno zavestni činitelj, ki ustvarjalno povezuje vsakega posameznika v celoto in ga vključuje v aktivno sodelovanje pri reševanju vseh tistih vprašanj, ki so v interesu tako posameznika kot vsega kolektiva in vse naše družbene skupnosti.

Zlasti sindikati so v kranjskem okraju v tej smeri že veliko naredili. Gospodarski uspehi in dosežki v izboljšanju standarda so v podjetjih, kjer so krenili po poti decentralizacije, že lepo vidni. Tudi v odnosih med ljudmi v proizvodnji je prav pri njih opazen bistven napredek. Pri tem se pa ne moremo znebiti občutka, da gre vse to vendar prepočasno, če pri tem upoštevamo vse pogoje, tako tehnično-ekonomske kakor tudi kadrovske, ki jih v našem okraju imamo.

Tovariš Rudolf je dejal, da je stvar načelno popolnoma jasna. V gospodarski organizaciji imamo organe upravljanja, ki samostojno v okviru zakonov in pristojnosti upravljajo s celim podjetjem, imamo sindikalno organizacijo, ki dela samostojno, imamo mladinsko organizacijo in strokovno upravo podjetja s svojimi strokovnimi službami in nižjimi organi. Zveza komunistov nima nobenih upravnih pristojnosti. Druge organizacije niso transmissija Partije, kljub temu pa je Zveza komunistov politično odgovorna za vse kar se v kolektivu dogaja. Tu moramo poudariti politično odgovornost komunistov, ker je v našem sistemu odgovornost državljanov za svoje delo določena. V programu in sta-

meljnih dolžnosti članov aktivno delo v ostalih organizacijah in organih. To se pravi, da bi delal grobo napako tisti, ki bi iskal delitev dela med Partijo in drugimi. Nasprotno pa politična odgovornost organizacij Zveze komunistov pomeni, da morajo neprestano skrbeti za to, da se bodo njeni člani povsod aktivno borili za vsa tista načela in konkretne odločitve, ki so v duhu Programa in našega socialističnega razvoja.

Ljudi moramo pritegniti k delu in sodelovanju ne samo kadar gre za boljše izpolnjevanje vseh nalog, temveč tudi takrat ko se odloča, se pravi k upravljanju. To je mogoče praktično uresničiti samo tako, da se odločanje v najrazličnejših oblikah približa neposrednim proizvajalcem.

V nadaljevanju svojih izjav je tovariš Rudolf dejal, da je ena osnovnih stvari, ki jo moramo čimprej odpraviti, tudi med komunisti, v praksi precej razširjena delitev na politike, tehnike, ekonomiste in ne vemo kaj še vse. Če tako ne moremo točno razmejiti kje se neha tehnika in začne politika ter obratno, saj bi težko našli probleme te vrste, ki bi ne bili hkrati tudi zelo važni politični problemi. Očitno je po vsem tem, da bo v bodoče nujno potrebno v delu organizacij in komitejev Zveze komunistov celovito in zlasti izrazito politično obravnavati prav vsa vprašanja in ob tem določiti stališča, ki so potem obvezna za vse člane, kjerkoli se pač nahajajo, ne da bi seveda sprejemali sklepe, ki so domena samoupravnih organov itd. Pojem partijske discipline v duhu demokratičnega centralizma je treba dvigniti na višji nivo, skladno s tem tudi odgovornost komunistov do svoje organizacije, obenem pa mora biti organizacija vsakemu komunistu tisto mesto, kjer bo lahko dobil odgovore na vsa vprašanja.

S konference SZDL na Bledu Za ves Bled ena krajevna organizacija SZDL

Na Bledu so na konferenci Socialistične zveze, ki je bila v četrtek, 17. novembra, govorili o gospodarstvu in komunalni ureditvi v občini. Udeležba na volitni konferenci na Bledu je bila razmeroma dobra, saj je bilo navzočih 89 % izvoljenih delegatov.

Občane je posebno zanimalo, kako potekajo dela pri gradnji vodovoda. Prvi del te pomembne gradnje je pravzaprav že zaključen, cevi do Bleda so položene, zgrajen pa je tudi rezervoar na Bledcu. V prihodnje bodo z deli nadaljevali. V načrtu je gradnja rezervoarja na Straži, glavne cevi pa bodo speljali naprej proti Ribnem in okoliškimi naseljem. Volivci so tudi zvedeli, da priprave za prečiščenje Blejskega jezera uspešno potekajo. Do prihodnje sezone bo v jezero že stekla sveža voda, speljana iz Radovne po posebnih umetni strugi in po ceveh.

Med gospodarskimi vprašanji je bilo med drugim na dnevnem redu tudi vprašanje združitve kmetijskih zadrug in delo kmetijskega posestva na Bledu. Zivahna je bila nadalje debata o turizmu, šolstvu in končno o prihodnjih nalogah krajevnega odbora na Bledu, ki bo odselej združeval ves Bled s podružnicami Milino, Rečica in Zasip v eno organizacijo. — Nova in močnejša organizacijska enota bo lažje obravnavala posamezne probleme, hkrati pa bo imela boljši pregled nad vso dejavnostjo. —jb

Krajevna konferenca SZDL na Bohinjsk Beli

Težav ne manjka

Na Bohinjski Beli so prebivalci minulo soboto zvečer imeli krajevno konferenco SZDL, na kateri so razpravljali o problemih, ki so bili že nekajkrat na dnevnem redu. To so predvsem: prodaja mesa, vodovod, ureditev cest v st ranska naselja, pomanjkanje primernih prostorov za organizacije in društva pa tudi za trgovine in podobno.

Prebivalci so na konferenci povedali še vrsto drugih težav, vendar je bilo ob zaključku ugotovljeno, da bi bilo marsikaj moč urediti kar z domačimi zmogljivostmi in dobrimi organizacijskimi prijemmi. Volivci so bili mnenja, da bi bilo manjše probleme potreba reševati kar v okviru SZDL in drugih organizacij. Predsednik občinskega odbora SZDL, tovariš Dijak, je na konferenci priporočal zbranim vaščanom, da je treba najprej misliti na lastne sile in zmogljivosti in šele s konkretnimi predlogi prositi za pomoč in podporo. Pri vsaki akciji naj sodeluje kar največ vaščanov, ker je le na ta način mogoče doseči zaželeno. Tako so prebivalci naselja Strmine blizu Bohinjske Bele sami pripravljali graditi vodovod, le da bi jim pomagali s sredstvi za nakup cevi in ostalega materiala. Tudi Kupljenčani si zelo želijo, da bi razširili cesto, ki vodi iz Bohinjske Bele čez Savo proti Kupljeniku. Na zadnjem posvetovanju podružnice so sklenili, da bi večji del težavskih opravil prevzeli sami, samo da bi jim občina pomagala z denarnimi sredstvi. Kupljenčani se namreč do-

brž zavedajo, koliko bi jim pomenila dobra prometna zveza oziroma urejena cesta, saj do sedaj

niti zdravnik ali rešilni avto ne more v vas, čeprav naselje ni tako oddaljeno od središča. —jb

Se marsikaj jih čaka

V Ribnem pri Bledu so imeli minulo nedeljo volilno konferenco Socialistične zveze. Razen številnih občanov so se je udeležili tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Bled, Albin Jensterle, predsednik občinskega odbora SZDL, Franc Dijak in sekretar Janez Strgar.

Tudi v Ribnem so se vaščani, člani SZDL, precej pogovorili. Iz diskusije je bilo razbrati, da jih težijo nešteta neresena komunalna vprašanja. Najbolj si želijo, da bi se končno le pričelo z urejanjem ceste Bled-Ribno ter cest Ribno-Bodešče in Ribno-Selo. Tudi nekateri mostovi čez Savo, kakor Ribno-Selo, so v zelo slabem

stanju. Na mnogih mestih Sava prav rada odnaša plodno zemljo. Zato jih čaka v prihodnje tudi naloga: regulirati Savo na tem odseku. Je pa seveda tudi še več manjših problemov komunalnega značaja. Mnoge od teh bodo prebivalci, združeni v SZDL, poskušali sami odpraviti. Preskrba s mesom v Ribnem je zelo slaba, saj morajo hoditi ponj na Bled.

Na konferenci SZDL so ugotavljali, da bi v marsičem bolje uspeli, če bi organizacije tesneje sodelovale druga z drugo. V nekaterih akcijah se je to lepo pokazalo v lanskem letu.

Ob velikem prazniku DNEVU REPUBLIKE
iskrene čestitke

Obrtno podjetje

»Kamnoseštvo«
Kranj

Naročnike in bralce obveščamo, da bo zaradi praznikov ob Dnevu republike prihodnja številka »Glasa« izšla v soboto, 3. decembra 1960.

Uredništvo in uprava

O gradnji Zdravstvenega doma Železnikih Dela se bližajo koncu

Občinski ljudski odbor Železnik grad v Železnikih nov Zdravstveni dom. Kljub temu, da so si vsi prizadevali, da bi bil dom dograjen do Dneva republike, se to predvsem zaradi slabega vremena, ki je oviralo delo, ni uresničilo. Do julija je bila stavba dograjena, brez instalacij in obrtniških del, čemur je krivo predvsem pomanjkanje zidarjev in

pomožnih moči. V prihodnjih mesecih bodo na novem domu opravili še razna pleskarska dela, položili parket in očistili prostore. Zavod za socialno zavarovanje iz Kranja je za novi dom v zadnjem času prispeval rentgenski aparat v vrednosti 7,5 milijona dinarjev. Prav gotovo bo Zdravstveni dom izredno pomembna pridobitev za Selško dolino.

Kaj in kako proizvajamo

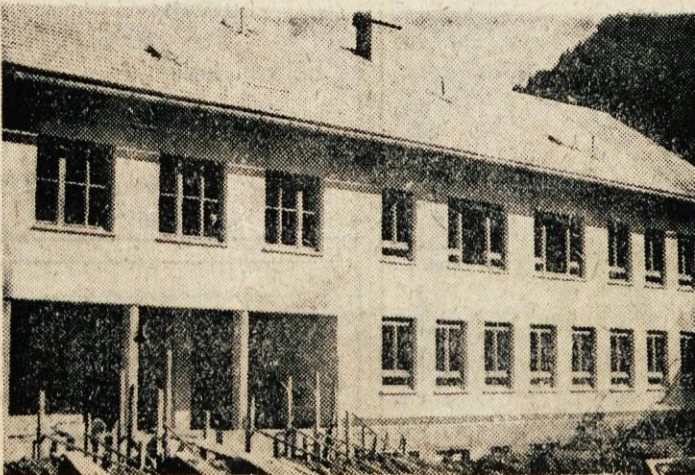
(Iz diskusije člana Izvršnega komiteta CK ZKS Staneta Kavcica na letni konferenci komunistov okraja Kranj)

Pred zaključkom dvodnevne dela okrajne konference ZKS za okraj Kranj se je javil k besedi tudi STANE KAVČIČ, ki je prisostvoval celotnemu poteku konference.

Najprej je govoril o pojmu socialističnih odnosov, kar je, kot je dejal, še marsikomu nejasno. To je boj za idejno osvoboditev človeka vsega, kar ga teži, tako da bi čimprej in kar najzavestneje ne le sodeloval kot enakopraven član družbe v skupnem proizvodnem procesu in dogajanju, marveč da bo on tu tudi v resnici odločal. Se pravi, da ga je treba osvoboditi od raznih ostankov preteklosti kot na primer hlapčevstva, sebičnosti in podobnega ter dvigati v ljudeh splošno obzorje, srčno kulturo itd.

Zatem je govoril o nekaterih gospodarskih ukrepih v prihodnosti, ki bodo v naši proizvodnji zahtevali določene spremembe. Se vse preveč poudarjamo količino proizvodnje v gospodarstvu, kar je bilo naše geslo pred leti. Sedaj se je treba preusmeriti, in to zelo hitro, na višjo stopnjo razvoja in se vprašati: kaj in kako proizva-

jamo, pod kakšnimi pogoji, po kakšnih cenah, ali proizvajamo dobro, praktično, sodobno ali ne itd. Doslej so marsikateri objektivne ali pa subjektivne slabosti v proizvodnji zamegljene z raznimi instrumenti, predpisi, z devizno politiko in podobno. V prihodnje bo treba vse to postopoma odpravljati in se pripravljati na svobodno konkurenco z drugimi proizvajalci na notranjem kakor tudi na zunanem trgu. Takrat bo marsikatero podjetje, ki je danes rentabilno, prišlo v težave ali pa obratno. Zato se je prav na te nujne spremembe, ki bodo dejanski pokazatelj naše moči in sposobnosti, treba že danes pripravljati. Prav tu pa je veliko delo komunistov. Treba je to neizogibno zakonitost tolmačiti v kolektivih in pripravljati same proizvajalce na te in nekatere druge spremembe, ki bodo nujno sledile na sproščenem tržišču.

Poslopje novega zdravstvenega doma v Železnikih

S seje ObLO Kranj

Volivci v Tupaličah so proti

V tovarno Šplik naj pride posebna komisija

Kranj, 25. novembra
Ob poročilu o izpolnjevanju gospodarskega načrta v letošnjem tričetrtletju, ki ga je včeraj obravnaval Občinski ljudski odbor v Kranju, so odborniki razpravljali o težavah, ki so v dveh kranjskih podjetjih: v tovarni Planika, ki ne bo mogla izpolniti postavljenega plana in o tekstilni tovarni Šplik.

Zlasti so govorili o »Špliku«. Tu so že dalj časa težave s prodajo izdelkov in podobno. Posledica tega so tudi sorazmerno nizki prejemki, kar povzroča nerazpoloženje med kolektivom. Odborniki so predlagali, naj bi posebna komisija ugotovila vzroke ter težave v podjetju in izdelala predlog, kako

naj bi pomagali kolektivu na »zeleno vejo«.

Zelo živahna razprava je bila tudi o predlogu reorganizacije nekkih pokopališč. Pokopališči v Besnici in v Zabnici naj bi ustrezno razširili. Hkrati pa naj bi opustili pokopališče v Tupaličah. Območje

Tupalič naj bi se priključilo pokopališču v Preddvoru.

Odbornik iz tamkajšnjega kraja pa je povedal, da so volivci odklonili ta predlog. Ne strinjajo se za pokopališče v Preddvoru, češ da dekler bodo imeli svoje pokopališče na Beli in v Olševku, ki sta po njihovi oceni še slabše urejeni, bodo tudi v Tupaličah ohranili svoje.

Spricho odpora volivcev v Tupaličah, so odborniki trenutno odgodeli zadevo in predložili, naj sanitarna komisija in urbanisti znova pregledajo stanje. Opustitev tega pokopališča je namreč predvidena v perspektivi zaradi nujne razširitve prometnih zvez, stanovanjske gradnje in tudi zaradi sanitarnih razlogov.

Na isti seji so odborniki razpravljali tudi o kmetijskem posestvu v Zabnici, kjer so nujne nekatere investicije. Pravila občinskega stanovanjskega sklada pa niso sprejeli. Menili so, da so še mnoge stvari nejasne in da je potrjevanje pravil še preuranjeno.

-I. c.

Pred 14 dnevi je v Poljanah pričel obratovati nov obrat tovarne »Planika« iz Kranja. V lepi, prostorni, moderno urejeni delavnici, sede ob tekočem traku in ob strojih delavke iz Poljan ter bližnje okolice. Pridno delajo in vse kaže, da so se kaj hitro privadile novemu delovnemu mestu.

GOSPODARSKE VESTI

● Poskusno obratovanje drugega agregata hidroelektrarne Ožbalt. Prejšnjo soboto je začel v ožbolti HE obratovati drugi agregat. Do Dneva republike ga bodo priključili na omrežje.

● Razdelitev dieslovih in električnih lokomotiv. Od ameriške firme General Motors bomo dobili 57 lokomotiv, od tega jih bo dobilo Železniško transportno podjetje Beograd 37, ZTP Zagreb 13 in ostala železniška podjetja sedem. Te lokomotive bodo vozele na progi od Škopja do Jesenic.

● Nova luka v Splitu. V Splitu bodo v kratkem dogradili obalo pred žitnim silosom, tako da bo

imel ta pristaniški objekt 850 m operativne obale z zmogljivostjo 1 milijon ton blaga. Ob obali bo lahko hkrati pristalo 6 velikih trgovskih ladij.

● Naše podjetje montira stroje v tovarni usnja v Sudanu. Stroje je izdelalo podjetje KOSTROJ iz Slov. Konjic. Tovarna bo stala v Kartumu.

● Trgovinski sporazum s Čehoslovaško. V Beogradu so podpisali protokol o blagovni izmenjavi med FLRJ in Čehoslovaško, ki predvideva za prihodnje leto izmenjavo blaga v vrednosti 62 milijonov dolarjev, to je za 20 odstotkov več kot lani.

Izpolnjen družbeni načrt v Jelovici

Družbeni načrt v lesnem podjetju Jelovica v Škofji Loki je letos predvideval za 932 milijonov dinarjev proizvodov. Ta je bil sorazmerno visoko postavljen, a so ga prizadevni člani kolektiva, teh je 466, že izpolnili pretekli torek, 22. novembra. Tako je vsak zaposlen ostvaril za 2,6 milijonov dinarjev proizvodov.

Pri tem so materialni stroški za 3 % izpod planiranih, dohodek podjetja pa obsega 39 % vsega bruto-produkta. Ze v prvih devetih mesecih je bilo doseženo 90 % letnega družbenega načrta in 85 % letnega čistega dohodka.

Vzporedno z rezultati v proiz-

vodnji, se je večal tudi izvoz in dosegel v drugi polovici novembra planirani letni obseg. Skupni izvoz presega 50 milijonov deviznih dinarjev, tako da znaša 12 % vrednosti vse realizacije. Najugodnejši rezultati so bili doseženi pri izvozu furnirja ter žaganega lesa iz listavcev.

O teh rezultatih so razpravljali tudi vsi člani kolektiva na zadnjih dveh množičnih sestankih. Sprejeli so sklep, da bodo večji del preostanka sredstev iz osebnega dohodka, in sicer 5,2 milijona dinarjev, namenili za rekonstrukcijo podjetja in ga tako ne bodo razdelili med člane kolektiva.

-om

10 letnica delavskega samoupravljanja v Almiri v Radovljici

Z rekonstrukcijo 53 odstotno povečanje proizvodnje

Že sredi novembra so dosegli letni proizvodni plan

Danes, 26. novembra, praznujejo člani delovnega kolektiva »Almira« iz Radovljice jubilej – 10-letnico delavskega samoupravljanja. Proizvodni uspehi omenjenega podjetja so iz leta v leto boljši. – Ugotovili so, da se je proizvodnja v tem obdobju povečala kar za 659 %, čeprav so v tem času zaposlili le 297 % delavcev več. Veliko sredstev so vložili za razširitev podjetja in nabavo nove opreme, v prihodnje pa nameravajo še bolj obsežno rekonstruirati podjetje. Po predvideni rekonstrukciji se bodo proizvodne zmogljivosti povečale za 53 %.

18. novembra letos so v podjetju izpolnili proizvodni plan za leto 1960. – Vzrok tako velikega uspeha je vsekakor nagrajevanje po učinku. Da je to res, nam zagotavlja samo bežen pogled na dosežene rezultate pri dvigu storilnosti, prihranku materiala, izboljšani kakovosti, zmanjšanju izostankov z dela itd. Vsekakor je k uspehu podjetja pripomogla tudi uvedba toplega obroka, organizirano letovanje v počitniških domovih, skrb za strokovni dvig kadra itd. Velika pridobitev za podjetje pa je ustanovitev barvarne za česano volneno prejo. S tem so znižali prevozne stroške, možnost izbire barv pa je še večja. Ker je barvarna hkrati tudi uslužnostni obrat, barvajo volneno prejo za vse tovarne v Sloveniji.

Zaradi pomanjkanja delovne sile, so v Novi Gorici ustanovili obrat, kjer delajo na ročnih pletilnih strojih, v prihodnjem letu bodo v tem obratu zaposlili 130 delavk.

Izdelki Almire so kakovostni in lični. Izdelujejo volnene pletenine iz česane preje, prodajajo pa

tudi sintetično prejo, ki je zelo ekonomična, lažja itd. Nogavice izdelujejo iz perlon, nylona in enakovrednih sintetičnih materialov. Almirini izdelki so znani tudi v inozemstvu, na letošnjem Lekskačkem sejmu pa so prizadevali nov odbor in za novega predsednika izvolili tovarišico Božo Galof.

Z letnega občnega zbora DPM v Škofji Loki

Dober začetek

Prejšnji teden je bil v Škofji Loki letni občni zbor Društva prijateljev mladine. Pred začetkom občnega zbora je bilo vzgojno predavanje o mladostniku. Predavanju je sledilo letno poročilo o delu te organizacije.

Društvo prijateljev mladine je v preteklem letu sodelovalo z vsemi družbenimi organizacijami na terenu (s taborniki, Partizanom, SZDL, mladinsko in pionirsko organizacijo). Na pobudo te organizacije je bila v občini ustanovljena občinska pionirska komisija in komisija za socialno varstvo otroka.

V lanskem letu je DPM sodelovalo na republiškem tekmovanju Mladih tehnikov in doseglo prvo mesto. Sodelovali so tudi v veliki akciji mladih zadrušnikov in priredoslovcev, skupaj s pionirji iz Poljanske doline. V razne krožke, ki so jih ustanovili med šolskim letom (kulturno-umetniški, tehnični, zabavni, športni), je društvo vključilo preko 200 mladih ljudi. Društvo je s svojimi člani sodelovalo pri proslavah Dneva mladosti in 40-letnice ZKJ ter pri vseh drugih proslavah.

Društvo je poslalo 10 najboljših pionirjev in pionirk na tritedensko tekmovanje v zvezni tabor Sutjeska. Zelo se zavzema tudi za gradnjo otroške varstvene ustanove, ki je v Loki še ni, a bi jo nujno potrebovali. Delo odbora je bilo težko, ker je bilo vse breme več ali manj na njem samem. Organizacije in podjetja pogosto niso imele dovolj razumevanja za njihove potrebe in prošnje. Se vedno je zakoreninjeno mišljenje, da je za vzgojo mladine odgovorna le šola. V resnici je celotna socialistična skupnost dolžna reševati tudi to problematiko.

Po poročilu predsednika Društva so govorili še o pripravah za Novoletno jelko in spreved Dedka mraza. Člani so se zavzemali

za to, da v prihodnje ne bi obdarovali posameznih otrok. Podjetja še vedno sama obdarujejo otroke svojih delavcev in so bili tako ne-

kateri otroci obdarovani tudi po večkrat, drugi pa samo enkrat ali pa še to ne. Na zboru so govorili tudi o finančnih problemih in nekaterih organizacijskih oblikah dela društva. Po razpravi so izbrali nov odbor in za novega predsednika izvolili tovarišico Božo Galof.

Odobren Investicijski načrt za rekonstrukcijo „Lepenke“ v Trziču

»Lepenka«, podjetje v zgornjem koncu Trziča, bo prihodnje leto slavilo že 80-letnico svojega obstoja, saj so ga ustanovili že 1881. leta. Ze od vsega začetka v tem podjetju proizvajajo lesno lepenko in so se uveljavili tudi že z izvozom v Italijo in Turčijo. Zmogljivost proizvodnje je pred vojno znašala približno 650 do 750 ton, v povojnem času pa se je ta občutno povečala. Posebno se je še povečala v letu 1953, ko je bila opravljena elektrifikacija na Slapu. Danes tovarna proizvaja razen lesne lepenke še specialno celulozno lepenko, ki jo največ uporabljajo pri živilski embalaži. Zmogljivost tovarne je letos 2000 ton lepenke.

Strojni park v tem podjetju je že zastarel in ne ustreza več vsem potrebam proizvodnje. Tako je iz dneva v dan vedno več popravil in vzdrževalni stroški rastejo. Toda kljub omenjenim težavam je bil načrt proizvodnje že v celoti presežen. Količinsko je bil plan izvršen do 30. septem-

bra letos in znaša 109,3 odstotka, brutoprodukt 117,3 odstotka in doseženi dohodek 113 odstotkov ter čisti dohodek podjetja 112,6 odstotka. Direktor tovarne tovariš Franc Markelj nam je povedal, da so letos zgradili tudi petstanovnijski blok za svoje delavce. Vsega skupaj pa so v zadnjem času zgradili že 11 stanovanj in 4 samske sobe.

Za obnovo strojne parka ima tovarna že odobren investicijski načrt, s katerim se predvideva povečanje proizvodnje za 550 ton lepenke letno. Zgraditi nameravajo tudi parno kotlarno in sortirno dvorano s skladiščem.

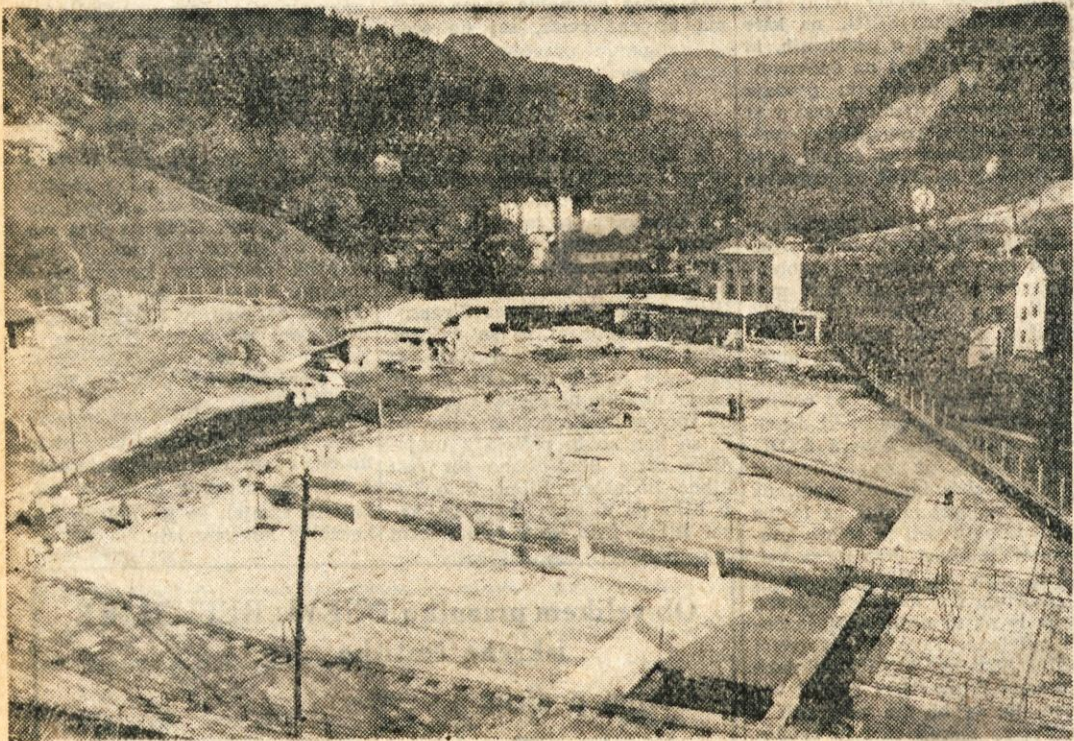
J. H.

NOVOSTI GOSTINSKEGA PODJETJA DOM

Preurejena kavarna – Izboljšanje družbene prehrane

Gostinsko podjetje Dom je pokazalo v zadnjem času veliko delavnost pri reševanju nekaterih problemov gostinstva. Najprej je popolnoma preuredilo kavnarno, ki je bila že precejšen kamen spotike, posebno v turističnem pogledu. Mize v kavnarni so preoblekli z ultrapasom, naslonjače z novo usnjeno prevleko, točilna miza je dobila prikupnejšo obliko, kuhinja pa boljše in sodobnejše ureditev. Razen tega so uredili tudi ventilacijo, tako da je kamniški lokal, za katerega so bili investirani precejšnji zneski, postal za res prikupek.

Restavracija Dom je morala za teden dni abonente odpušiti, ker bodo tudi kuhinjo popolnoma preuredili. Stari štedilnik, na katerem so pripravljali kosilo in večerjo za številne abonente – njihovo številno se giblje okrog 200 – bodo zamenjali z novim kombiniranim štedilnikom. Kupili bodo še nov kotel, ki bo lahko sprejel 150 litrov vsebine. Proces dela bo poenostavljen, vendar bodo kljub večji kapaciteti lahko opravili delo z manjšo delovno silo. Restavracija bo lahko sprejela do 300 abonentov, s čimer bo znatno pripomogla k reševanju družbene prehrane v Kamniku. Vsa preureditvena dela je omogočil tamkajšnji občinski ljudski odbor, ki je odobril kredit.

V teh dneh je bilo v Trziču dograjeno novo kopališče – vsekakor velika pridobitev za Tržičane

Živel 29. november,
dan rojstva
nove Jugoslavije

Čevljarna „Storžič“

Visoko pri Šenčurju

Ob Dnevu republike

iskrene čestitke

bralcem, naročnikom in vsem delovnim ljudem

delovni kolektiv

ČASOPISNEGA PODJETJA

„Gorenjski tisk“

Iskrene čestitke

vsem delovnim ljudem
Jugoslavije ob Dnevu republike

Tovarna »OVEN« Kranj

STANOVANJE BI RAD

Je želja mnogih že leta in leta - Skoraj nič manj pa ni tistih, ki že nekaj let, ali od včeraj, živijo v novih stanovanjih - Graditi bomo morali hitreje, in vsaj v desetih letih preiti na normalno gradnjo stanovanj - Gradnja stanovanj je bila v primerjavi s prejšnjimi leti hitrejša že zadnji dve leti - Lani je bilo zgrajenih v kranjskem okraju 867 stanovanj, letos pa jih bo 1398 - Precej visoka številka, ki pa bi morala ostati tudi v prihodnje neizpremenjena - Toda, če hočemo obdržati takšen tempo gradenj, bomo morali vsako leto zbrati prav tolikšna sredstva kot letos - To pa bo težavna naloga in ne bo rešljiva, če pri tem ne bo sodeloval sleherni državljan, predvsem pa tisti, ki so najbolj zainteresirani, da dobe novo stanovanje

Da bi čimprej rešili problem stanovanjske gradnje, bi jo morali v nekem smislu industrializirati. Na ta način bi bila gradnja v prihodnje hitrejša in cenejša. O tem, za družbeni standard še vedno najvažnejšem problemu, smo se zadnje dni razgovarjali z nekaterimi predsedniki občinskih ljudskih odborov na Gorenjskem in strokovnjaki v gradbeništvu. Iz razgovorov bomo skušali izluščiti najvažnejše misli o vzrokih, ki so doslej zavirali stanovanjsko gradnjo.

V letošnjem prvem polletju so vsi občinski ljudski odbori v kranjskem okraju razpolagali s približno milijardo dinarjev sredstev za stanovanjsko gradnjo. Lani je bilo teh sredstev skupno 1800 milijonov dinarjev. To pomeni, da so ljudski odbori v letošnjem prvem polletju razpolagali praktično z večjimi sredstvi kot lani v istem času. Vendar moramo pri tem upoštevati, da so lani ostala v stanovanjskih skladih precejšnja sredstva, ki so jih prenesli v letošnje leto. Zato tudi v začetku ni bilo občutnejših posledic zaradi spremenjenega načina financiranja stanovanjske gradnje. — Te posledice pa bodo opazne že prihodnje leto. Zaradi zmanjšane prispevka gospodarskih organizacij v občinske stanovanjske sklade, obstaja nevarnost, da se obseg stanovanjske gradnje deloma skrči.

Že letos bo po naših občinah do IV. faze dograjenih več blokov. Za njihovo dokončno dograditev pa bodo morali zavodi za stanovanjsko gradnjo uporabiti že sredstva, ki se bodo natekala v letu 1961. — Zato se ponekod upravičeno sprašujejo, kje bodo dobili sredstva za nove gradnje v prihodnjem letu, kajti, če bi samo dogradili že letos začete objekte, potem v letu 1962 ne bi bilo nobenih novih stanovanj. Tu bo treba razen »preizkušenih« oblik zbiranja sredstev za stanovanjsko gradnjo, najti nove virov, in sicer v gospodarskih organizacijah in pri posameznikih. — Doslej so se zavodi za stanovanjsko zgradnjo opirali predvsem na sredstva sklada in na večjo ali manjšo participacijo posameznih podjetij. Tako je bilo seveda sredstva najlažje dobiti. Odslej pa bo potrebno preko najrazličnejših oblik skušati dobiti tudi čimveč sredstev od državljanov samih. Z ozirom na naloge, ki jih je sprejel V. kongres SZDL in po-

znejše tudi zadnji plenum SZDL Slovenije, stanovanjske gradnje v prihodnje ne smemo skrbeti. — V Sloveniji moramo v naslednjem petletnem obdobju zgraditi 50.000 novih stanovanj. To pa pomeni, da moramo na Gorenjskem graditi na leto vsaj toliko stanovanj kot letos.

Za primer naj navedemo, kako so se lotili tega problema v škof-

(1960 — 250 milijonov, 1961 okoli 220 milijonov dinarjev). To je že občutna razlika, zlasti še če vemo, da je v loški občini potrebnih vsako leto 135 novih stanovanj (110 v družbenem sektorju in 25 v privatnem), da bi v desetih letih vsaj približno normalizirali stanovanjski problem.

Ločani so si doslej izbrali 4 variante zbiranja manjkajočih sredstev:

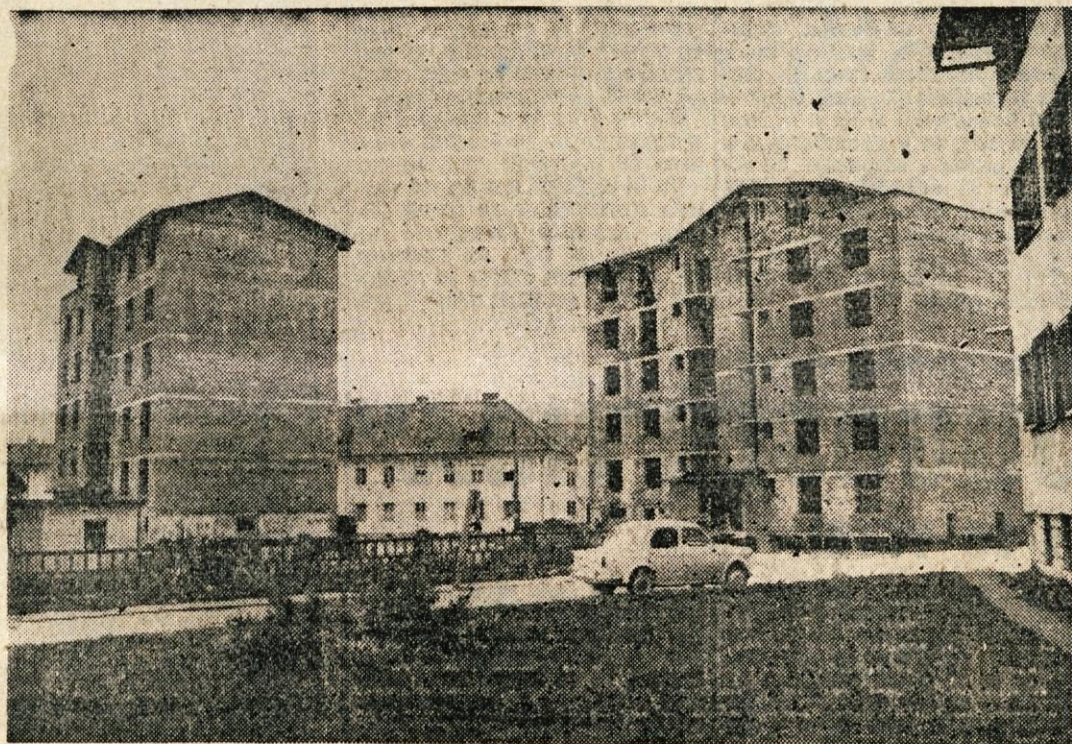
● Prodaja novih stanovanj, s tem da vsak posameznik plača za stanovanje 25 odstotkov vrednosti stanovanja.

● Predplačilo na stanovanjsko pravico. Z drugimi besedami: 25 odstotkov plača za stanovanje podjetje, v katerem je zaposlen novi stanovalec, 50 odstotkov sredstev gre iz stanovanjskega sklada, 25 odstotkov pa plača

vem letu zagotovljena vsa potrebna sredstva, obstaja pa vendar perspektiva, ki precej obeta.

LAHKO BI GRADILI CENEJE IN HITREJE

Ne gre tu samo za mehanizacijo v gradbeništvu. Mnenje skoraj vseh, s katerimi smo razgovarjali, je, da bi lahko stanovanjsko gradnjo pocenili in pospešili že z načrti za stanovanja. Morda bi bil potreben celo specializiran projektantski institut za izdelavo načrtov za stanovanjske bloke. Ta naj bi izdelal nekaj tipov stanovanj s standardnimi okni, vrati in različnimi instalacijami. S tem bi pocenili načrte, v pravem pomenu besede industrializirali proizvodnjo sedanjih obrtniških gradbenih elementov in precej pridobili na času. Nesmiselna je dosedanja praksa,

Novi stanovanjski bloki v Radovljici

jeloški občini. Razlika med letošnjimi sredstvi in sredstvi, ki bodo zbrana prihodnje leto (v stanovanjskem skladu in sredstva, ki jih še posebej dajejo podjetja za stanovanjsko gradnjo), bo znašala okoli 30 milijonov dinarjev

vsak posameznik, s tem da se mu za vložena sredstva zmanjša najemnina.

● Prodaja stanovanj v družbeni lastnini. V tem primeru gre za stanovanja v že dograjenih starejših poslopih ljudskega premoženja, za katera podjetja ali občinski ljudski odbor niso zainteresirani, da bi jih vzdrževali, ker zanje skratka tudi nimajo sredstev. Vsekakor pa bo precej občanov, ki bodo zainteresirani tudi za ta stanovanja, čeprav bodo za ureditev prostorov morali vložiti še precejšnja sredstva.

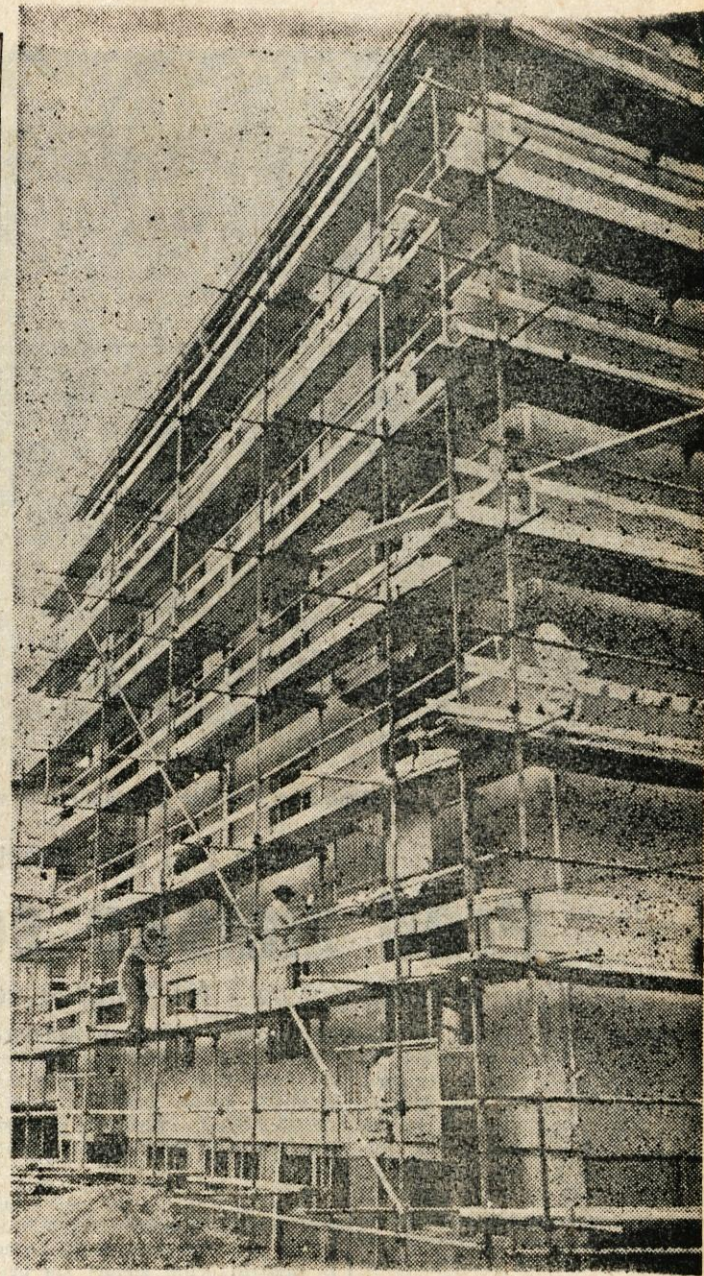
● Stednja za stanovanje. Nekakšna dolgoročna hranilna služba. Precej je ljudi, ki znajo prihraniti denar za eno ali drugo stvar, da bi varčevali za stanovanje, pa jim doslej skoraj ni prišlo na misel. Gre namreč za to, da bi se oče ali mati odrekla vsak mesec določenemu manjšemu znesku, ki bi ga po več letih dala svojemu otroku za nakup stanovanja. Vse kaže, da je prav ta varianta najbolj razumljiva, čeprav je na prvi pogled nekoliko smešna. Stvar pa je v tem, da nikjer ni zapisano, da mora plačati stanovanje podjetje, v katerem je nekdo zaposlen ali celo občina. Podjetja in občinski ljudski odbor bodo seveda tudi v prihodnje reševali stanovanjski problem predvsem za tiste, ki ga sami dejansko ne morejo »kupiti«, ostali pa naj pokažejo zainteresiranost za novo stanovanje tudi s te strani.

Nadalje, primer tržiškega »Peke«: v kratkem bo dograjen 20-stanovanjski blok in razumljivo, da je za nova stanovanja precej interesentov. Nekaj pa je tudi takšnih, ki so pripravljeni stanovanje odkupiti. Zato jim bo podjetje posodilo denar, ki ga bodo posamezniki v določenem času postopno vrnili.

Verjetno pa s tem še niso izkoriščene vse možnosti zbiranja sredstev za stanovanjsko gradnjo. Prav tako še ni nikjer zapisano, da bi bila s tem že v pr-

ve je treba vsak načrt za vsak posamezni stanovanjski blok posebej odkupiti. Povsod po naših občinah gradijo hkrati po več enakih stanovanjskih blokov, vendar morajo za vsakega posebej plačati načrte. V Škofji Loki so na primer gradili pet enakih blokov in so morali za vsak blok plačati po 700.000 dinarjev za načrte. Tudi tu bi se dalo marsikaj prištediti. Hkrati bi bilo treba zagotoviti, da bi pristojni organi hitreje potrjevali gradbene načrte. Dogaja se, da sedaj posamezni projekt čaka na odobritev tudi po pol leta in več. To po nepotrebnem zavlačuje gradnjo.

Vsi nanašani problemi sicer niso edini, ki zavirajo hitrejši razvoj stanovanjske gradnje. Zaradi

Med gradnjo stanovanjskih blokov na Zlatem polju v Kranju

prega razvoja na vseh področjih, se je tudi v gradbeništvu pojavilo mnogo težav, ki se jih ne da rešiti čez noč. Toda z aktivnim vključevanjem širokega kroga ljudi in z upoštevanjem njihovih predlogov — ki so, razumljivo, prav na področju stanovanjske

gradnje najbolj kritični — bi se dalo premostiti marsikatero težavo in doseči boljše rezultate. Stanovanje je eden najpomembnejših sestavnih delov standarda našega delovnega človeka. Zato moramo s skupnimi napori stremeti, da mu to dobrobo čimprej zagotovimo.

Tretjič o temi:

Kdo bo plačal škodo?

Izvajalec gradbenih del dolži projektanta

Že v začetku novembra smo v članku z naslovom »Kdo bo plačal škodo« prvič pisali o večjih napakah v gradnji, ki so se pokazale tik pred vselitvijo v 20-stanovanjski blok v Trzinu. Ker je bilo treba napake popraviti, so se stroški gradnje seveda precej dvignili. Projektant je z dopisom, ki smo ga objavili 14. novembra v »Glasu« obdolžil za nastalo škodo graditelja — SGP Gorenje iz Radovljice, le-ta pa trdi, da te obdolžitve niso utemeljene in nanje odgovarja takole:

»Vzidane omare, ki jih je projektant predvidel, so serijski izdelek Tovarne pohištva Maribor. Ker te omare prepleskajo že v tovarni, mora biti stanovanje pred montažo seveda pobeljeno in tudi okenske police vzidane.

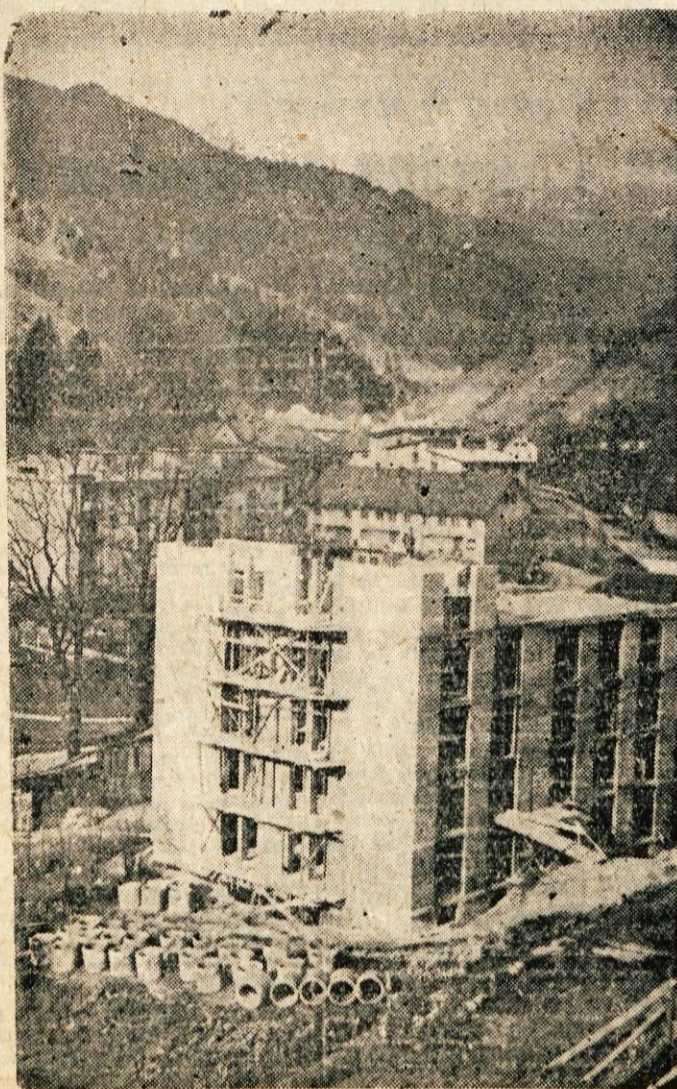
Iz projekta je razvidno, da bi morali vgraditi vtične doze in sti-

kala 1,5 m od tal, sevniki pa 2 m od tal, to je pod visečimi omarami.

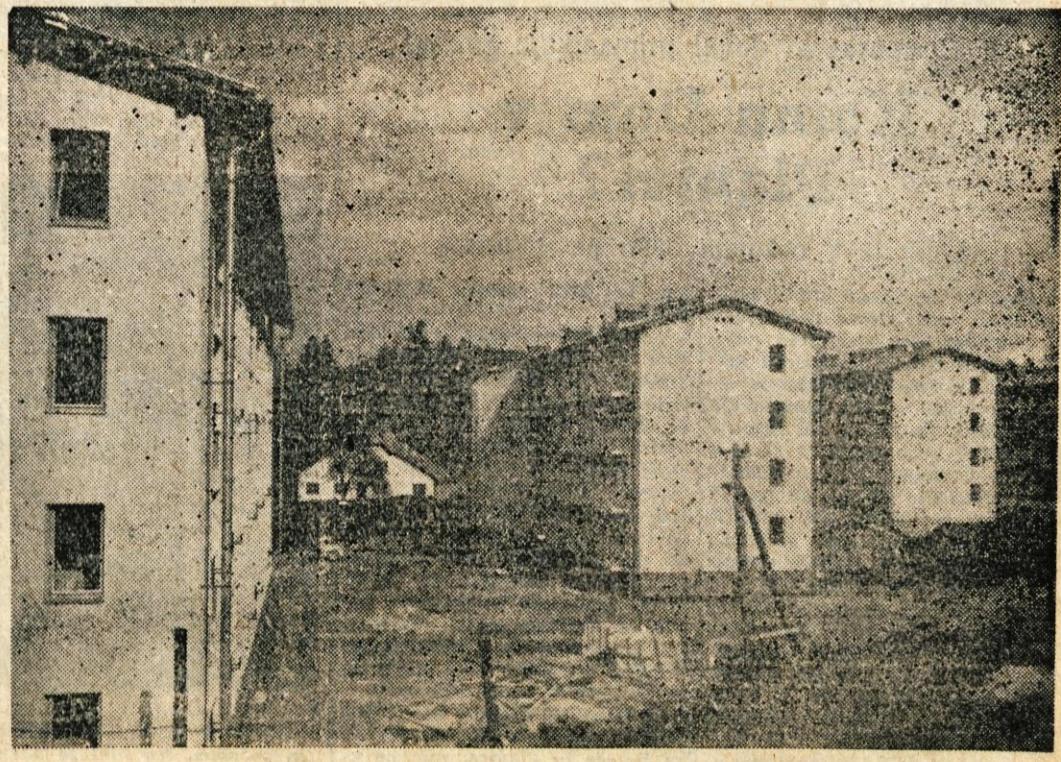
Zaradi tega je bil projektant na gradbišču in je tudi narisal skico, ki je nakažala vzdavo stikal in drog na višini 1 m od tal, navadni sevniki pa naj bi zamenjala fluorescenčna cev, ki bi osvetljevala delovni pult.

Iz tega dopisa SGP Gorenje torej lahko razberemo, da je škoda nastala zaradi slabega projektanta, ker so oni delali le po navodilih projektanta.

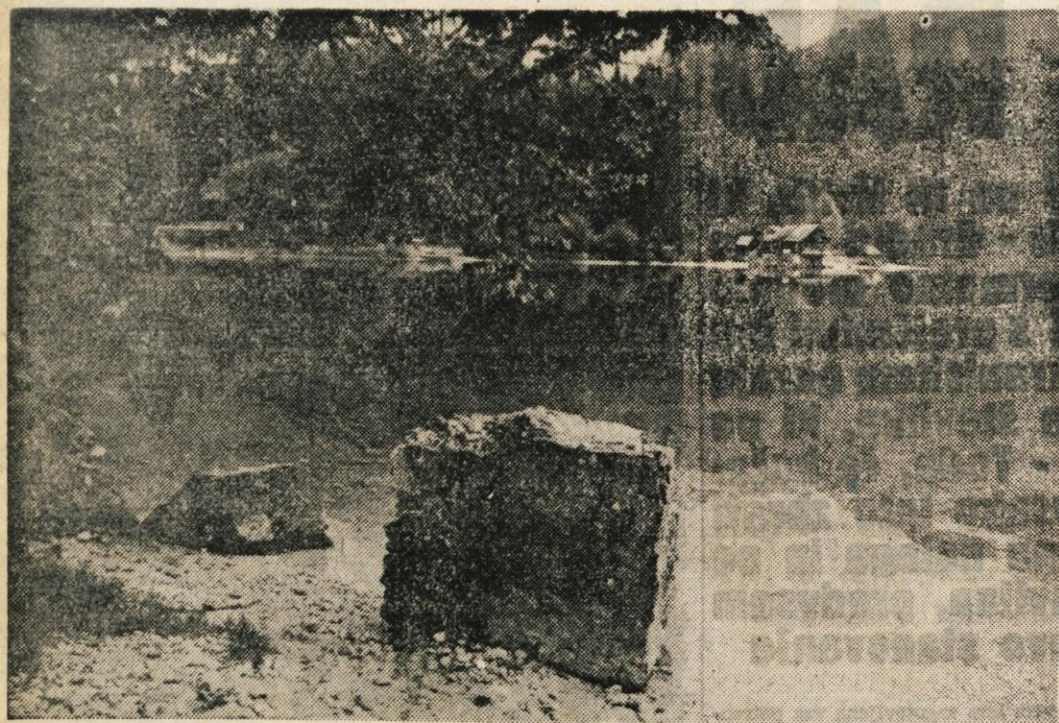
O gradnji bloka v Radovljici v dopisu pripominjamo, da je grajen v drugem tipu kot v Trzinu (prvi blok je tipa A, drugi tipa C). Kuhinje se v teh dveh blokih bistveno razlikujejo, zato tudi v Radovljici ni prišlo do takih nevspešnosti.

Stanovanjski problem v Trzinu letos rešujejo v rekordni gradnji

▼ Škofji Loki bi morali vsako leto graditi 135 stanovanj

Bohinjsko tihožitje z ostanki starega zidu

V Kranjski gori med počitkom

Pred zimsko sezono

Tudi pozimi veliko gostov - Na Vitrancu vedno boljše smučišča

Pravijo, da za turizem ni slabšega meseca kot je november. Ta ugotovitev velja tudi za Kr. goro, vendar so ta mesec pač drugače izkoristili. Hotel Erika je že ves mesec zaprt zaradi čiščenja, pripravljajo pa tudi klubski prostor z verando, da se bodo gostje tu še bolj udobno počutili. V Razorju pravijo, da bi potrebovali za zimo vsaj še 200 postelj, predvsem se za čas med zimskimi počitnicami, tolikšno je povpraševanje. Tudi tu so ta »mrtvi« mesec uporabili za čiščenje in beljenje. Za zimsko mesec so v Kranjski gori predvideli vrsto prireditev, od katerih naj omenimo le smučarsko tekmovanje gostov na Vitrancu, ki bo imelo, zaradi velikega števila inozemskih gostov, mednarodno obsežnost in državno akademsko prvenstvo v smučanju. Radi bi usposobili tudi drsališče, kjer bi potem lahko prire-

jali drsalne revije in hokejske tekme ali vsaj treninge nekaterih hokejistov, ker je jeseniško drsališče precej zasedeno. — Za »zimsko izdajo« Kranjske gore se zelo zanimajo Angleži, Belgijci in Nizozemci.

Na vrhu Vitrancu so pred kratkim uredili lažje smučarsko progo, že prej obstoječo progo pa so še razširili. Tudi žičnici sta pripravljene.

RAZOR SE VEDNO NA DNEVNEM REDU

Ze nekaj let sem je od turističnih zvez preko kranjskogorskega turističnega društva in drugih organov pa vse do raznih inšpekcij, slišati nenehno kritiko na račun hotela Razor. S staro stavbo, urejeno še po okusu, ki je bil upoštevan v času avstroogrske

monarhije, res ne moremo in ne smemo biti več zadovoljni. Vsakdo, ki bo Razor le enkrat obiskal, bo brez pomišljanja podprl željo in zahtevo po sredstvih za preureditev hotela. Ker rednih dotacij za adaptacijo Razorja ni mogoče dobiti, so se na sestanku, ki so se ga udeležili predsednik ObLO Jesenice Franc Treven, podpredsednik OLO Kranj Sveto Kobal, predsednik republiške turistične zveze dr. Dougan, direktor Železarne in nekateri predstavniki turističnih zvez in raznih organizacij pomenili o izrednem finansiranju Razorja in upajo, da bodo že v prihodnjem letu lahko pričeli za adaptacijo. Ze sedaj pa so nabavili nekaj nove opreme za sobe, hladilne naprave za kuhinjo in električno fritezo, s katero lahko v pol ure postrežejo s paniranimi jedmi šestdesetim gostom.

Gorenjska potrebuje turistično privlačne objekte

„MINIATURA JUGOSLAVIJA“ bi zapolnila to vrzel

Pri Gorenjski turistični zvezi se že dalj časa ukvarjajo z mislijo, da bi na Gorenjskem zgradili turistično privlačen objekt — »miniaturno Jugoslavijo«. Ideja si je zaradi izrednega vsestranskega pomena takega objekta kaj kmalu pridobila veliko zagovornikov in vse kaže, da jo bo po sedanjih predvidevanjih v nekaj letih mogoče realizirati. Na dva hektara zemljišča naj bi bile prenešene vse najvažnejše značilnosti naše države. Objekti bi zajeli najvažnejše kulturne in zgodovinske spomenike, objekte vseh panog gospodarstva, pomembne objekte večjih mest in nekatere komunikacije in vidne kulturne objekte, pridobljene v dobi socialistične graditve. Vsi objekti naj bi bili v merilu 1:25. Zemljišče bo imelo obris FLRJ, obodna pot pa naj bi bila dolga 3 km.

Ce bo glavnemu pobudniku, Gorenjski turistični zvezi, uspelo izpeljati skrbno pripravljene načrte, ki so predvideli prav vse, kar se le da predvideti, bo Gorenjska, in z njo vsa Jugoslavija, dobila edinstven objekt velike vzgojne, turistične in gospodarske vrednosti.

»Miniatura Jugoslavija« ne bo

le igrača za otroke, pa vendar velika igrača, ki bo v skladu z nenehno človekovo željo, da bi se igral z elementi resničnosti ter jih sestavljal po svojih zamislih, je med drugim rečeno v uvodnem delu pojasnjevanja objekta.

»Miniatura Jugoslavija« bo imela brez dvoma velik vzgojni in izobraževalni pomen, saj bo otrokom in odraslim pomagala v težnji po spoznavanju ožje in širše domovine in dajala pregledno sliko naše države in njene graditve tudi vsakemu tujcu, ki se bo v njej pomudil.

K temu se pridružuje tudi gospodarski pomen tega objekta, ker so tu predvideni pomembni objekti vseh najvažnejših gospodarskih organizacij, skupaj z nekaterimi izdelki, in bi bila to tudi nekakšna stalna gospodarska razstava. Seveda pa nikakor ni prezreti prvenstvene pomembnosti novega objekta — za turizem na Gorenjskem. Gorenjska ima vsako leto zelo veliko obiskovalcev, obišče jo tudi precej prebivalnih gostov in izletnikov. Številni inozemci, ki potujejo na Jadranjsko obalo, se pripeljejo čez gorenjske mejne prehode. Lansko leto se

je na Gorenjskem za dalj časa zadržalo 353.000 turistov in 250.000 prebivalnih gostov. Ze 300.000 obiskovalcev na leto pa bi zadostovalo, da bi bil objekt rentabilen. To število bi ne bilo težko doseči, ker moramo razen tujih gostov in domačih turistov upoštevati še obisk domačinov in šolskih ter drugih ekskurzij iz vse Jugoslavije. Res je, da Gorenjska sedaj nima privlačnih turističnih naprav, ki bi goste pritegnile, da bi se ustavljali na svoji poti in se tu tudi dalj časa zadrževali.

Ideja za zgraditev miniaturne države ni nova, saj so jo že uspešno realizirali na Nizozemskem, v Švici, v Celovcu (miniatura Evropa) in znano je, da v te objekte znova in znova prihaja na tisoče ljudi.

Za gradnjo posameznih objektov (bilo bi jih okoli 100), bi kot gradbeni material uporabili zemljo, kamene, pesek, žgano glino, les in še nekatere cenene, a odporne gradbenne materiale, zato gradnja ne bi bila pretirano draga. Gorenjska Turistična zveza namerava zainteresirati posamezne žele, da bi pri tehničnem pouku primerno izdelale pomembnejše objekte svojega kraja, gospodarske organizacije pa naj bi poskrbele za makete svojih obratov. Zelo dobro bi tudi bilo, da bi gradnjo posamezne makete finansiral isti občinski ljudski odbor, na čigar območju objekt tudi stoji. Predvideno je, da bo gradnja »Miniaturne

Jugoslavije« stala okoli 50 milijonov dinarjev.

Upravičenost graditve takega objekta je dobro utemeljena in to tembolj, če ne spregledamo izrednega turističnega in turistično-tranzitnega pomena Gorenjske.

V prihodnjih treh letih bodo skrbno pripravili načrte in izvedli pripravljeno akcijo. Določiti bo treba tudi primeren prostor. Ta naj bi bil ob avtomobilski cesti med Medvodami in Jesenicami. Ta odsek je precej dolg, a širše razprave naj bi točneje nakazale lokacijo. Morda bo to prav ob cesti od Kranja proti Ljubljani, ker bi objekt tako lahko pritegnil tudi turiste, ki prihajajo v Ljubljano iz tržaške smeri.

Razmere v Mojstrani se spreminjajo

Velike težave - ugodne perspektive

Pomembna tranzitna postojanka - Brez večjega gostišča

V Mojstrani so imeli pred vojno relativno močno razvit turizem, saj so leta 1938 zabeležili kar 12.000 nočitev. Prihodnje leto bodo praznovali že 50. obletnico ustanovitve Tujsko-prometnega društva, predhodnika današnjega Turističnega društva. Toda razmere so se spremenile. Prebivalci Mojstrane in Druva se na veliko zaposlujejo na Jesenicah, obenem z novim obsežnejšim razvijajočega se delavskega naselja pa se manjša tudi razpoložljivi posteljni fond. — V letošnjem letu so imeli le 7000 nočin.

V Mojstrani se pritožujejo, da se na Svetu za turizem pri ObLO Jesenice za njihove turistične probleme premalo zanimajo. Za primer so navedli, da jim niso odgovorili niti na vlogo s prošnjo za posredovanje pri izterjavi posredniških provizij od nekaterih privatnih lastnikov.

Mojstranski turizem se je brez dvoma sedaj znašel v težjih, precej kritičnih okoliščinah, vendar drži, da mora Mojstrana še naprej ostati turistično naselje.

Zaradi znanega tranzitnega pomena Mojstrane, ji že sedaj lahko nakažemo lepšo bodočnost. — Skozi Mojstrano pelje pot na Vrtaško planino, ki je pravi raj za smučarje in nanjo v bližnji prihodnosti predvidevajo, da bodo zgradili žičnico, skromno plansko kočjo pa naj bi zamenjali primeren smučarski dom. Iz Mojstrane gre cesta tudi do Aljažvega doma v Vratih. Cesto nameravajo v kratkem prenoviti. — Mojstrana bo veliko pridobila na pomenu, ko bo povezana s cesto preko Krme do Bleda, za katero so projekti že pripravljene.

Okolice Mojstrane je polna redkih naravnih lepot. Primanjkuje ji le sodobnih turističnih objektov, ki jih bo postopoma treba zgraditi. — Vzroka za pesimizem torej ni!

Bohinj ima vse pogoje za turizem skozi vse leto

Ko bo zgrajena žičnica

Velik porast števila gostov v letni sezoni - Bohinj „osvaja“ tudi zimsko sezono - Klub Bohinjcev

V pretekli letni sezoni so v Bohinju kljub slabemu vremenu dosegli kar lepe uspehe. Po številu nočitev (112.465) so se povzpeli na šesto mesto v Sloveniji. V vrsti jugoslovanskih krajev, ki gojijo mladinski turizem, so kar drugi v Jugoslaviji. V primerjavi z lanskim letom se je število vseh gostov povečalo za 106 %, število inozemskih obiskovalcev pa za 104 %.

V Bohinju nimajo visoko luksuznih hotelov, a lahko se ponasajo s sodobno in prijetno ureditvijo velikega števila sob, med katerimi vsekakor prednjačijo sobe v novi depandansi hotela Zlatorog.

Bohinj ima veliko oboževalcev, ki ga v večjem številu redno

obiskujejo. Prav zato so tudi potrebe po novih investicijah velike. Tako na primer še vedno nimajo primerne prostora za večje družbene prireditve, ki se zaradi nestalnosti vremena ne morejo prirediti samo na prostem. Pri hotelu Jezero so sicer zgradili primerno dvorano, ki pa jo zaradi

preobilice gostov uporabljajo za jedilnico.

Za Bohinj je značilno, da so že več let vsi hoteli aktivni in s svojimi sredstvi sodelujejo pri adaptacijah objektov. V izven sezonskem času si tudi v Bohinju pomagajo z organizacijo seminarjev in posvetovanj.

Bohinj ima vse pogoje za zimski šport, le naprav, ki bi omogočale šport »brez truda« nimajo. Le malo pa je sedaj še smučarjev, ki bi se jim ljubilo truditi uro ali dve zaradi nekaj minut smuka. Morda naj omenim tudi ponudbo neke inozemske turistične agencije, ki navaja, da bi za vso zimo odkupila celotnega posteljni fond Zlatoroga, če bi bila v bližini žičnice.

Bohinj je s svojimi lepotami neizčrpen, to dokazujejo njegovi stalni obiskovalci, ki prihajajo sem leta in leta, sezono za sezono. V ilustracijo naj na koncu navedemo le krajšo zanimivost: Znani subotički politični delavec — velik ljubitelj Bohinja — je v Subotici osnoval Klub Bohinjcev. Klub ima svoja pravila, ki med drugim določajo tudi to, da mora biti vsak član kluba vsaj enkrat na leto v Bohinju in da mora vsakokrat pripeljati s seboj še dva svoja znanca. Člani Kluba Bohinjcev imajo celo svoje legitimacije s posebnim klubskim žigom.

Ko na Bledu ni gostov

Če bi imeli športne naprave

Le hotel „Jelovica“ ne ve za mrivo sezono

Res je, da Bled kot turistični kraj zaživi le poleti, ko nikoli ne zmanjka njegovih obiskovalcev. Zadnja leta pa se na Bledu močno potegujejo tudi za zimsko goste in do neke mere jim to tudi uspeva.

Tudi v obdobju med poletno in zimsko turistično sezono na Bledu ni čisto mirno. To dokazujejo odprti hoteli Jelovica, Krim in Lovec; čez 14 dni bodo odprli tudi hotel Toplice. Seveda tu ne moremo govoriti o velikem številu turistov, nekaj pa jih je le, razen tega pa so v tem času nudili prostore prirediteljem raznih posvetovanj in seminarjev. Tako na primer hotel Jelovica, ki ima primerne prostore za delo, sploh ne občuti medsezonskega časa.

Blejski grad je v zaključni fazi izgradnje in bo v celoti adaptiran do prihodnje letne sezone.

Da bi pridobili kar največ zimskih obiskovalcev so izvedli široko turistično propagando na domačem, od tujih pa predvsem na italijanskem tržišču in pripravili obširen program zimskih pri-

reditvev. Res je Bled tudi pozimi privlačen — če so vremenski pogoji ugodni. Zaledenelo jezero nudi vrsto zimsko-sportnih užitkov. Tudi sankališče in smučišče na Straži sta primerna, a če se bo Bled hotel resno potegovati za sloves zimskega letovišča, bo potreboval še zelo veliko raznih tehničnih naprav za zimski šport.

Hiše v Nomnju sedaj lepšajo zlatorumeni venci korusze

V Gornjesavski dolini primanjkuje gostišč

Komu Dom v Planici?

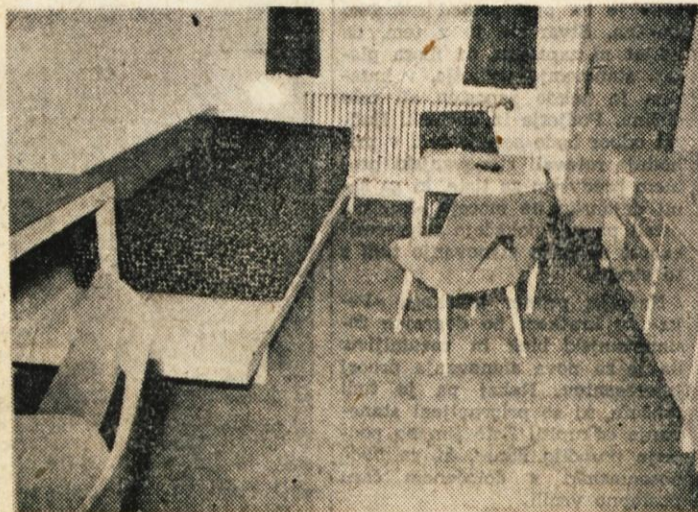
Dom je v zadnjem času nerentabilen

Planški smučarski skoki so si pridobili velik sloves doma in v inozemstvu. To potrjujejo množice obiskovalcev skalalnih prireditev in vedno bolj izbrana vrsta svetovno znanih smučarskih skakalcev. Znano je, da Dom v Planici — edini gostinski obrat v bližini skakalnice — nima zadostne kapacitete in so se morali skakalci in obiskovalci Planice zatekati v oddaljenejših gostinskih obrate. Turistično društvo Rateče-Planica je večkrat razmišljalo o gradnji hotela ob skakalnici, ki bi bil zaradi privlačne doline Tamar tudi v poletnih mesecih gotovo dobro obiskan. Za gradnjo tega hotela bi se seveda lahko potegovali le, če bi bila dokazana njegova rentabilnost. To pa bi v sedanjih okoliščinah predstavljalo precejšen problem, ker je še Dom v Planici sedaj nerentabil-

len in brez vsakih denarnih skladov.

Vzroki za to so mogoče pri vodstvu ali pri samem lastniku — Sportni zvezi Slovenije, ki z odzemanjem sredstev ni omogočala zbiranje denarja niti na račun amortizacije objekta. No, na vsak način bo treba najti primerno rešitev. Za ta Dom se sedaj potegujejo Ratečani in morda bi bila rešitev prav v tem, da bi ga priključili samostojnemu gostinskemu podjetju, ki bi ga lahko ustanovili iz manjših gostišč v Ratečah in bi obratoval pod nadzorstvom Turističnega društva. Seveda — prvi pogoj je, da ga Sportna zveza odstopi.

Ni treba še posebej dokazovati velikega pomena dobrih gostišč za Rateče in Planico, zato bo za ureditev tega problema kmalu treba kaj ukreniti.

Oprema v novih Zlatorogovih sobah ni luksuzna, a zelo praktična in sodobna. Na sliki je dnevna soba, ki skupaj s spalnico, kopalnico in straniščem sestavlja zaključen apartman. Če je potrebno, lahko služi tudi kot samostojna soba.

SAMORASTNIKI

Besničani „potujoči“ gledališčniki - V dolgovi zaradi kinoprojektorja
Prostorov ni, pa tudi sredstev manjka

O kulturno-prosvetnem delu v Besnici in njeni okolici, dolgo ni bilo nič slišati. V zadnjem času, pravzaprav od leta 1958 dalje, pa je prav v tem pogledu postala kulturno-prosvetna dejavnost nadvse živahna. Delo, ki so ga morali opraviti predvsem mladi Besničani, da so prišli do današnjih uspehov, je bilo težavno in večkrat morda celo nenavadno. Večino uspehov pa gre pripisati požrtvovalnosti in v marsikaterem primeru iznajdljivosti vseh sodelujočih in ne le posameznikom.

»ZAČELI SMO BREZ DINARJA«

Nam je v razgovoru pripovedoval predsednik besniškega KUD »Jože Papler«, Lojze Blaznik. »Ko sem odslužil vojaščino, sem prevzel posle predsednika novega odbora. O delu v preteklosti smo vedeli zelo malo ali pa skoraj nič. Ohranjeni niso bili nikakršne dokumentacije. Vedeli nismo niti tega, kdo je član našega društva in koliko jih sploh je. Razumljivo je torej, da smo najprej »postrojili« naše vrste. Zaključek je bil razveseljiv, v društvu nas je bilo kar 45 članov in takoj smo se lotili dela v dramski in pevski sekciji. Lani pa smo ustanovili še močno šahovsko sekcijo.

Naši prvi koraki so bili sila težavni. Nismo imeli niti dinarja niti prostora, da bi lahko delali in prirejali kulturne prireditve. Zato smo začeli iskati najprej naše zavezničke. Za prvo silo smo dobili prostor v šolskem razredu. V njem so vadili pevci, pa tudi igralci so imeli bralne vaje.

Potem smo se znašli pred novim problemom - kje naj ljudem pokažemo, kaj delamo? Iz zadrege nas je rešil majhen gasilski dom, ki je že svojemu osnovnemu namenu bolj ali manj odslužil. Sami smo popravili majhen provizoričen oder, katerega so se deske prej še komaj držale. Toda naš trud ni bil zaman. Besničane in okoličane smo kaj hitro ogreli z našim delom in ni je bilo prireditve, da bi dvorana ne bila nabito polna.

OSEMDESET ČLANOV

S prireditvami so Besničani takoj prišli do prvih dinarjev, ki pa so jih sproti vlagali v oder in za potrebe naslednjih prireditev. Vrste kulturno-prosvetnih delavcev pa so se hitro krepile. Leto ima KUD »Jože Papler« že 80 članov, po večini mladincev. Pevski zbor šteje okrog 40 grl, dramska sekcija pa 26 igralcev.

POGREŠAJO RAZVEDRILA

Prebivalci vse od Rakovice pa do Jamnika se v svojem prostem času nimajo kje razvedriti. Vsa zabava, ki jo imajo, so prireditve KUD »Jože Papler«. Vendar pa bi bilo tudi-teh precej manj, če društvo v zadnjem času ne bi kupilo ozkotračnega kinoprojektorja. In sedaj imajo v Besnici, v gasilskem domu ali pa v šolskem razredu, tedensko dvakrat kino predstave. Društvo si izposoja filme - poučne, dokumentarne ali pa celovečerne - umetniške - ljudje pa se gnetejo v majhnem prostoru kot sardine v konzervi. Najhuje pa je takrat, ko vsi ljudje sploh ne morejo v »kino dvorano«.

Zadeva s kinoprojektorjem pa ni tako preprosta kot bi zdelo na prvi pogled. Društvo - kupec projektorja - je zaradi njega v velikih težavah, čeprav je bil nakup zelo ugoden - projektor je veljal samo 150.000 dinarjev. Toda plačanih je šele 50 tisočakov, društvena blagajna je prazna; 100.000 dinarjev, kolikor jih je po-

sodila Kmetijska zadruga, pa bi morali že vrniti. Kje dobiti denar? Od šestdesetih tisočakov, kolikor jih je dobilo društvo iz občinskega proračuna za leto 1960, razumljivo ni ostalo ničesar več.

»POTUJOČE GLEDALIŠČE«

Dramska družina je imela pred dnevi prvo letošnjo premiero »Sveti plamen«. Premiero so imeli doma in tudi reprizo. Morda bi imeli doma lahko še kakšno predstavo in potem bi bilo konec. Enomesečni študij po napornem delu v tovarni ali na polju pa bi bilo škoda tako zavreči. Zatorej so se odločili tudi za gostovanja. V nedeljo so gostovali v Kranju, pred tem tudi v Predosljah, jutri bodo odigrali »Sveti plamen« v Bitnjem in Zabnici, naslednjo nedeljo v Retetah pri Medvodah, nato v Naklem in morda še kje. Torej pravo »potujoče gledališče«. Gostujejo, tudi tako, da pridejo do denarja za odplačilo kinoprojektorja. Dolgov se morajo odkrižati, da se bodo potem lahko lotili spet novih nalog.

Kljub tolikim gostovanjem pa bo dramska družina že po praznikih začela s študijem nove uprizoritve, in sicer »Vdove Rošlinke«. Na zveste domače obiskovalce res ne smejo pozabiti. V januarju prihodnje leto pa jih bo razveselila tudi pevski zbor. Tokrat sicer ne s koncertom, temveč kar z opereto »Kovačev študent«. Pevci in igralci pa že razmišljajo in pripravljajo skupni »Veseli večer«.

ob prihodnjem pustovanju. In če k temu še dodamo, da se bo v kratkem pričel tudi šahovski »šampionat« v Besnici, si pri danjih pogojih pestrejšje dejavnosti KUD »Jože Papler« skoraj ne moremo zamišljati.

5 LET OB OBLJUBAH

Marsikateri problem bi bil rešen, če bi imeli Besničani vsaj nekaj primernih prostorov za kulturno-prosvetno delo. Problem pa bi bil rešen tudi za vse ostale družbeno politične organizacije, ki nimajo prostorov. Toda Besničani in okoličani morda že več kot 5 let živijo le od obljud, da bodo dobili nekakšen kulturni dom, v katerem bi bilo prostora dovolj za vse. Načrte zanj že imajo, in sicer bi bil dom prizidek k že zgrajenemu Zadržnemu domu. Domačini bi dali zanj tudi ves potreben les, pomagali z udarniškim delom, kolikor bi bilo pač treba, pri sredstvih pa se je doslej zataknilo vsa leta nazaj. Društvo samo teh sredstev ne bo zbralo, saj morajo še za gostovanja uporabljati bicikle (garderobo pa prevažati v nahrbtnikih ali pa pod pazduho), pa tudi samih Besničanov in okoličanov je premalo, da bi zmogli tolikšno investicijo, zatorej bi morali ta problem rešiti drugi forumi. In čas bi že bil, da bi tamkajšnji prebivalci dobili skupno streho, pod katero bi se sestajali člani KUD »Jože Papler« in vse ostale družbeno politične organizacije.

B. Fajon

SODOBNA PRAVLJICA

Dvakrat na teden prihajajo. Prihajajo taki, ki bi bili radi modernji in nosijo hlače brez spodnjih zavijov, pa tudi taki z zaplatami na suknjičih. Dekleta s širokimi krili - prihajajo stari in mladi. Semkaj prihajajo po čudežni svet knjig, prihajajo po veselje, po sanje, po žalost drugih, prihajajo po savane Afrike in prigoše z južnega morja. Vse to si izposodijo za deset ali dvajset dinarjev.

V kotu sedim in jih gledam, se nasmiham in živim z njimi. Ko odhajajo razmišljam o njih, kako bodo doma sedli na klop za mizo v kotu in se za uro ali dve preselili v črne črke daljnih pokrajin, sorodnih in tujih usod, preselili v čudežni svet knjig, čudežni svet malih in velikih ljudi. Naslednji dan bodo po končanem delu v tovarni ali na polju, po šoli, sedli spet v tisti kot in sedeli tamkaj do mraka, ko se teža dneva obesi na trdne veke...

Vse, ki prihajajo poznam. Včeraj zvečer je prišla sosedova. Morda jih ima deset, morda dvajset, saj ne vem. Dolgo je molčala in vedel sem, da ima nekaj za bregom, nekaj posebnega. Potem pa je le rekla. Rekla je: »Eno tako prosim kot so Rokovnjači«. Knjižničar ji je prinesel Visoško kroniko. Zdaj komaj čakam prihodnjih dni, ko bo spet prišla in ko ji bom bral z obraza vse tisto njeno zadovoljstvo. Mali Mihec jih ima komaj osem in vedno si

želi partizanskih knjig, stari Matija sprašuje po Večernicah in tista stara ženica, ki hodi vedno v črnem, vedno vsake pol leta, prebira Rollandovega »Miklavža Breugnona«. Tisti čudni fant pogosto prebira Vercorja.

Ljudje prihajajo s tisočimi željami. Prihajajo po knjige zase in za druge. Mlada dekleta navadno po knjige za sestro, ki je starejša (in navadno prebira ljubezenske romane). Prihajajo po knjige iz vojske, po potopise... in to usak teden dvakrat.

Ti ljudje, zelo ljubijo življenje. Radi bero... Marsikaj radi bero - a vedno kaj takega, kar je trdno in domače. Tu ne segajo po Sartru, Javoršku in Lorci, po Dos Passosu in Wolfu. Všeč jim je Tavčar in robati Trdina, pa Hamsun in Dickens. O vsem radi bero, o ljubezni, o zemlji, o njih in o njej celo o vojni, da o vojni. Le tu jih ne morem razumeti. Toliko slabega jim je prizadejala in neradi se je spominjajo - pa vendar bero o njej... res čudno.

Dva večera na teden, zdaj ko smo že skoraj pred zimo, prešedim z njimi med starimi hrbiti oguljenih knjig, ki so šle že skozi stotine rok in src. Od knjigab in tisti, ki prihajajo ponje se nasmiham in se vrtam v svoje dni. Živim z njimi, zakaj vse imam rad. Vse, ki sedijo popoldne v kot in sedijo tamkaj do mraka, ko se teža dneva obesi na trdne veke...

Bojan Nabor

Med policami Knjigarne brez knjig - Samo stojna knjigarna v Kranju?

V teh dneh, ko se zima obeša med gole kostanje, ljudje vse raje ostajajo doma v toplih sobah ter na večer razmišljajo o svojih velikih in majhnih rečeh. Ob tem času radi segajo tudi po knjigah in prav zato smo se odločili, da križem krašem po gorenjskih knjigarnah povprašamo, kaj naše bralce zanima in kakšne knjige na svojem terenu lahko dobe. Predvsem pa smo želeli vedeti, kako dolga je pot od tiskarne do knjigarne in za kaj je naš bralec na terenu prikrajšan.

NA VEČER JE BLEDE poln in seneskega dolgočasja. Ceste so prazne! Tu v knjigarni nisem sam. Hodim od police do police,

ki so polne knjig, revij in časopisov, prebiram naslove in opazujem ljudi. Na vrhni polici je poezija - Zidarjeve »Kaplje og-

njene«, pesmi Saše Vegri. Samo hip naprej so Lorcove pesmi, pa pravkar izšli »Pötöfi«. Polico niže

kraljujejo Dostojevskaja »Besni«, »Spomini na sodobnike«, Feuchtwangerjev »Goya« in Sartrejevi »Nepokopani mrtveci«. Ljudje hodijo med policami in si sami izbirajo knjige. Nežno jih jemljejo v roke, jih dolgo ogledujejo, potem pa vrnejo na svoje mesto v polici. Izbral sem si drobno knjižico, stopil k pultu in plačal. Obenem sem vprašal, kako kaj gre na Bledu s knjigami. Povedali so mi, da ljudje nasploh le malo kupujejo; zdaj na jesen pa bo že

šlo. Povprašal sem še, katere knjige imajo najraje, pa mi niso znali povedati. »PREDRAGE SO«, nam je dejala prodajalka v Škofji Loki. Ljudje zadnji čas najraje segajo po Hemingwayevem romanu »Zbogom orožje«. Tudi »Nürnberški proces« so ljudje na široko kupovali. Sicer pa našim bralcem najbolj ugaajo knjige Primorske založbe Lipa iz Kopra. Tudi knjige Prešernove knjižnice so priljubljene, saj imamo v knjigarni več kot 100 naročnikov. Ljudje največ knjig kupujejo za darila, tako nekako je izvenlo v našem razgovoru. Povprašal sem še, kako je s poezijo. Povedali so mi, da le slabo gre in da jo največ kupujejo dijaki. Pravkar izšle knjige Jarčevih novel niso imeli. Bilo je blizu dvanajstih in zapirali so trgovine, zato sem odšel.

RADOVLJIŠKO KNJIGARNO sem dolgo iskal. Le malokrat me pot zanese tja. Ko sem vstopil, je bila prazna. Povprašal sem po knjigah, pa so mi takoj odgovorili, da so prodajo knjig opustili. »Ne gre«, so mi dejali! Za zdaj prodajajo še nekaj slikanic in pa nekatere priročnike, kakor razne gospodinjske knjige. Zunaj je sijalo sonce, na skromni polici pa je dremal od vsega sveta pozabljeni Stritar s svojimi izbranimi deli.

KO SEM STOPIL k pultu, sem našel za njim vse naše ljubljene - stare in nove. Pravkar dotiskane Jarčeve novele pod naslovom »Človek in noč«, Rollanda, Siloneja, Sinclaira, Steinbecka, Solohova, Tolstojga, Vaillanda, Dostojevskaja, Hugoja, Joyca, Gradnika... Kdo bi našteval vse. Prav zares je kranjska knjigarna dobro založena. Zaželel sem si še novo slovensko revijo, ki jo je pred meseci začela izdajati Državna založba Slovenije »Perspektive«, pa so imeli samo prvo številko, čeprav smo pri nas v redakciji doslej prejeli že tri. Prav gotovo bo treba v Kranju prej ali slej misliti na samostojno knjigarno. Na polici ob strani je stala Aristotelova Poetika, D'Albertov Uvod v enciklopedijo, Goldmanove Humanistične vede in filozofija, Geričarjev Oris političnih teorij, Lefebrova Misel Karla Marxa, Voltaireovi Filozofski pomenki... Tu lahko dobiš pesmi Lorca, Hofmana, Gradnika, Tagoreja, Zidarja, Vegrijeve... Človek bi za hip obšel. Prišla je neka stara žena in kupila slikanico - za njo so prihajali drugi.

»KNJIGARNA« SE JE oglasilo iz telefona. Vprašal sem, kako je kaj s knjigami v Trzinu. Povedali so mi, da so zdaj na jesen nadvse zadovoljni. Knjige gredo dobro v promet, saj so jih v oktobru prodali kar za 100.000 dinarjev. Kot navadno sem še povprašal, kakšne knjige imajo najraje. Rekli so mi, da so prodali Hemingwayev roman »Zbogom orožje« - že v celoti, prav tako knjigo »Nürnberški proces«. Baje ljudem najbolj ugaajo knjige založbe Obzorja in Cankarjeve založbe. Ob vprašanju, kako je kaj s poezijo, so mi dejali kot v rečen ostalim odgovorom drugod v izgnanskih organizacijah. »Jb«

Skotjeloški pedagogi o FILMSKI VZGOJI

Problem filmske vzgoje je bil pred dnevi osrednja tema razprave škotjeloških pedagogov, ki so se zbrali na posebnem posvetu v Dijaškem domu. Osnovna ugotovitev razprave je bila, da se je treba v prihodnje filmske vzgoje smotrnejše lotiti in takoj ukrepati tam, kjer so dosedanje napake najbolj občutljive.

Gimnazijski mladinski kino, ki večkrat vrli razne filme, doslej ni imel določenega sistema pri izbiri filmov. Zatorej doslej ni odigralval tiste pozitivne naloge, ki bi jo predvsem moral.

Škotjeloška mladina je tudi močno pogrešala nedeljske matinee, ki pa jih bo v prihodnje imela. Te matinee pa ne bodo samo suhe filmske predstave, temveč bo vsak film uvodoma komentiran. Tako kot za mladino, bi bili v prihodnje potrebni tudi razgovori o filmu s starejšimi.

Šimi Ločani. Zato so bili pedagogi mnenja, da bi bilo priporočljivo v Škofji Loki organizirati filmski klub. S primereno filmsko vzgojo pa bi ljudje na povsem drugačen način spremljali tudi vse ostale kulturne prireditve, predvsem pa gledališke predstave. Da bi bili uspehi tudi na tem področju čimboljši, bo potrebno v prihodnje boljše sodelovanje med šolami, kulturno-prosvetnimi društvi in razumljivo tudi med kino podjetjem.

Potrebe na tem področju kulturno-prosvetnega dela so torej jasne. Ne gre pa samo za pomanjkljivo filmsko in kulturno-prosvetno vzgojo nasploh v Šk. Loki, enaki problemi so tudi v ostalih večjih središčih, zato bi bilo priporočljivo, da bi se tudi v teh lotili omenjenega problema.

V. R.

Tretja premiera v jeseniškem gledališču, Tone Čufar

Gow - D'Usseau:

Globoko so korenine

Jeseniško gledališče bo na predvečer Dneva republike uprizorilo slavno premiero ameriške drame »Globoko so korenine«. Drama na pogumen in napreden način obravnava črnski problem v ZDA. Ob osebnih tragedijah črnskega poročnika ameriške armade se razpleta tudi usoda belih ljudi okoli njega, med katerimi so tudi taki, ki so uvideli nesmiselnost in nečlovečnost rasističnih predsodkov. Toda korenine teh predsodkov so globoko...

Ta tema je morda prav danes še bolj aktualna kot je bila pred 15. leti, ko je bila drama napisana. Zanimivo je, da je bila prva uprizoritev tega dela leta 1946 v ZSSR, v ZDA pa vsaj na večjih odrih še ni smela biti uprizorjena. Že to je za dosten dokaz za naprednost drame, ki bo ob današnjem položaju v svetu in ob prebujanju vedno novih zatiranih narodov Afrike in Azije, toplo in človeško čuteče spregovorila za Dan republike tudi z odra jeseniškega amaterskega gledališča.

● Antologija makedonske poezije in proze, ki jo je uredil Aleksander Spasov je te dni izšla pri beografski založbi Nolit. Urednik je zbral v knjigi dela 18 avtorjev.

● Pri Državni založbi Slovenije je v teh dneh izšla velika pesnitev ruskega pesnika M. J. Lermontova - Mciri. Prevedel jo je Mile Klopčič.

— Delo je režiral Marjan Stare, v glavnih vlogah pa nastopajo: Stan-ka Geršak, Marjanca Čebulj, Tatjana Košir, Slavko Polanc in Vlado Košir. — Sceno si je zamislil Bojan Čebulj.

Ob 80-letnici Rajka Gradnika

Bogato življenje

Pot slovenskega šolnika, zlasti nekdanj, v predvojni dobi, ni bila lahka. Toda kakšno zadoščenje in radost lahko občuti prav učitelj, pedagog, ki se spet srečuje z nekdanjimi učenci. Vsakdo od njih ga spominja na del bogate preteklosti, polne dela, zamisli in primževanja. Prav tisti učenci, ki jim je nekoč »dajal svoje znanje in jih bogatil z izkušnjami in spoznanji ter jih učil za življenje, mu danes s hvaležnostjo stiskajo roko, saj je storil zanje vse, kar je mogel.

Takšne misli so se mi vsiljevale, ko sem se vračal s sprejema, ki ga je priredil pred dnevi učiteljski kolektiv osnovne šole na Bledu z namenom slovenskemu šolniku in znanstvenemu delavcu Rajku Gradniku.

Rajko Gradnik je še vedno poln načrtov in pravzaprav še sredi dela. Čeprav je bil uradno upokojen že 1937. leta, je z delom nadaljeval vse do današnjih dni. Se vedno sodeluje pri raznih javnih nastopih in uči v glasbeni šoli. Aktivno se še ukvarja z znanstvenim delom, hkrati pa opravlja meteorološka in fenološka opazovanja za Hidrometeorološki zavod v Ljubljani. Že vrsto let je redni član Geografskega in geološkega društva v Ljubljani, na Bledu pa je predsednik muzejskega društva in član številnih organizacij in združenj.

Sivolasega moža sem pogosto srečeval na blejskih ulicah in drugod. Vedel sem, da je to nekdanji blejski upravitelj in upokojeni šolski nadzornik. Dodo-

bra sem ga spoznal šele zadnjič ob njegovi osemdesetletnici. Njegova osebnost je napravila namenavaden vtis. Občudoval sem njegovo duhovito prisebnost, prodornost in vedro razpoloženje.

Svojo delovno pot je začel Rajko Gradnik kot učitelj v Kozani na Primorskem. Od leta 1920 dalje pa je živel in delal na Bledu. Kot vzgojitelja in učitelja ga lahko prištevamo med tiste slovenske pedagoge, ki so vnašali že v predvojno šolo življenjski in nazorni pouk.

Toda šolsko in vzgojno delo je le ena sama stran njegove dejavnosti. Ukvarjal se je tudi z znanstvenim raziskovanjem. Za geološke probleme naših krajev se je zanimal že zelo zgodaj. Prvi njegov mentor in učitelj v tej

stroki je bil nekdanji profesor na goriški realni Ferdo Seidel. Na njegovo pobudo se je Rajko Gradnik začel zanimati za geologijo, mineralogijo in sorodne vede. Gradnikovo raziskovalno delo na tem področju je rodilo prve sadove, ko se je preselil na Bled. Z vsvo skrbjo in vnemo se je posvetil sistematičnemu proučevanju vodnih razmer Blejskega in Bohinjskega jezera. V Geografskem vestniku je priobčil tudi več razprav te vrste. Sedaj je v tisku razprava Klimatske poteze Bleda, precej gradiva iz sorodnih ved pa pripravlja in ureja. Njegovo znanstveno raziskovalno delo je za blejsko in bohinjsko območje zelo pomembno, prav tako pa tudi za geografijo in njene vede v širšem obsegu.

Obe svetovni vojni sta Rajka Gradnika in njegovo družino hudo prizadeli. Že 1914. leta je bil skupaj z očetom in bratom-pesnikom Alojzjem Gradnikom interniran v goriškem gradu. Druga svetovna vojna pa ga je pahnila v Begunje in naprej v izgnanstvo v Valjevo, kjer je sodeloval z NOB in izgnanskih organizacijah. »Jb«

Z obiska v Selški dolini

MISLITI JE TREBA

Dolina je postajala vse ožja. Me-
gla je pritiskala k tlom in v hišah
je bilo temno že opoldne. Vrstile
so se vasi: Praprotno, Bukovčica,
Dolenja vas, Selca, Češnjica...

Kmalu za tem smo bili v tovarni
NIKO. Franc Kovačič nam je pri-
povedoval o delu tega kolektiva. —
Težke preizkušnje so doživeli tam
v zadnjih letih. Prodaja se je bila
kar na lepem zataknila. Mali mo-
torčki niso šli! Kupci so se prito-
ževali, odklanjali so pošiljke...

To so bili črni dnevi za kolektiv.
O tem so takrat govorili delavci in
delavke, ko so po opravljenem de-
lu odhajali proti Dražgošam, na-
vzgor proti Zalemu logu in navzdol
proti Skofji Loki. Kot bolezen v
hiši, kot suša na kmetijah, se je
takrat težava tovarne Niko usedla
na dušo ljudem teh krajev. Toda
niso se jezili. Samo ugibali so —
kako bi se dalo vse to urediti. —
Imeli so zaupanje v kolektiv. Ti-
stim, ki so bili zaposleni, so dajali
nasvete, kako in kaj. Vsi, po vsej
dolini so takrat z zaskrbljenostjo
govorili samo o tem. Saj ni bilo
čudo. Malone vsa dolina živi od te
tovarne in lesno - industrijskega
podjetja v Češnjici. — In zaupanje
ljudi v ta kolektiv je bilo pravil-
no. Delavci v tovarni NIKO so z
odgovornostjo vse doline, s pred-
logi in dobrimi željami znancev in
prijateljev, začeli urejati stvari v
kolektivu. Težave so hitro odstra-
nili. Pomanjkljivosti na motorčkih
so odpravili. Nove preizkušnje so
ugotavljale velik uspeh.

Toda v kolektivu se še niso spriz-
jaznili s stanjem. — Preizkušali in
reorganizirali so stari način proiz-
vodnje in iskali nove načine, izdel-
kov. Kaj kmalu se je vsa stvar
spremenila. Njihovi motorčki, veli-
ki kot ženska pest, ki so namenjeni
za šivalne stroje, za ventilatorje
in podobno, so našli znova kupce.
Ogledi tovarne in preizkusi izdel-
kov so bili vsakodnevni pojav. —
Hkrati pa so se v upravi podjetja
kopčila nova naročila, pogodbe za
stalni odkup proizvodnje in podob-
no. Znova je steklo delo. Delavci
so lahko prejeli polni zaslužek —
banka je dobila svoje in v dolini
so se oddahnili. Izločali so
nekatero izdelke in sprejema-

li druge, iskali so nove strokov-
njake, sami so se učili in učili, va-
dili so se ob strojih, se posvetovali,
poslušali tistih nekoliko tehnikov
in inženirjev, ki so jih imeli in se
skušali živeti v nove potrebe in
zahteve na delovnih mestih. Bilo
pa je tudi nekaj burnih sestankov
in nekateri so celo odšli. Prav to
pa je ostale še bolj združilo; okre-
pilo je njihovo tovarištvo in pri-
pravljenost, da odpravijo vse te-
žave, da izboljšajo tisto, kar ni bilo
prav, da dvignejo kvaliteto izdel-
kov, da ohranijo ime in obstoj ko-
lektiva. Toda težave so bile velike.
Banka je terjala odplačilo dolga za
novo tovarno, delavci so spraševali
po plači. Blagajnik je kimal z gla-
vo. Denarja ni bilo. Spodaj v monta-
ži, v obdelovalnici in v drugih
oddelkih so takrat stisnili zobe. Ko
so se zbirali v menzi ob malicah,
so stiskali glave in kramljali. Niso
iskali krivcev v vodstvu zgoraj —
marveč med seboj samimi. O tem
so govorili največ komunisti na
svojih sestankih, člani delavskega
sveta na sejah...

Veliko so govorili o tem, zakaj
je to nastalo. Potem so na tistih
delovnih mestih spremenili vse. —
Zahtevali so strožjo kontrolo izdel-
kov.

Ko danes govorijo o teh težavah,
jih povedo navadno le kot dokaz
njihovih izkušenj, njihove živ-
ljenjske šole, ki je utrdila kolek-
tiv in hkrati zaostri čut za kva-
litate izdelkov. Vsakdo ob stroju
ima še zmeraj v spominu tiste ča-
se. Vsa težava je bila takrat na-
stala prav zaradi nekaterih po-
sameznikov, ki so bili površni ali
pa nesposobni ob svojih strojih.
Danes se kaj takega ne more več
pripetiti. Smisel za kvaliteto iz-
delka je prodril do vsakega po-
sameznika. Prav to pa je omogočilo
kolektivu, da so tam pred krat-
kim prepustili kontrolo izdelkov
samim delavcem na njihovih de-
lovnih mestih. O tem so ondan
pripovedovali Franc Kovačič, ing.
Noč in tudi sami delavci v proiz-
vodnem oddelku.

Kontrola izdelkov je bila vča-
sih, kot pravijo, samo v ekspedi-
tu. Šlo je samo za to, da ne bi
kupcem poslali slab izdelek. Toda

znotraj kolektiva, med proizvod-
njo, med delom, ni bilo prave
kontrole. Potem so uredili to. Na-
stale so štiri kontrole: pri suro-
vinah ob vhodnem skladišču —
kontrola dela na strojih, pregled
polizdelkov v montažnem oddel-
ku ter zadnja, super kontrola pred
odpošiljanjem končnih izdelkov.
Toda med vsemi je najvažnejša

kontrola izdelkov na strojih v
proizvodnem oddelku. Če tam ni
kaj v redu, potem so zagate vse-
skoz. Zato so imeli tri ljudi, ki
so samo kontrolirali in odstranje-
vali polizdelke za vsako najmanj-
šo napako bodisi po funkcionalni
vrednosti ali po estetskem izgle-
du. Toda postopoma so med de-
lavci tako zaostri smisel za kva-

spricho evidence. Pri vsakem stro-
ju je za vsako izmeno poseben
evidenčni listek, iz katerega je
zmeraj razvidno, kdo je določene
izdelke delal in kdaj. Že to je
vodilo vsakega posameznika, da
je zelo pazil na to, kar naredi.

Zato so pred kratkim ukinili de-
lo kontrolorja v proizvodnem od-
delku. Kontrolo izdelkov je pre-

šnihkoli vzrokov niso najboljši.
Seveda so delavci za to tudi pla-
čani. Vsem, ki so prevzeli to od-
govornost prištevajo h končnim
zaslužkom še 8 odstotkov. Toda,
la, bi poleg denarne kazni in izgu-
be pravic do samokontrole moral
zapustiti tudi to delovno mesto.
Zato po poldrugem mesecu še ni
bilo takega primera. Če nastane-
jo morebitni pomisleki in težave
pri kvaliteti izdelkov, posamezni-
ki takoj pokličejo oddelkovodjo,
mojstra in druge ter se skupno
posvetujejo.

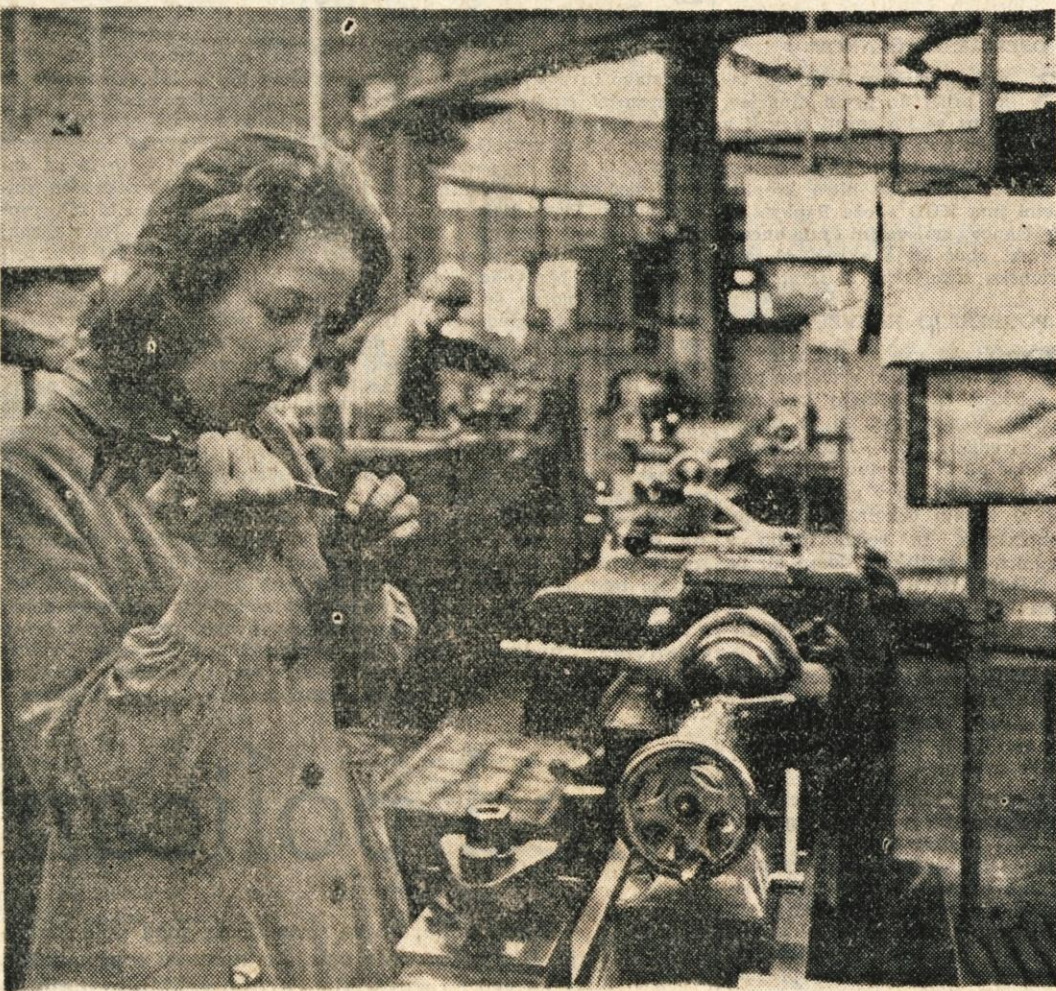
Ko smo se ustavili v proizvo-
dnem oddelku in spraševali o tem,
nam je Franca Blaznik povedala,
da je s tem načinom zelo zado-
voljna. »Kaj bi zmeraj nekdo ho-
dil kontrolirat, kako delamo? Kot,
da še ne znamo sami!« je dejala
in v njenih besedah je bilo čuti
določeno samozavest, kateri je
morda prispevala svoj drobec tudi
samostojnost v kontroli lastnih
izdelkov.

Prav takrat je bila izmena. K
stroju, kjer je delala Blaznikova,
je prišla nova delavka: Benedičič
Rezka. »Prav tako ali pa še bolj-
gre zdaj naprej,« je povedala tu-
di ona, ko smo jo vprašali, kako
je sedaj, ko nimajo več kontro-
lorja nad sabo. Pokazala je kakih
8 cm dolg vijak, ki jih ona izde-
luje na tem stroju. Enkrat, v tem
času, ko sama kontrolira kvalite-
to izdelkov, se je že zgodilo, da
vijaki niso bili kot je ona želela.
Poklicala je mojstra. Nič ni bilo
posebnega. Da ne bi bilo poznej-
ših težav, jih je vendar vpisala
posebej in tudi posebej oddala.
Tako se je rešila morebitne od-
govornosti.

»Lepše se mi zdi sedaj,« je še
povedala Rezka. »Samo misliti je
treba, to je pa res,« je dejala na
koncu.

Da, misliti je treba! Ko smo od-
hajali iz tovarne, ko smo potovali
mimo žage in delavnice lesnega
obrata v Češnjici, mimo čevljarne
Ratitovec in navzdol po dolini, se
je venomer neke oglaševala Rez-
kina ugotovitev: misliti je treba.
Misliti je bilo treba ob tamkaj-
šnjih strojih, da so izdelki kvali-
tetni, misliti je bilo treba ob raz-
širjanju industrije in obrti v tej
dolini, misliti ob razvijanju v teh
krajih, ki so še do nedavnega ve-
ljali za »nerazvite kmetijske pre-
dele.«

K. Makuc

V tovarni NIKO v Železnikih so pred mesecem in pol uvedli poseben način kontrole kvalitete izdelkov, ki je zaupana samim delavcem. Rezka Benedičič (na sliki) pravi, da je to dobro. »Več je treba paziti in misliti!« pravi ona, toda skladno s tem je vsak tudi bolj nagrajen

lito, da je taka kontrola posta-
la povsem odveč. Delavci so tako
vešči svojega dela in hkrati tudi
tako samokritični, da je kontrola
samo še formalnost. To še zlasti

vzel vsak delavec na svojo odgo-
vornost. Delavci morajo sami vpi-
sovat na evidenčne liste more-
bitne pripombe o kvaliteti, ozi-
roma izločiti izdelke, ki iz kakr-

SVETLA SANJA
NAŠE MLADOSTI

Letos 42.205 brigadirjev in brigadirj na cesti
bratstva in enotnosti
Prihodnje leto 140 kilometrov nove ceste

Iz leta v leto — letos že tretjič — podarja jugoslovanska
mladina ob rojstnem dnevu republike narodom Jugoslavije
svojo cesto — cesto Bratstva in enotnosti. To darilo ni samo
prispevek k našemu splošnemu gospodarskemu razvoju, am-
pak je mnogo več. Cesta, ki iz leta v leto raste v daljavo
postaja cesta naše mladosti, cesta smelih sanj in tisočih do-
živetij, cesta bratstva. Razpenja se iz doline v dolino, seka
ravnine in spaja kraje in ljudi, ljudi vse naše domovine ter
jih trdno povezuje v močno skupnost. Mladi ljudje z žulja-
vimi dlanmi, potnimi hrbti, z nasmehi, smelo segajo s svojo
cesto v daljavo.

Letos so mladi ljudje dogradili
82 km nove ceste. Od tega 51 ki-
lometrov v Srbiji (od Malošišta do
Grdelice) in 31 km v Makedoniji
(od Udova do Djevdjelije). Čez
vse leto je na tem tako širokem
delu sodelovalo 446 brigad s skup-
no 42.205 brigadirjev. Vsi ti ljudje
so ob svojem bivanju pripravili
kopice sportnih tekmovalj (78 ti-
soč) in opravili številne tečaje.

Vse te poznam. Poznam široke
nasmehe, sončne sinje dni na ce-
sti, neskončno prijetne večere, ki
pridejo z mrakom po razbeljenem
dnevu. S to cesto si bo mladina
izklesala podobo našega jutrišnje-
ga dne.

Srečal sem ga, bilo je v počit-

nicah. Tako kot drugi je v mrzli,
skorajda jesenski dan meril cesto
proti postaji. Nenadoma se mi je
zazdelo, da ga že dolgo nisem vi-
del. In ker si ljudje ob srečanjih
navadno postavljajo vprašanja —
kot: kje hodiš, ali podobno, sem
tudi jaz prišel najin razgovor ta-
ko. »Na cesti,« mi je z nasmehom
dejal. Nekoliko čudno mi je bilo,
od njega in njegovih prej nikdar
ne bi kaj takega pričakoval. —
Nikdar ne bi pričakoval, da bo
skupaj s tovariši s fakultete po-
magal graditi našo cesto. Pa jo
je! Nasmeh se mu je počasi raz-
lezel čez ustnice v oči, čez ves
obraz. »Na cesti.« Nič več nisva
govorila, a ko sva se poslovila na

oglu ter odšla vsaksebi sem ve-
del, da je srečen in da bo pri-
hodnje leto z mnogimi drugimi
nekje gradil, da bo z mnogimi dru-
gimi zjutraj godrnjaje vstal, in da
bo z mnogimi drugimi čez mesec
samo z lepimi spomini odhajal
proti domu. Doma pa bo ob večer-
nih tako kot mnogi drugi pričel
svoja pripovedovanja: »ali pa...
ali pa, ko smo... ali pa...«

Morda ga poznate. Letos sem ga
srečal neke v moravskih ravninah.
Že ko sva si segla v roke, se mi je
zazdelo, da je nenavaden mladenič,
in res je nenavaden, nenavaden,
pa vseeno tak kot vsi drugi! Letos
je že desetič sodeloval na akcijah:
desetič zapored... Brčko Banovići,
avtocesta Zagreb — Beograd, Ljub-
ljana — Zagreb, Beograd — Niš... kdo
bi našteval vsa imena. Ko sva sto-
pala v jutru po trasi čez njive mi-
mo vitkih jablan in nasadov to-
polov, nisem mogel verjeti, da bo
čez nekaj skopih mesecev stekla
toda najmodernejša cesta. — On je
verjel — in stekla je! Res je nena-
vaden mladenič — tak kot tisoči
drugih.

Osemnajst jih ima, črne oči in
prav take lase. Hodi v kino tako
kot vsi mladi ljudje, rada sanjari
in posluša Ivesa, Montanda, kadar
poje, a še bolj ji ugaja Vice Vu-
kov; rada pleše, tako kot vsi drugi
mladi ljudje. Nekatere iz gorenskih
tovarn je. Ko je letos odhajala v
brigado, so jo v podjetju nagradili
— pa je vseeno odšla... Vrnila se
je udarnica. In kadar jo povpra-
šaja, ti zaupno pove, da bo prihod-
nje leto ponovno odšla, odšla z
mnogimi drugimi, da zgradi svojo
cesto.

Takih je na tisoče in cesta raste
v daljavo. Mladi ljudje s potnimi
hrbti in nasmehi grade, grade sve-
tlo belo cesto, cesto bratstva in
enotnosti, cesto naše mladosti. Ob
takem času v prihodnjem letu bo
mladina Jugoslavije jugoslovans-
kim narodom podarila novih 140
kilometrov avtomobilske ceste. —
Mlada generacija s to cesto gradi
svojo mladost, sebe in svojo svetlo
prihodnost.

Peter Jasmin

Tovarna lepenke Tržič

proizvaja poleg bele lesne lepenke tudi specialno celulozno le-
penko za vlečeno embalažo v priznani najboljki kvaliteti!

Ob Prazniku republike iskrene čestitke d lovnim kolektivom

Lesno industrijsko podjetje
Preddvor pri Kranju

čestita vsem delovnim kolektivom k 17-letnemu jubileju nove Jugoslavije!

„NE ZAUPAM
VSAKEMU“

Ob volitvah v prve narodnoosvobodilne odbore

Pot je nepričakovano hitro za-
pela iz komaj prehodne grape
okrog hriba pod visoko obraščeno
skalo in peljala na gladko, odprto
košenico. Košnja je bila poleti
1944 kar lepa in tudi vreme ni
tako nagajalo kmetom pri sušenju
in pospravljanju, kot letos. Neho-
te smo zaustavili korak. Toda bila
je bolj moč navade v tistih časih,
kajti tam onstran Blegoša, po cer-
kljanskem, idrijskem in tolmni-
skem je bilo vse bolj mirno in
varno kot po Gorenjskem. Cerkno
je imelo celo redne avtobusne
zveze navzdol ob Idrijci.

Zato so tam dosti prej in tudi
mnogo glasneje in javno smeli go-
voriti o prvih volitvah v narodno-
osvobodilne odbore. Tako je pri-
povedoval vodič-kurir in se na vsa
usta smejal, češ zakaj tak strah
pred soncem in pred goličavo, ko
smo prišli iz gozda. Če bi se tako
drl in smejal neke na Železniki,
bi bila tam že ob naslednjem svi-
tu prava hajka.

Usedli smo se. Dolina je bila
mirna. Cerkno (domačini so to vas
takrat imenovali samo Mala Mo-
skva) je bilo zadaj za hribom. —
Vodič je kazal nekatere vrhove,
kjer naj bi bila Trnovska in Ba-
njska planota in pripovedoval, kje
so najbližje sovražne postojanke
(v Idriji in na Mostu na Soči). Kar
smejali smo se. Ves dan bi lahko
hodili po širokih belih cestah po
dolini brez strahu.

Potem smo krenili naprej, na-
vzdol po senošetih, mimo senikov
in kaj kmalu se je prikazala izza
drevja prva domačija.

Star upognjem, suh možak je
klepal koso v senci zadaj za hle-
vom.

»A, ti si!« je stariček nenadoma
zazijal in se nekako zakotalil proti
nam, da smo kar obstrmeli. Toda
brž smo spoznali, da pozna le vo-
diča, ki ga je kar objemal in po-
zdravljaj.

Kljub temu smo se kaj kmalu
vsi zapletli v pogovor in priletla

žena je prinesla košaro z debeli-
mi mehkiimi hruškami.

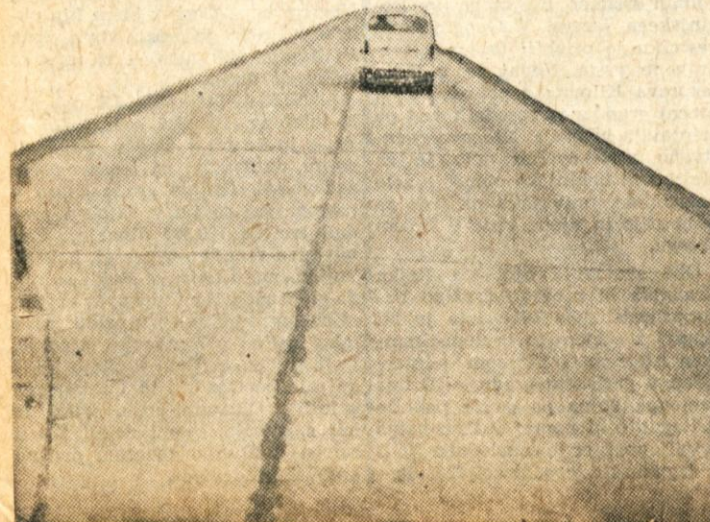
»Vi boste pa prav gotovo vedeli,
kaj se sedaj spet pripravljajo in
kuha,« je dejal stariček in hotel ve-
diti vse o volitvah.

»Nič ne bo posebnega, volili bo-
ste odbore, narodnoosvobodilne
odbore kot jim pravijo,« mu je
brž začel pojasnjevati naš vodič.

»Ja, saj jih imamo že!« Ze sko-
raj dve leti sem odbornik, čeprav
sem tako star,« se je hudoval
starec.

»Že očka. Ampak to so odbori
OF, ki še niso prava oblast,« je
hitel dopovedovati vodič in sku-
šal najti pri nas ustrezno pomoč.
»Sedaj bodo volili odbore po vseh
pravilih. Zato bodo ti novi odbori
šele sedaj resnična oblast prave
države.«

Staremu nikakor ni šlo v glavo.
Pravil je, kako je bil on vseskozi
zraven. Najprej je bil intendant.
Se sedaj je gospodarski referent.
Pobira davke, celo podpore so

... ZAJELO V SVOJ PLES JE SLEHERNO VAS

(S spomenika v Poljanah)

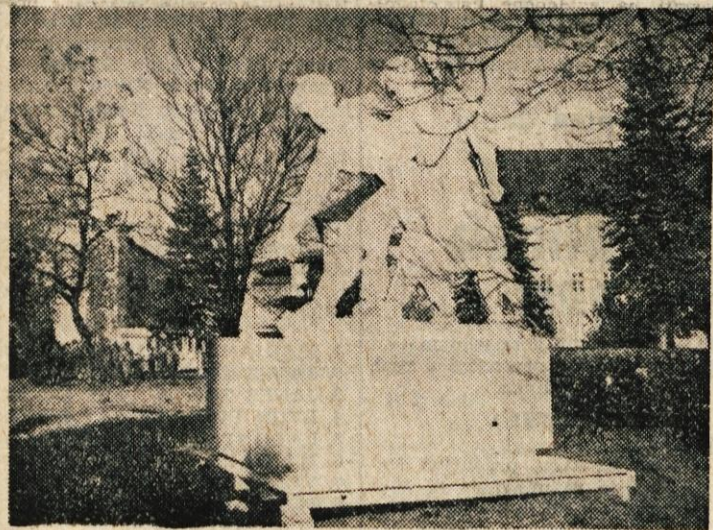
Prav na Dan republike, na rojstni dan nove Jugoslavije bo v Poljanah odkrit spomenik 165 žrtvam in padlim borcem za svobodo tega kraja. Ponosen spomenik bo nam in posebno zanamcem tiho, a zgovorno pripovedoval o vsem, kar je bilo treba doživeti in žrtvovati za svoj narodni obstoj, že več — za obstoj človeka, za novo življenje. Na to slovesnost so vabljeni vsi aktivisti in borci te doline, borci IX. korpusa, škofjeloškega odreda, predvsem pa preživeli, a žal redki pripadniki Cankarjevega bataljona, ki so z domaćimi prvoborci decembra 1941 v tej dolini dvigali upor, ki je potem tako prestrašil Nemce in ki je svoj slavni vrh doživel v nepozabnih bojih na Pasji Ravni in v Dražgošah.

Ob tej priložnosti objavljamo odlomek iz knjige o dražgoški bitki, ki je v pripravi.

Kmalu po udarcu Cankarjevega bataljona v Rovtah je Poljanec revolucionarna poveljstva odšel v upor. To kar so se dogovarjali že precej dolgo, je prišlo: vse v boj, vse v vstajo!

V Poljanski dolini je bilo precej skritega orožja še iz časov okupacije bivše kraljeve vojske, zato je Cankarjev bataljon, ki je v nekaj dneh narasel za svojih 300 ljudi, precej oborožen. Vendar je bilo najudarnejše orožje tisto, ki so ga pobrali potolčenim Nemcem v Rovtah 12. decembra. Kljub vsemu pa je bilo veliko upornikov brez pušk. Ti so poprijeli kar za sekire, cepine in žage, da bi s temi podirali mostove in vse, kar je služilo okupatorjem.

Po vaseh so hodile trojke in zbirale ljudi — prostovoljce v bataljonske vrste. Sicer je bila na pragu huda zima, a ko je šlo za tako velike reči, je bilo le malo odsotnih. Vstaja naj bi se pričela tudi po drugih krajih. Kdo ne bi sodeloval, ko pa je šlo za osvoboditev doline, za skorajšen konec vojne, za to, da jih Nemci ne bodo sečili neznano kam, kot so o tem prihajali glasovi iz okolice Bre-

Pred dnevi se je v Kranju sestel odbor za postavitve spomenika revolucije. Razpravljali so zlasti o načinu zbiranja sredstev, da bi tako zagotovili izvedbo tega obsežnega dela. Menili so, da bi lahko delovni kolektivi dali velik delež, tako da bi na vsakega zaposlenega prispevali po 1000 dinarjev. Več kot polovico celotnih stroškov bo poravnal ObLo. Hkrati bodo zbirali sredstva s široko akcijo med prebivalstvom, po šolah in drugod. — Ta nabiralna akcija ne bo le ekonomskega, marveč tudi političnega pomena, saj bo zagotovila množično udeležbo občanov pri postavljanju tega trajnega spomenika na nekdanje revolucionarne dni.

preskrbeli nekaterim siromašnim. Kadar pride tam okrog Prešernova ali Vojkova brigada, ko je prišla enaintrideseta divizija, takrat je on skupno z drugimi moral skrbeti, da partizani niso bili lačni. Vse urejuje njihov odbor. — In zdaj je kar na lepem treba še posebej voliti neko pravo oblast. Sedaj, ko je najhujše že skozi, ko bo kmalu konec vojne!

Stopil je za korak naprej, se še posebej upognil in s pritajenim glasom dejal: »Lepa reč. Zdjaj ko je vsa dolina naša, ko se lahko pri belem dnevu sestajajo sredi glavnega trga v Cerknem. Če smo takrat lahko sami delali, ko so fašisti noč in dan stikali po hišah, nas zapirali, potem bomo tudi sedaj, ko bo svoboda.«

Vodil je se ves nemiren prešel po starem orehovem hodu in skušal najti primerne besede v obrazložitve. Pravil je starcu o zasledenosti AVNOJ, ki je že novembra prejšnje leto v Jajcu sklenilo, da se postavi taka in taka oblast, da bodo odbori OF še zmeraj ostali, ampak zadržali le še politično funkcijo.

»To ne bo nič! Samo prepirali se bodo! Zakaj dva odbora? Dva gospodarja v hiši še nikoli nista prav gospodarila,« se je hudoval starec.

»Saj ne bosta dva. Novi odbori bodo morali skrbeti za gospodarstvo, ti v odborih OF pa za

te, ki so pripravljeni na vse čakali na začetek prisega.

Po kratkem premolku je Zagor začel svečano, a brez izmišljenega patosa brati prisego, ki so jo pristotni fantje resnih obrazov, s puškami na ramah in z levico čez prsi, ponavljali:

»Jaz, partizan osvobodilne ljudske armade slovenskega ljudstva...« Besede so bile enostavne, a jasne in velike, da je šlo do kosti. Zvenele so tako, da je vsem šlo do srca, da je vsakega izmed njih stresal mraz. Bilo je svečano — resno in nadvse nepozabno.

Ive Subić je s seboj prinesel smuč, da bi bil za kurirja, kot se je ponudil Zagorju. Ta je bil tega nadvse vesel:

»Takih vedno najbolj potrebujemo!«

Tudi Rudi Robnik iz Zabe vasi, najboljši smučar te doline, je prišel med partizane s smučmi. Tako so prihajali med Cankarjeve uporne Poljanci, ki nikoli niso radi krivili hrbtov, a so znali počteno poprijeti za delo, za sekuro, za žago ali konja.

Okoli Poljan in Lučen je bilo najhujše v bojičnih dneh 1941. Tedaj so Nemci hoteli seliti svoje tistih, ki so bili med uporniki in tiste vasi soloh. Toda — preseljevalci so bili tedaj sami preseljeni: večina nazaj od koder so prišli, v Škofjo Loko. Ostali med padle, kajti krog Cankarjevev so tiste mrzle dni v tej dolini marsikoga položile v sneg.

Na 27. decembra je bila potem huda bitka na Pasji Ravni, kjer so Nemci pritisnili s petih strani. Niso imeli slabega načrta, ne majhnih sil, kajti Nemcev je bilo okoli dva tisoč. Partizanske upornike so hoteli potisniti v vseh grebenov in vrhov v doline, kjer so jih čakale močne nemške zasede. A tu se je prvič zgodila mala Sutjeska: bataljon se je umaknil prav tja in prav tam skori, kjer so Nemci, najmanj pričakovali.

A zgodilo se je drugače...

Kako hud boj je divjal tisti dan, nam pove tole:

Mitraljez Janko Mlakar je bil še nedorasel fant, komaj sedemnajstletnik. A kaj vse je počel z orožjem. Tovariši so večkrat ugibali, odkod taka strelska spretnost? Bil je skoraj fanatičen, zagrižen borec.

Tega Janka so po bitki dobili na nekem zasneženem hribu. Toda mrtvega, z otrdelo, mrzlo roko na petelinu, v njegovem telesu pa je bil cel rafal iz brzostrelke, ki ga je vanj spustil nemški avtomatičar. To je bil dvoboj, ki se je v kratkih, napetih trenutkih odigraval na tistem zasneženem vrhu. A tudi Nemec je ležal tam z brzostrelko v stisnjenih rokah, z glavno obrnjen proti Jankovi in komaj meter od njega.

Malo prej je Janko hitel na vrh. Slo je za tisti »kucelj«. Kdor bo na njem prvi, bo gospodaril okoli vse do koder seže strel.

To so vedeli tudi Nemci, ki jim ni šlo odrekati vojaških sposobnosti. Janko je hitel navzgor, trgal sneg in ni se oziral nazaj. Preveč

okrožja. Veliko je govoril, ampak jaz nisem vedel, kako in kaj bodo ti odbori, kdo bo potem ukazoval. Zdjaj pa že nekaj vem... Potem pa se je ogledal proti hiši in z nižjim glasom zaupno nadaljeval:

»Veste, jaz ne zaupam vsakomur. Niso vsi za našo stvar. Sedem mi je prav ondan pravila, da je slišala nekeje v Cerknem, ko so vpili, da hočejo nekega drugega Tita. Pravi, da niso bili Slovenci, ampak neki Hrvati ali kaj. Če so to res partizani, če so naši ali ne, boljšeja jaz mislim, ne bodo našli kot je ta Tito. Pri tem se je starec hudo jezil in zgrajal.

Kolega se je obrnil vstran. Hotel je ostati resen, toda že v naslednjem trenutku je iz njega izbruhnil nezadržan smeh. Vsi smo se tako smejali, se držali z rokami za trebuh in si brisali solze, da je prišla žena iz hiše vprašat, kaj se je zgodilo. Starcu je bilo nerodno. Verjetno je slutil, da je povedal nekaj smešnega. Vendar se ni hotel smejeti z nami. Samo dvignil se je, vzel koso in se odpravil. Vodnik ga je ustavil. Vsi smo mu pojasnjevali zmoto.

Potem se je začel še on smejati.

»Kaj čete, mi tu na Primorskem ne znamo srbsko!«, se je nerodno opravičeval in pri vsem tem je postajal še bolj simpatičen.

se mu je mudilo. Zdjaj je legel, zdaj je spet silil naprej in spuščal kratke rafale...

Dosegel je vrh. Da bi bil tam že kakšen Nemec, ni bilo videti. A Janko ga je opazil, čeravno le slabo, kajti Nemci so bili v belih zaščitnih oblačilih. Tako se je tisti Nemec — prav tako kot Janko, plazil tja gor, ne da bi ga Janko videl. In ko sta oba ogledovala pred seboj, če jima ne preti kakšna sovražna cev, sta se opazila oba hkrati. Morda je Nemec Janka videl že prej, a to ni bilo tako važno! Važneje je, da sta tudi pritisnili oba naenkrat, kajti — očitno oba dobra vojaka — sta drug drugemu v drobne spustili kratka rafala. Tako sta si bila blizu, da niti meriti ni bilo treba. Le za dve roki vsakemu sta se zvrila v sneg, ki je od njune krvi pordel. Kaj takega se ni zgodilo ne prej ne pozneje. Vsaj da bi vedeli ne.

Toda takih borec je bilo še: mitraljez Henrik Biček, ostrostrelec Brico-Ivan Zupanc, deseter Janez Perko in še in še.

Neznani udeležencev teh bojev, ki je pozneje nekje padel, še prej pa skril svoj dnevnik, piše o teh dneh:

»Ko smo bili na drugi strani (italijanski), so Nemci sklenili, da bodo Poljansko dolino izselili. Sreča nas je prinesla nazaj. Bilo je pred bojiščem. Zbrali smo se na Valterskem vrhu, da bi šli k polončnici. Toda šli smo — a ne vsi — na cesto. Vso noč sem podiral in žagal mostove.

Ko se je pričelo daniti, so se začeli vračati polni kamioni z Nemci. Sprejeli smo jih zelo lepo...

No, in takrat je šlo kar na kun. V prvih treh avtomobilih so bili sami gestapovci in selilna komisija. Ti so bili najprej na vrsti...

Nabrali smo precej orožja in druge opreme. Ko smo se pa umaknili, so šli kmetje večidel spet domov.

Nemci so spet dobili pomoč in spet smo se spoprijeli... A spet so Nemci vlekl »kratko«. Niso računali, da se bomo držali tako dolgo...

Naenkrat so na nekem predelu začeli vpiti: »Niks schützen. Suc policija, nismo gestap!«

Toda mi smo jih obkolili in nekaj ujeli. Pobrali smo jim orožje in druge koristne reči, kar smo pač potrebovali... z njimi pa obračunali tako, kot bi oni z nami, če bi nas dobili v pesti!

Ta neznanelec je s skupimi besedami razgrnil pred nas veličino in pomembnost ter istočasno tudi negotovost tistih dni, ki so se končali čisto drugače, kot so nameravali Nemci.

Kot rečeno so Nemci napadali kar s petih smeri čez vrhove. Celotno italijansko mejo so prestopili, da bi era njihova kolona napadala s hrbta, s polhograjske strani.

Saj ne bi bilo treba drugega, kot partizane potisniti z vrhov v dolino, kjer bi jih pokončale močne, čakajoče zasede.

Kam bi se torej prebili?

V dolini: levo in desno je grozila smrt, uničenje! Premik proti Škofji Loki ni prišel v poštev, kajti tam je bilo pač največ nemških sil! Jasno. Proboj bo najuspešnejši proti zahodu v smeri Kremenke!

»Morda pa ne?« je razmišljal heroj Jaka Bernard, ogledoval teren in karto, na katero se je kot rezervni oficir dobro spoznal.

»Predlagam, da se prebijemo prav v smeri Škofje Loke! Če kaj, potem so njihovi obroči tam najslabši!«

V štabu so se o tem precej dolgo posvetovali — a končno je zmaga Jaka. Ta človek je povedal korajže in znanja imel tudi nadvse dober vojaški posluš, nos in talent. Kakšna škoda, da je na Stiprniki padel že v začetku februarja 1942 — komaj mesec in pol po teh dogodkih!

Dolga bataljonska kolona, ki so jo tja pod Lubnik vodili partizani, ki so poznali vsak korak, se je tisti večer prebila brez vsakega strela.

Bataljon je kmalu dosegel Mohor — pogosto pribežališče partizanov — in krenil potem proti Dražgošam, v »Dražgoško republiko«, za katero se je potem spet tolkel cele tri dni in noči.

Marel

Ivan Jan

ŽIMOPREJA

Kranj, Ješetova 3

čestita vsem delovnim ljudem
OB DNEVU REPUBLIKE

Hkrati vam priporočamo svoje kvalitetne izdelke, kot so: žima za žimnice, žične ščetke in plastiko

Ob Dnevu republike plamteče pozdrave!

Svojim odjemalcem sporočamo, da imamo na zalogi vedno kvalitetne KAMGARN OBLEKE. Znižali smo cene. Obiščite nas in prepričajte se!

VARTEKS Poslovalnica Kranj

Lesno industrijsko podjetje Bled

vam priporoča svoje kvalitetne izdelke: žagani les smreke-jelke, resonančni-avionski les, vezane plošče za gradbeništvo, vezani les, ladijski pod, opaži vseh vrst, stropne in stenske obloge, lamelirana gladka vrata, strešne konstrukcije, panel plošče, sredice, lesna volna, lesne vrvi, lesna moka, lesna embalaža vseh vrst in čebelni panji

Ob Dnevu republike iskrene čestitke!

Zbor na Visokem

Koraki v prazno dvorano Zadržega doma so ostro odmevali od stropnih zidov. Nekdo je odmaknil težko zaveso na odru in nerazno pogledal na uro. Da, bilo je točno deset. In ob devetih je bil napovedan zbor. Poskočil je z odra in se približal.

»Oprostite, da vam nismo poslali vabila. Nismo mislili, da bi tudi kdo od vas prišel.« se je opravičeval bolji za to, da bi navezal razgovor. Potem je s pogledom preletel dvorano in dejal: »Saj bodo prišli. Pri nas na Visokem pridejo, samo tako točni niso.«

Res je bilo tako tudi ondan na zboru SZDL. Niti akademski četrti niti pol ure ni zadostovalo in šele tri četrte ure pozneje je predsednik Franc Vrtačnik začel s konferenco. Poročilo je bilo zelo konkretno in vendar ne predolgo. Udeleženci, bili so to samo izvoljeni delegati, so se zamaknili v ciklostirane liste, ki so jih prejeli že na dom. Ko je čital tisti del poročila o konferencah osnovnih organizacij v Olševku in na Visokem, ko je bral o delu šolskega odbora, o poravnalnem svetu, o dveh hišnih svetih, ki jih imajo tam, ko je bral odstavke o združenem svetu; vsakokrat se je nekdo drugi začel nerazno premikati po leseni klopi in se opravičevati pri sosedih, zakaj so podatki taki in taki, da je kriv pač ta ali oni...

Zlasti se jih je precej razgibalo, ko so slišali oceno o delu krajevnega odbora, o zborih volivcev, o izobraževanju članstva SZDL in še posebej ob programu nadaljnjega dela. Zmeraj je bil nekdo prizadet. Tako je bilo videti po njihovem obnašanju.

Najprej se je dvignil postaven možak in spregovoril o šolskih odborih. Res je, da med šolo in stvarmi še ni doseženo sodelovanje. Morda doslej šolski odbor ni dobro delal. Vendar, ta odbor se je sestajal, je povedal možak.

Brž zatem se je dvignilo kar nekaj rok. Dva ženi sta ena za drugo menili, da je treba pionirje uveljaviti v družbenem delu. »Ne veste, kako so otroci ponosni, če nekaj delajo, če hodijo od hiše do hiše s spiskom in obveščajo za sestaneke. To se jim zdi nekaj velikega.«

Najbolj pa je navzoče razgibala beseda mlajšega možkega, ko je povedal nekaj pikrih o enem izmed tamkajšnjih hišnih svetov. Od spomladi jim leži pred hišo strešna opeka, ki je bila tako nujna, da bi jim ne zamakalo stanovanja. Kljub vsemu pa ta opeka še zmeraj stoji tamkaj neuporabljena. Člani tega hišnega sveta se sploh ne zmenijo, niti toliko, da bi si popravili streho nad lastno glavo. Tako so pravili delegati in se zgrajali. Več navzočih je govorilo o tem.

Starejša žena v zadnji vrsti je že drugič dvignila roko.

»Na učitelje pri nas v Olševku bi tudi morali bolj misliti. Stanovanje je tam nujno. Sedaj je tam samo soba in vsak učitelj se navadno zadržuje samo toliko časa, dokler ne najde boljše službe drugje. Če smo že toliko delali za cesto, za za-

družni dom in drugod, bi delali tudi za učiteljsko stanovanje,« je dejala odločno in mnogi, ki so se bili pri tem obrnili nazaj, so prikimali njenim besedam. Govorila je tudi o šolski zadruzi. Ljudje v Olševku so celo ponudili zemljo za šolski vrt. Toda nikogar ni, ki bi se za to zavzel in organiziral. Učitelji pa seveda nima časa, da bi se ukvarjal z zemljo.

Se preden je sedla, se je že dvignila več rok. Pogovor je zaživel. Nihče ni več čutil mraza, dasi je bil tisto jutro po cestah prvi led in je bilo v tej veliki nezakurjeni dvorani hudo mraz. Razprava je vse »ogrela«.

V Olševku imate še denar za ceste,« je omenil nekdo. Oglašili so se »oboženje«, potem pa še oni iz Mili, Hotemaž in Luž in znova oni iz Visokega in Olševka. Izkušnje prostovoljnega dela, zbiranje materiala in podobno je treba še zmeraj koristiti, so menili. Ljudje so še zmeraj pripravljeni pomagati. Samo organizirati je treba stvar kot se gre.

Zatem se je nenadoma pogovor preusmeril na kmetijstvo. Neke žene z rumeno ruto na glavi ob koncu vrste je govorila o krompirju. »Prej so nam pravili to in ono, sedaj pa nihče noče slišati, ko ga ne moremo prodati. In še to pravijo, da so krompiri uvožili iz Poljske. Kaj je to res? Rada bi vedela jaz in tudi drugi,« je dostavila odločno. Skupina delegatov na drugi strani klopi je zašepetala, češ da je prav, da je to odkrito povedala in v tistem hipu se je v prvi klopi dvignil zastopnik iz občine, kot so ga bili predstavili. Vsi pogledi so bili še toliko bolj usmerjeni v njo, ker so bili zadovoljni, kakšen bo odgovor na to konkretno vprašanje o krompirju.

Toda govorik je govoril o splošnem gospodarskem vzponu v občini, o dvigavanju osebnih prejemkov in o nenehni krepitvi kmetijskega pridelka v šenturvi ter o avtoritativnih merah v Cerkliab. Potem pa je zaključil svoj govor in sedel.

»Zogibljive se odzvonila,« je menil nekdo na levi strani in mnogi so bili razočarani, ker niso slišali pojasnila na konkretno vprašanje.

Mraz je čilil shoji plačče. Nekateri so hodili ven, se skušali segreti z gibanjem, drugi pa so še živahnije govorili. Prostor za Socialistično zvezo bodo uredili, kot so se zmenili. Tudi če ne bodo dobili pomoči, bojo pa kar sami začeli. Saj stoji nedokončan del stavbe prav ob zadružnem domu.

Potem so volili. Niso se spriiznili z javnimi volitvami. Zohetnili so tajne in to, kljub mrazu v dvorani, tudi z veliko večino izglasovali. Tako ne bo zamere in lahko svobodno izberemo kogar hočemo,« je pridomnil mlajši delegat svojih sosed, ki se je zavijala v plašč.

Ko so odhajali, je zunaj že prijetno grela sončarsko sonce. Poš, s kolesi in celo z motorji, so odhajali na vse strani zadovoljni, da so se marsikaj dobrega zmenili.

K. Makuc

Med jeseniškimi športniki

Ob jeklu zdrav duh
v zdravem telesuHokej še vedno šport št. 1 - Dekleta se zanimajo za košarko
Napredek odbojke - Nova sankška proga?

Železarske Jesenice so bile tudi tokrat puste, saj je megla pokrila vso dolino. Pod močnimi konstrukcijami je teklo jeklo, kot to teče noč in dan. Žuljave roke delavcev so premagovale še tako težke ovire in krivile žico, ali pa upravljale velikanse stroje. Na Jesenicah je pravzaprav Železarna vse. Če koga iščeš, ga dobiš v Železarni, saj je tam zaposlenih večina Jeseničanov in okoličanov. Tudi športnikov ne manjka. Kdo ne pozna imen, kot so Pečar, Lakota, Krznarič, Klinar, Valentar in drugi. Prav oni nudijo v prostem času razvedrilo številnim delavcem Železarne in drugih podjetij na Jesenicah. Malo je domačinov, ki si še niso ogledali kakšne tekme v športnem parku pod Mežaklo. Vsač rad zaide tja, kjer je zmeraj veselo. No, tudi sam sem obiskal ta športni park. Srečal sem se s številnimi športnimi delavci na Jesenicah in tudi s tekmovalci, ki so mi pripovedovali o uspehih in problemih jeseniškega športa.

DVAKRAT SLOVENSKI
PRVAKI

Menijo, da je kegljanje gostilniški šport. Toda na Jesenicah ne mislijo tako. O tem nam je pripovedoval znani tekmovalac na asfaltnih stezah ZVONE SPEC:

Zvone Spec

»Začetek je bil tudi na Jesenicah težak. Najprej smo se vsi stiskali na majhnem neprostornem kegljišču pri bivši gostilni »Lasan«. Toda kmalu smo prišli do zaključka, da zaradi velikega zanimanja za kegljanje, to kegljišče sploh ne ustreza. Železarni in članom kegljaškega kluba se imamo zahvaliti, da smo zgradili novo štiristezno kegljišče. Z boljšimi tekmovalnimi pogoji so rasli tudi uspehi. Tako smo že dvakrat zapored osvojili naslov republiškega prvaka. Na državnem prvenstvu pa nam ne gre preveč dobro. Moram reči, da je kegljaški šport na Jesenicah dosegel svoj namen. Ob raznih praznikih se zvrsti tudi po 500 do 600 tekmovalcev na stezah. Finančni težav za sedaj nimamo. Če nam pa primanjkuje kaj denarja, potem gremo na udarniško delo v Železarno.«

BOLJŠE PRIPRAVE,
KOT PREJŠNJA LETA

O jeseniškem hokeju mi je tokrat pripovedoval eden najboljših igralcev FRANC SMOLEJ, dijak II. letnika Tehnične srednje šole na Jesenicah. Takole je stekel pogovor:

»Priprave za letošnjo hokejsko sezono so bile obetno boljše, kot prejšnja leta. Pred prvo tekmo smo bili teden dni na skupnem treningu na Mežakli, razen tega je bil tudi trener na Jesenicah že dva meseca prej kot prejšnja leta.«

Franc Smolej

»Kaj meni o kvalitetaht moštva v tej sezoni?«

»Naša ekipa je kvaliteto precej napredovala, saj smo zgubili s svetovno znanimi ekipami le s tesnimi rezultati. To je le zaradi tega, ker nam primanjkuje kondicija. Ko bomo spet kondicijsko sposobni, potem sem prepričan, da bo tudi kakšen boljših nasprotnikov podlegel.«

»Od kdaj pa že igraš hokej?«

»Na drsalkah sem že od sedmega leta. Od tedaj pravzaprav tudi dirjam za puckom. V prvi ekipi igram že tri leta in sem letos tudi prvič nastopil za državno reprezentanco.«

»Ali boste letos spet prvi v državi?«

»Menim, da za sedaj pri nas še nimamo konkurence. Edini resnejši nasprotnik bo letos Partizan iz Beograda. Če bomo hoteli napredovati, potem je nujno, da pridemo do pokritega drsališča. To se bo verjetno zgodilo že v treh, štirih prihodnjih letih.«

»In v kateri petorki najraje igraš?«

»To je težko reči. Najbolj se razumemo mladi, ki že več let igrajo skupaj. To so Fele, Tišler, Ravnik itd.«

SKRBE ZA MNOŽIČNOST

Na Jesenicah ima smučarja že precejšnjo tradicijo. Prizadevni športni delavci v smučarskem klubu se v zadnjem času trudijo, da bi svoje vrste kar najbolj pomnožili. Zato so se tudi obrnili na vse šole na Jesenicah, da bi skupaj v okviru šolske telesne vzgoje v zimskem času organizirali smučarske šole. Tako bi lahko iz

Jože Zupan

množice pridobili tudi kvalitetne tekmovalce. Nekaj mi je o tem povedal tudi predsednik kluba tovariš JOŽE ZUPAN:

»Pripomnil bi tole: Zdi se mi, da vrhunski tekmovalci vse premo sodelujejo v smučarskem klubu. Oni bi morali malo bolj paziti na naraščaj in dati mladini vzgled. To se sedaj, ko so iz smučarskih vrst odšli Pogačnik, Bertonec, Praček, ne dogaja več. V klubu imamo danes nad 80 aktivnih tekmovalcev, prevladujejo pa predvsem alpski tekmovalci. Zato bomo letos poskrbeli tudi za tekače, s tem da jim bomo dali tudi opremo. Imamo tudi nekaj finančnih težav. Rešujemo jih največkrat tako, da kaj naredimo s prostovoljnim delom in zato potem dobimo denar. Za letošnjo sezono smo se dobro pripravili, saj imamo na razpolago kar 8 mladih perspektivnih alpskih tekmovalcev.«

NAJVEČ ŽENSKA MLADINE

Košarka na Jesenicah nima tradicije. Gojijo jo šele 6 do 7 let. Največji uspeh je prav gotovo ta, da se na Jesenicah za ta šport najbolj navdušuje ženska mladina. Saj imajo vedno na razpolago več kot 30 deklet, prav toliko pa je tudi pionirk. Tudi moški nočejo zaostajati za dekleti. Letos so prvič organizirali ekipo in že tekmovali v II. republiški moški ligi. Osvojili so častno tretje mesto. O uspehih jeseniških košarkaric in košarkarjev mi je pripovedoval predsednik društva SLAVKO TUMA:

»V letošnji tekmovalni sezoni je ženska ekipa osvojila odlično drugo mesto v republiški ligi in s tem prehitela večne rivalinje, tekmovalke mariborskega Branika. Na zveznem košarkarskem turnirju so naša dekleta osvojila 6. mesto. Kot sem že omenil so bili moški v drugi republiški ligi tretji. Za

prihodnjo sezono računamo, da bodo ženske v Sloveniji spet druge, kajti prva bo ljubljanska Olimpijska tekmovalna ekipa.

Slavko Tuma

ja, in sicer največ po zaslugi odlične igralke Sonje Mrakove.«

ODBOJKA SI UTIRA POT

Pravijo, da je o odbojki kaj malo slišati. Vemo pa, da so Jeseničani prav v tej športni panogi

Franc Bajt

osvojili prvo mesto v moški republiški ligi in tako sodelovali tudi na kvalifikacijah za zvezno ligo. Za las jim je ušla tudi priložnost sodelovanja v najvišjem tekmovalstvu. Tajnik odbojarskega kluba FRANC BAJT nam je povedal še tole:

»Letos klub slavi 15. obletnico feleovanja in v njem sodeluje dvesto več nad 80 pristavev te športne panoge. Edine probleme imamo v tem, ker nimamo trenerja za prvo ekipo. Težava je tudi, ker igralci ne stanujejo vsi na Jesenicah. Nekaj jih študira v Ljubljani, drugi pa so doma izven Jesenic. Če bo šlo vse po sreči, bomo tudi letos obdržali najvišji naslov v republiki.«

BREZ DOBRE PROGE
NE GRE

Sankači na Jesenicah pravijo, da brez dobre sankške proge ne gre. Predsednik sankškega društva JOŽE JELOVCAN mi je povedal, da je danes na Jesenicah že preko 100 aktivnih tekmovalcev. Tudi letos nameravajo na Jesenicah organizirati nekaj sankških tekem. Pri tem pa so sklenili, da bodo začeli z gradnjo nove sankške proge pod Mežaklo v okviru sedanega športnega parka. Za gradnjo proge so že izvolili 7-članski gradbeni odbor, ki bo že v teh dneh poskrbel, da bodo pričeli z zemeljskimi deli. Ta šport je na Jesenicah precej množičen. Kadar organizirajo kakšno sank-

Jože Jelovčan

ško tekmovalje se vedno prijavi okoli 750 tekmovalcev z navadnimi in tekmovalnimi sanmi.

KAJ PA NOGOMET?

Tudi tu gre precej na bolje. V Gorenjski ligi, kjer sedaj tekmuje jeseniška ekipa, računajo kar na najvišje mesto. Vendar na gre jim toliko za uspehe, hočejo vzgojiti predvsem dobre in disciplinirane nogometaše in športnike.

ŠPORT IN DELO

STA POVEZANA

Na Jesenicah sta šport in delo isto. Saj se večina tistih, ki delajo v Železarni ali kje drugje, udeležuje pri tem ali onem športu. Eni so aktivni tekmovalci, drugi pa delajo kot športni funkcionarji. Prav gotovo gre tu velika zahvala Železarni in tudi Občinskemu ljudskemu odboru, ki audita jeseniškim športnikom ob vsakem trenutku vso možno pomoč.

MILAN ŽIVKOVIC

Najboljši športnik Gorenjske v letu 1960
JANEZ KOČMUR

Na našo anketo »Izberite najboljšega športnika Gorenjske« se je letos odzvalo rekordno število bralcev, in sicer iz Kranja, Jesenic, Ljubljane, Škofje Loke, Zelenikov, Predvorja, Nakla, Zabnice, Besnice, Bohinja, Radovljice in še iz številnih drugih krajev Gorenjske in Slovenije. Težko je bilo izbrati najboljšega športnika Gorenjske, vendar menimo, da je vrstni red dokaj realen, saj anketiranci, teh je bilo 140 veljavnih, omenjajo kar 63 športnikov Gorenjske. Lestvica najboljših pa je naslednja:

1. JANEZ KOČMUR	1022 točk
2. MARJAN PEČAR	1018 točk
3. JANEZ TERAN	797 točk
4. LEON PINTAR	775 točk
5. VLADO BRINOVEC	513 točk
6. LADO MARTELANC	390 točk
7. SLAVA ZUPANČIČ	308 točk
8. MARJANA PLUT	294 točk
9. EMA BREGAR	287 točk
10. PETER LAKOTA	258 točk

VRSTNI RED OSTALIH PA JE NASLEDNJI: Drago Petrič 244, Roman Seljak 209, Peter Brinovec 173, Rajko Starc 159, Lilo Klinar 154, Majda Ankele 139, Cene

Valentar, Jeme Božo 127, Ivanka Jelenc 105, Milan Juvan 88, Sašo Košnik 73, Miha Poljka 62, Franc Blenkus 43, V. Tišler 35, Janez Sumi 28, Tomaž Jamnik, Francka Kavčič, Mara Rekar, Vlado Tomc 22, Vinko Cuderman, Janez Jenko 19, Matevž Kordež 15, Marko Hafner 14, Janez Čuk, Milan Košnik 13, Mija Guncar, Vesna Znidar 12, Vinko Grašič, Maja Rutar 11, Miha Hafner 9, Janez Arh 8, Iztok Belehar, Barbara Konec, Otrina, M. Kralj 7, Stražišar 5, Stane Rozman, Stare, Branko Medja, Lado Stružnik 4, Stanko Pirc, Peter Koren 3, Koblar, Mošič, Gasper Kordež, Anka Ankele, Mile Ahadič, Berčič, Ciril Klinar, Milan Krašovec 2, Marija Kolman in Janez Bregar po 1 točko.

Pri strokovnem ocenjevanju so sodelovali stalni športni dopisniki »Glasa« in nekateri športni delavci. LESTVICA PA JE NASLEDNJA:

18. - Smarjetna gora, slalom	22. - podzvezno prvenstvo v vseh treh disciplinah
------------------------------	---

FEBRUAR 1961

4.-5. - na Kravcu, prvenstvo Slovenije za mladince in mladinke v alpskih disciplinah
- v Ljubljani ali Planici, pokal Kongsberg (skoki)
- v Gorjah, prvenstvo Slovenije v tekih

7. - Bohinj, memorial Tomaža Godca (štafete)
--

15.-19. - Mojstrana, državno prvenstvo v skokih in tekih
--

MAREC 1961

4.-5. - Kranjska gora, mednarodna prireditev FIS v vseh treh alpskih disciplinah
- na Bledu, Jakopičev memorial (skoki in teki)

17.-19. - Kranjska gora, prvenstvo ljubljanske univerze v alpskih disciplinah
- na Kravcu, veleslalom
- na Peci, veleslalom

APRIL 1961

2. - na Zelenici, smuk
23. - Triglavski smuk
30. - na Zelenici, veleslalom

MAJ 1961

15. - Triglavski veleslalom
21. - Češka koča, Majnikov veleslalom

JUNIJ 1961

25. - Za Akom, slalom
30. - Češka koča, slalom

-ek

Ob ustanavljanju občinskih športnih zvez

Podružabljanje

S podružabljanjem posameznih služb, ki so bile doslej v pristojnosti ljudskih odborov in posameznih svetov v okviru komune, se postavlja velike naloge tudi pred občinske svete za telesno vzgojo. Te organizacije nimajo samo namena, da združujejo vso obstoječo športno dejavnost v okviru občine, marveč imajo predvsem nalogo usmerjati in nadalje razvijati to dejavnost in najti take oblike športnega udeleževanja, ki bodo zajele čim širši krog delovnih ljudi in jim nudile potrebno sprostitev in razvedrilo. Športno udeleževanje ni le za tiste, ki »imajo čas« in za tiste, ki »se jim ljubi« ukvarjati s to ali ono panogo, marveč postaja važen sestavni del zdravega življenja vsakega delovnega človeka.

Za normalno športno izživiljanje pa so seveda predvsem potrebni ustrezni športni objekti in rekviziti. Teh pa še v nobeni občini ni dovolj. Zato bo nedvomno ena izmed najvažnejših nalog občinskih zvez za telesno vzgojo zagotoviti čim več športnih igrišč in drugih naprav v okviru stanovanjskih skupnosti in krajevnih odborov, pa tudi centralnih športnih parkov v občinskih središčih. Doslej so reševali te probleme občinski ljudski odbori preko svojih svetov in tajništva za splošno upravo. Občinski sveti za telesno vzgojo bodo morali dobiti del funkcij doslej prevzeti na svoje ramena — seveda ob materialni podpori ljudskih odborov v kranjskem okraju. Za čimprejše formiranje teh telesno-vzgojnih institucij in za njihovo pravilnejšo usmeritev, bi se razen okrajne zveze za telesno vzgojo morale zavzeti tudi občinski odbori SZDL. Resolucija I. zveznega kongresa za telesno vzgojo nudi mnogo konkretnega gradiva, ki ga naj občinske zveze sprejmejo v svoj program.

SGP „Gorenjc“ Radovljica
s projektivnim birojemčestita ob Dnevu republike
vsem delovnim ljudem

Bogata smučarska sezona pred durmi

Letos prireditev FIS
v alpskih disciplinah
v Kranjski gori

Ze pred nekaj dnevi je bila v Ljubljani redna letna skupščina Smučarske zveze Slovenije. Glavni zaključek te izredno bogate in plodne skupščine je bil, da je treba v bodoče še bolj prenesti težišče dela na osnovne enote — klube in sekcije. Na tej skupščini pa so bili za marljivo delo v minuli sezoni pohvaljeni tudi trije gorenjski klubi: Triglav, Partizan-Gorje in Mojstrana. Prav tako so na tej skupščini sprejeli koledar prireditev za smučarsko sezono 1960-61. Letos, če bo seveda dovolj snega, bo veliko več tekem na snegu kot prejšnja leta. Med njimi bo nekaj tudi zelo pomembnih v mednarodnem merilu. Med temi moramo vsekakor v prvi vrsti omeniti veliko mednarodno prireditev v alpskih disciplinah v Kranjski gori, kjer bodo nastopili vsi najboljši evropski tekmovalci in tekmovalke. Ta prireditev bo 4. in 5. marca. V Ljubljani ali v Planici pa bo letošnje tekmovalje v smučarskih skokih za pokal Kongsberg. Razen tega bo letos državno prvenstvo v klasičnih disciplinah v Mojstrani. Kakšen pa je ostali spored najvažnejših smučarskih prireditev na Gorenjskem v bližnji smučarski sezoni je razvidno iz spodnjega koledarja:

DECEMBER 1960

4. - na Kravcu, slalom
18. - na Kravcu, teki
25. - na Črnem vrhu, veleslalom

JANUAR 1961

8. - v Bohinju, teki z mednarodno udeležbo
- na Joštu nad Kranjem, veleslalom

Medzadružno lesno industrijsko podjetje „Češnjica“

na Češnjici pri Železnikih

čestita ob zgodovinskem prazniku jugoslovanskih narodov - 29. novembru, Dnevu republike - vsemu jugoslovanskemu ljudstvu in vsem kolektivom z željo, da bi še v bodoče s svojimi delovnimi zmagami prispevali k čimprejšnji izgradnji naše socialistične domovine

RTV LJUBLJANA

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 13., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 13., 15., 22. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

NEDELJA, 27. novembra

- 6.00 Jutranji pozdrav
- 6.30 Veseli zvoki
- 7.15 Reklame
- 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva
- 7.35 Igra pihalni orkester JLA
- 8.00 Radijska igra
- 8.35 Iz albuma otroških pesmi
- 8.50 Z zabavno glasbo v novi teden
- 9.45 Pesem in ples z Balkana
- 10.00 Rezervirano za prenos svečanosti ob otvoritvi avtomobilske ceste
- 12.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Za našo vas
- 13.45 Koncert pri vas doma
- 14.15 Čestitke in pozdravi naših kolektivov
- 15.15 Reklame
- 15.30 Kar radi poslušate
- 16.00 Humoreska tega tedna
- 16.10 Igramo za vas
- 17.10 Peli so jih mati moja...
- 17.30 Radijska igra
- 18.15 Legenda orkester RTV Ljubljana
- 18.26 Cez kontinente z orkestrom George Melachrino
- 18.40 Zabaval vas bo Lovski kvintet godbe LM
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 19.30 Sportna poročila
- 20.05 Izberite melodijo tedna
- 20.50 Godala v ritmu
- 21.00 O Verdiju in njegovem delu
- 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku
- 23.05 Nočni koncert

PONEDELJEK, 28. novembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.10 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Odkestralna matineja
- 8.40 Zabavni ansambel Boruta Lesjaka
- 9.00 Naš podlistek
- 9.20 Od arije do arije
- 10.15 Zvočni kaleidoskop
- 10.40 Ljubljanski komorni zbor
- 11.00 Po svetu jazza
- 11.30 Oddaja za otroke
- 12.00 Trio Slavka Modica
- 12.15 Radijska kmečka univerza — dr. Vilko Masten: Breškova muha — nevarnost za sadjarstvo
- 12.25 Glasbene čestitke delovnih kolektivov
- 13.15 Zabavna glasba in obvestila
- 13.30 Lirična suita
- 14.00 Od tu in tam (spored zabavne glasbe)
- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.35 Finale iz Pete simfonije
- 15.40 Spomini dr. Ivana Ribarja na zasedanje AVNOJ
- 16.00 Tito, svoboda...
- 16.20 Vedri zvoki
- 17.15 Jugoslovanske radijske postaje pozdravljajo slovenske poslušalce
- 17.35 Poslušajmo naše pihalne godbe
- 18.00 Bela kovina in ljudje
- 18.20 Kaj so nam pripravili domači ansambli
- 18.40 Slovenski oktet z novimi pevci in novimi skladbami
- 19.00 Obvestila in zabavna glasba
- 20.00 S pesmijo po domovini...
- 20.30 Jugoslovanski pesniki za Dan republike
- 21.00 Iz naših studijev
- 22.15 Lepe melodije
- 23.05 Z našimi plesnimi ansambli
- 23.55 Za prijeten počitek

TOREK, 29. novembra

- 6.00 Praznična budnica
- 7.15 Dan republike — 29. nov.
- 8.00 Minilo je 17 let
- 8.05 Dve slavnostni uverturi — igra Pihalni orkester LM
- 8.30 Komorna zbor RTV Zagreb in Beograd
- 9.00 Beograd in njegovi najmlajši prebivalci
- 9.30 Simfonični koncert
- 10.30 V ognju vstaje
- 11.00 Po domače in po parti-zansko
- 11.40 Naše ljubljeno mesto
- 12.00 Pred mikrofonom se vrstijo vaši ljubljenci

RADIJSKI IN TELEVIZIJSKI SPORED

OD NEDELJE, 27. NOVEMBRA DO SOBOTE, 3. DECEMBRA 1960

- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Odmevi iz Dalmacije in drugih hrvatskih pokrajin
- 14.00 Sestanek v studiu 14
- 14.35 »Zdaj naj zapleše mami«
- 15.15 Naši delovni ljudje pošiljajo praznične pozdrave
- 16.00 Z glasbo v mesta in vasi
- 16.40 Ne povej kdo si, ampak, kaj znaš!
- 17.00 Zabavno popoldne
- 18.00 Bilečanka — uvertura
- 18.25 Radijska igra — Ko bi padli oživel!
- 19.00 Zabavna glasba in obvestila
- 20.00 Dve prvi izvedbi
- 20.40 Aktivnost Jugoslavije v ZN
- 21.00 Melodije raznih dežel
- 21.40 Dvajset minut za zabavnim orkestrom RTV Beograd
- 22.15 RTV Ljubljana gostuje na Jesenicah
- 23.20 Z lokom po strunah
- 23.55 Za prijeten počitek

SREDA, 30. novembra

- 6.00 Množične pesmi in koračnice
- 6.30 Pa si zavrtimo nekaj vedre glasbe
- 7.15 Ljudske pesmi
- 7.35 Radijski koledar in prireditve dneva
- 7.40 Orkester Slov. filharmonije
- 8.00 Z mladinskimi pevskimi zbori po naši deželi
- 8.25 Mladinska radijska igra
- 9.00 Novi pevci pred mikrofonom in pred publiko
- 10.00 Koncert pihalnega orkestra RTV Ljubljana
- 10.30 Zapijmo in zaigramo
- 11.00 Jaz in ti, mi vsi
- 11.20 Tri domače partiture
- 12.00 Zabaven opoldanski spored
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Praznični pozdravi
- 14.30 Obisk pri slovenskih skladateljih
- 15.15 S Kozare...
- 15.45 Skladbe domačih avtorjev igra ansambel Mojmir Sepe
- 16.00 Jugoslovanske gradnje v prijateljskih deželah
- 16.20 Iz albuma popularnih orkestrskih melodij
- 17.00 Opatija 60, malo za šalo malo za res
- 18.00 Zgodba dandanašnja
- 18.20 Beograd — Zagreb — Ljubljana
- 18.40 Zadovoljni Kranjci z novim programom
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Veliki zabavni orkestri in pozdravljajo
- 20.15 Ekvinokij — opera
- 22.15 Zaplešite z nami
- 23.05 Iz sodobne jugoslovanske glasbe

ČETRTEK, 1. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.10 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Glasba ob delu
- 8.35 Ukrajinski zbor
- 8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
- 9.25 Iz solistične glasbe
- 10.15 Popevke se vrstijo
- 10.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje
- 11.00 Madžarska in poljska zabavna glasba
- 11.20 Orkester RTV Ljubljana
- 12.00 Planinski kvintet bratov Koscev
- 12.15 Kmetijski nasveti — Jože Kregar: Vrt v decembru
- 12.25 Pojo solisti zagrebške opere
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Koroški Akademski pevski oktet
- 13.45 Majhni zabavni ansambli
- 14.05 Koncert za klavir in orkester št. 5 v F-duru
- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.40 Iz svetovne književnosti
- 16.00 Zabavni zbori
- 16.15 Pesnikova ljubezen in življenje
- 17.15 45 minut turizma in melodij
- 18.00 Med manj znanimi francoskimi operami
- 18.30 Klavir in ritmu
- 18.45 Ljudski parlament

- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
- 21.25 Simfonijski št. 4 v G-duru
- 22.15 Po svetu jazza
- 22.45 Sonata za harfo in godalni kvartet
- 23.05 Mladim plesalcem
- 23.55 Prijeten počitek

PETEK, 2. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.10 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Otroška suita
- 8.30 Melodije na tekočem traku
- 9.00 Naš podlistek
- 9.20 Poje zbor JLA
- 9.35 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
- 10.15 Dvajset minut ob mazurkah F. Chopina
- 10.35 Od plesišča do plesišča
- 11.00 Iz Bizetove Carmen
- 11.30 Človek in zdravje
- 11.40 Operetni zvoki
- 12.00 Pihalni orkester LM
- 12.15 Radijska kmečka univerza — ing. Vera Marentič: Izobraževanje kmetijskih proizvajalcev
- 12.25 Hitri prsti
- 12.40 Izpod zelenega Pohorja
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Pevec Dušan Jakšič
- 13.45 Zdaj pa kar po domače
- 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 14.35 Poje sopranistka Ada Sardo
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.45 Radijska univerza — prof. Branko Vesel: Cudeži v luči znanosti
- 16.00 Petkovo glasbeno popoldne
- 17.15 Razgovor z volivci
- 17.25 Izbrali smo za vas
- 18.00 Iz naših kolektivov
- 18.15 Dunajski valčki
- 18.30 Tako polno in igrajo tuji narodi
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Zabavni orkester Raphaele
- 20.15 Tedenski zunanepolitični pregled
- 20.30 Z violino skozi čas
- 21.00 Serenada za godala
- 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
- 22.15 Za ljubitelje modernih ritmov
- 22.50 Literarni nokturmo
- 23.05 Nočni komorni koncert z deli jugoslovanskih skladateljev

SOBOTA, 3. decembra

- 5.00 Dobro jutro
- 5.10 Nekaj domačih
- 6.30 Reklame
- 8.05 Glasba ob delu
- 8.30 Samospevi J. Hatzeja in R. Savina
- 8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
- 9.25 Zvočna mavrica
- 10.15 Simfonični plesi in rapsodije
- 11.00 Po svetu jazza
- 11.30 Pionirski tehnik
- 11.50 Otroci izbirajo pesmice
- 12.00 Trio iz Doline pri Trstu — poje Darko in Dario
- 12.15 Kmetijski nasveti — ing. Tone Simončič: Z večjo uporabo umetnih gnojil povečamo živinorejsko proizvodnjo
- 12.25 Zabaven opoldanski spored
- 13.15 Obvestila in zabavna glasba
- 13.30 Odmevi iz naših planin in dolin
- 13.50 Izbor priljubljenih arij
- 14.20 Sport in športniki
- 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
- 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 15.40 S knjižnega trga
- 16.00 Ali vam ugaja?
- 16.40 Moški komorni zbor iz Celja
- 17.15 Po kinu se dobimo
- 17.45 Plesni orkester Max Greger
- 18.00 Jezikovni pogovori
- 18.15 Stiri pastoral
- 18.30 Pozdrav z gora
- 18.45 Okno v svet
- 19.00 Obvestila, reklame in zabavna glasba
- 20.00 Narodne in domače za sobotni večer
- 20.30 Dovolite, ime mi je Cox
- 21.00 Melodije za prijeten konec tedna
- 22.15 Oddaja za naše izseljence
- 23.05 V plesu do polnoči

Televizijski spored

NEDELJA, 27. NOVEMBRA

- 9.30 Kmetijska oddaja
- 10.00 Serijski film za otroke
- Popoldne prenos event. športnega dogodka
- 18.30 Plesna šola
- 20.00 Sedem dni
- 20.30 Bežno srečanje — ameriški film

PONEDELJEK, 28. NOVEMBRA

- 19.00 TV pregled
- 19.25 Znanost in tehnika
- 19.50 Dokumentarni film
- 20.00 TV dnevnik
- 20.15 Tedenski športni pregled
- 20.30 Deveti krog — igrani film

TOREK, 29. NOVEMBRA

- 17.00 Športniki za Dan republike
- 18.15 Koncert narodne glasbe
- 19.30 TV dnevnik
- 19.45 Dodatek k TV dnevniku
- 20.00 »Naparaci« drama
- 21.30 6 slavnostnih vabil

SREDA, 30. NOVEMBRA

- 17.30 Športni prenos
- 19.30 Svet v znamenih
- 20.00 TV dnevnik
- 20.15 Titov Veles — reportaža
- 20.30 Igrani film

ČETRTEK, 1. DECEMBRA

- 9.00 TV v šoli
- 18.00 Kie je medvedek — otroška slikanica
- 18.10 Družinska oddaja
- 18.20 TV pošta
- 18.30 Plavalci, TV film iz serije Interpol
- 19.00 Poljudno znanstvena oddaja
- 19.30 TV obzornik
- 20.00 TV dnevnik
- 20.30 Spoznavajmo svet in domovino
- 21.30 Oddaja o Louisu Armstrongu

PETEK, 2. DECEMBRA

- 20.00 TV dnevnik
- 20.15 Konzul — opera

SOBOTA, 3. DECEMBRA

- 18.00 Oddaja za otroke
- 18.45 Film iz serije Nevarnosti je moj poklic
- 20.00 TV dnevnik
- 20.15 TV reklame
- 20.30 Prenos iz gledališča

Privid lovskega čuvaja

V Tridentskih gorah so prejšnji teden iskali lovskega čuvaja Victorija Dapra. Iznjil je brez sledu. Bali so se, da ga niso morda ubili divji lovci ali pa da ni padel v kak prepad. Končno so ga policijski psi našli vsega prezeblega in lačnega v neki luknji. Ko je prišel iz skrivališča — luknjo si je sam izkopal — je povedal orožnikom, da se mu je pokazal prerok Izaia. Ukazal da mu je,

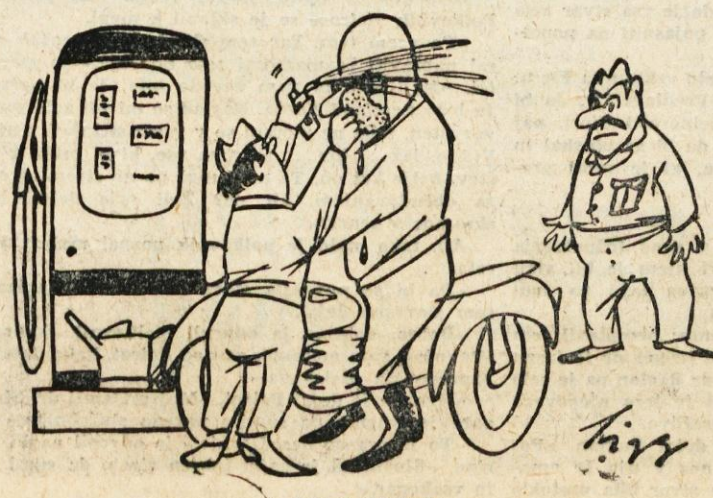
naj si izkoplje luknjo in zleze vanjo, ker bo te dni konec sveta. »Vsi ljudje bodo kaznovani, tebi pa se ne bo nič zgodilo, če boš ubogal.« Gozdar je res ubogal, pa bi kmalu od lakote umrl, če ga ne bi izvolili psi. Njegov primer preiskujejo zdaj psihiatri.

Od vsepovsod

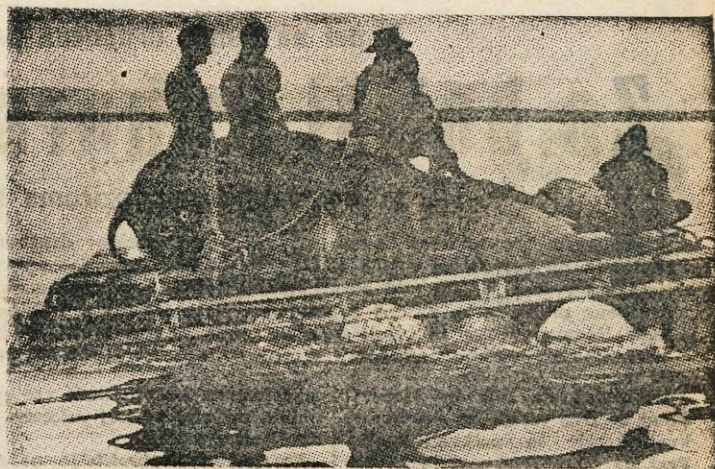
● Neki angleški psiholog priporoča materam, da otrokom obvezno dajo psa, mačko ali kakšno drugo domačo žival, ker igra z živalmi plemeniti, kakor trdi ta psiholog.

● V New Yorku imajo prav posebno šolo, ki jo obiskujejo — psi. Seveda gre tu le za čistokrvne pse, ki so last razvajenih milijonarjev. Vsako jutro pripele »dijake« v šolo poseben avtobus. Predmeta, ki se poučujeta v šoli: poslušnost in lepo obnašanje! Šolnina: 50 dolarjev mesečno!

● Po mišljenju strokovnjakov in po izidih statistike Mednarodne zdravstvene organizacije je možno zaključiti, da se je število žena, ki nosijo očala, v zadnjem času podvojilo.

BREZ BESED

Nosoroge lovijo v Južni Rodeziji na dokaj nenavaden način, tako da jim najprej ustrelijo narkotične puščice, s katerimi jih popolnoma omamijo, da obležijo na tleh. Potem jih na posebnih splavih in naprej po kopnem prepeljejo do živalskih vrtov, kjer jih polijejo z vodo, da jih spet spravijo k zavesti. Na sliki vidimo, kako lovci peljejo na splavu 1000 kg težkega omamljenega nosoroga

Videl sem jetija

Osvajalec Mount Everesta Hilary to pot ni uspel. Po več tedenskem bivanju na Himalaji se je vrnil domov praznih rok. Ne samo zaradi tega, ker ni ujel legendarnega »snežnega človeka« — jetija — kar je bil tudi glavni cilj njegove ekspedicije — ni ga niti videl, niti našel njegovih sledov. Tisti, ki trdijo, da je snežni človek le izmišljotina, so s tem dobili potrdilo za svojo trditve.

Toda kljub temu zgodbe o »snežnem človeku« živijo še naprej. — Prav te dni se je javil še nekdo, ki priča o tem, da je videl snežnega človeka. To je Anglež Alastir Krem, ki trdi, da je s svojimi očmi videl jetija in fotografiral njegove stopinje v snegu.

Krem je uslužbenec v indijskem mestu Nairobiu in je strasten planinec in lovec. Pred nekaj meseci se je odločil, da bo odšel v še neraziskana himalajska področja Pendžaba, zahodno od mesta Lohula — »da bi videl jetija«. — Tudi on ni veroval v zgodbe o tem bitju, toda hotel se je preizkušiti. S seboj je vzel samo svojo soprogo Izabelo in pet nosačev. Tri tedne se je mala ekspedicija vzpenjala po himalajskih strminah vse do višine 6000 metrov, kjer ni bilo naseljenih nobenih ljudi. Nobenega sledu za jetijem niso opazili. Po petih tednih so se morali zaradi monsuna vrniti nekoliko nižje, na višino 5000 m.

»Znana« je začel pripovedovati Alastir Krem, »sem okoli 300 metrov od nas zagledal neko temno stvar, ki se je premikala. Ta žival, kot sem domneval, je bila in bila pokrita s sivimi ali

Neusmiljene gore

Letos se je ponesrečilo v Alpih 220 oseb. To je statistika nesreč v petih alpskih deželah. Avstrija je s 74 ponesrečenci na prvem mestu. Sledi Švica z 49, Italija s 45, Nemčija s 34 in Francija z 18 ponesrečenci. Lani je bila smrtna bilanca za 61 smrtnih primerov večja. — Leta 1957 pa je bilo rekordno leto nesreč. V gorah se je ubilo 385 alpinistov.

Udarci za prometno prekrške

Na Japonskem povzročitelje prometnih nesreč kaznujejo popolnoma drugače kot v drugih državah. V skupinah pošljejo pedeset kršiteljev daleč izven mest in naselij, da lahko nekaj časa premišljajo o prekršku, ki so ga storili. Vstajajo ob štirih zjutraj, sami pospravljajo sobe in postelje in potem razmišljajo. Če nekoga zalotijo, da počne kaj drugega kot razmišlja, potem mu dajo tri udarce s palico. Vsak večer pa eden od prometnih miličnikov bere prometne predpise in potem sprašuje. Če kdo ne zna pravilno odgovoriti, seveda spet sledi udarec s palico.

Mušja vojna

Ze nekaj časa se prebivalci L'Hommeauja prepirajo z nekaj kilometrov oddaljenim mestecem La Rochelle zaradi muh. Več let iztovarjajo dnevno po več deset tovornjakov smeti iz La Rochelle na nekem mestu blizu L'Hommeauja. Zaradi tega se vsipajo na vas milijoni muh. Življenje prebivalcev je postalo nevzdržno: —

Sorodna duša

Neka vdova iz Amsterdama je dala v časopise oglas, da želi spoznati bitje, ki prezira alkohol in nikotin, ljubi mleko in zgodaj vstaja. Namesto odgovora je od nekega vdovca dobila košarico z listkom »Verjetno tole ustreza vašim željam.« je sporočil vdovec; v košarici je bil namreč mlad maček.

Shodil s šestimi meseci

Mali Bill Lintron iz nekega angleškega mesteca, je te dni postal zanimiv rekord: shodil je, ko je bil štir 27 tednov. Profesor William Gaysford — znani otroški zdravnik iz Manchestera, meni, da je to edinstven primer. — Bilova mati pa je dejala: »Iznenadeni smo bili ko je shodil, kajti pred tem se ni znal niti plaziti. Igral se je s svojim bratom, pri tem ga je nekdo poklical, on je enostavno vstal in šel proti njemu.«

Ukaz je ukaz

Zadnji ukaz šolskih oblasti je povzročil v Parizu posebno med dijake precej hrupa. — Šminka za oči je popolnoma prepovedana, a za ustnice je dovoljena samo v tem primeru, če je pastelne barve. Nekateri dijakinje so slehale ta ukaz preslišati in so zato kljub temu pribajale v šolo z našminkanimi očmi in ustnicami. Ko so profesorji zahtevali, da si dijakine zbržejo šminke z oči in z ustnic, so dijakine odgovarjale, češ da se to ne da z navadno vodo. Zato so v nekaterih šolah nabavili kompletne pribore za brisanje šminke.

Zopet na temo: družbena prehrana

Za boljši kuharski kader

Dva tečaja za polkvalifikacijo, oziroma kvalifikacijo kuharic

Ze vrsto povojnih let imamo pri nas precej obratov družbene prehrane, od katerih pa večina ni taka, da bi lahko uspešno opravljala vse naloge, ki jih taki obrati imajo. Zaradi velikega pomena družbene prehrane za našega zaposlenega človeka prav v zadnjem času iščemo rešitve za izboljšanje največjih nepravilnosti. V tak namen so organizirani tudi tečaji za kuharsko osebje iz teh obratov.

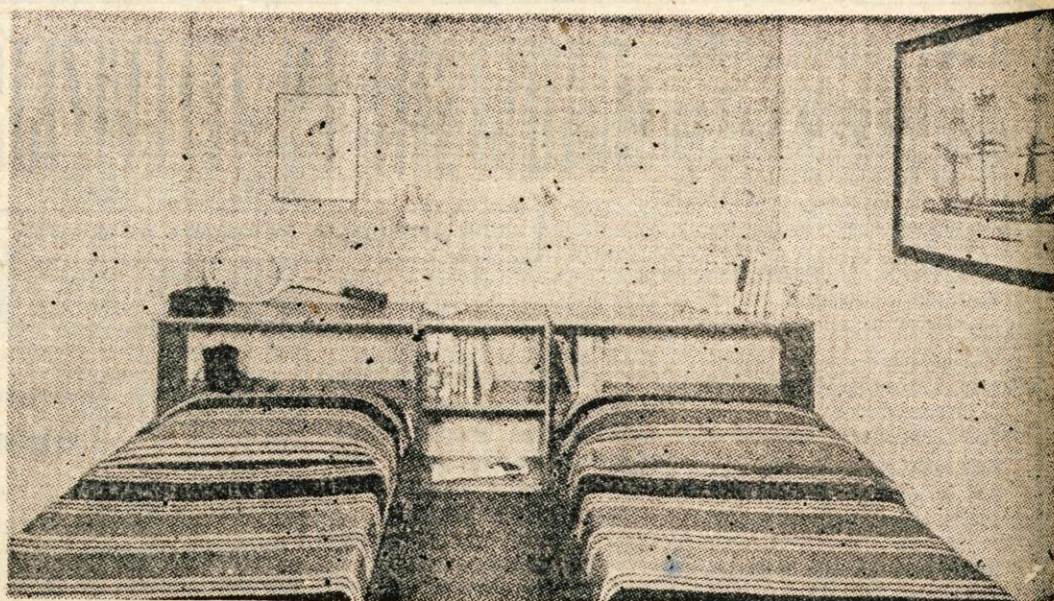
Do sedaj sta bila na Gorenjskem že dva tečaja za pridobitev kvalifikacije in polkvalifikacije. Prvi na Okrajnem zavodu za pospeševanje gospodinjstva v Kranju in drugi v gospodinjstvenem centru na Jesenicah. Pred tremi tedni so na kranjskem Zavodu spet pričeli s takimi tečajema: z enim za polkvalifikacijski izpit in enim za kvalifikacijski izpit. Oba tečaja bosta trajala tri mesece. Na prvem mestu v teh tečajih je težnja, da se v obratih družbene prehrane

zaposlenemu osebju nudi vse potrebno znanje, ki naj prispeva k izboljšanju prehrane.

Po družbenih obratih je največ nekvalificiranega osebja, ali pa si je polkvalifikacijo že pridobilo med službovanjem v gostinstvu. Vendar tu moramo poudariti bistveno razliko med gostinskimi obrati in obrati družbene prehrane, saj prvi nudijo le tako hrano, kakršno si človek zaželi, drugi pa so odgovorni za to, da dobi človek, ki se v njih hrani, vse potrebne

hranilne snovi. V gostinskih obratih se ljudje navadno hranijo le od časa do časa, medtem pa je prehranjevanje v obratih družbene prehrane največkrat dolgotrajno ali celo stalno. Zaradi teh in še nekaterih drugih vzrokov je skrb za izobraževanje kuhinjskega osebja povsem razumljiva.

Program tečajev je zelo obširen, seveda za tečajnice, ki bodo polagale izpit za kvalifikacijo vel'ko zahtevnejši kot za izpit za naziv polkvalificirane kuharice. Tečajnice se izpopolnjujejo v več predmetih, največjega pomena pa so zanje seveda predmeti kot n. pr. znanje hrane, sodobnega pripravljanja hrane, sestave jedilnikov s pravnimi razmerjem med najvažnejšimi hranilnimi snovmi. Zahtevne naloge, ki pa jih tečajnice med učnimi urami (praktičnimi ali teoretičnimi) uspešno rešujejo, dokazujejo, da so doumele, kolikšnega pomena je zanje pridobljeno znanje o pravilni prehrani in dobri organizaciji dela v obratih.

ZA SINOVE

Tudi fantovska soba se da tako urediti, da je udobna, dobro izkoriščena in lepa obenem. Dve navadni ležišči sta primaknjeni h kombinirani trodelni polici, ki je narejena iz lahkega lesa. Na nasprotni strani obeh ležišč sta majhni mizici, tako, da ima vsak učenec svoj prostorček za delo in učenje. Poleg mizic sta seveda tudi dva stola. Postelji sta prekriti s progiasto tkanino. — Izbiro dekoracije (slik in drugih okraskov) prepustite okusu dečkov samih, ker bodo le tako čutili, da je ta kotiček zares njihov.

Svetujemo vam

Ce se vrata ne zapirajo dobro in skoznje vleče, prilpite ob robovih volnene trakove.

Vsi so starl eno leto

Otroci ne morejo biti med seboj enaki. Vsaka mati svojega otroka prav rada primerja z drugimi otroki iste starosti. Res nam razne tabele prinašajo povprečne podatke o tem, kakšen naj bo otrok v posameznih starostih, vendar vsi otroci nikakor niso in ne morejo biti enaki, saj je razvoj vsakega posameznega otroka od njegovega zdravstvenega stanja, od življenjskih pogojev, prirojenih navad in še od vrste drugih činiteljev.

Vzemimo za primer tri malčke, ki so pravkar dopolnili eno leto starosti. Vsi trije so zdravi, normalno razviti, živijo v dobrih pogojih, pa vendar...

Največji je težak 11,6 kg in ima dva zobka.

Drugi tehta 9,3 kg in ima že 7 zob.

Tretji tehta 10,3 kg, a ima 6 zob.

Prvi je shodil že pred dvema mesecema, druga dva se še nesigurno oprijemata stolov in zidu. Eden izmed trojice zelo rad je, drugi se proti koncu hranjenja rad »siti«, tretjega je skrajno težko nabrati.

Največji malček se cele ure sam igra in skoraj nikoli ne joče. Je tudi bolj redkobeseden, najraje izgovarja besedo tata. Za vsako priložnost pa ima pripravljenih celo vrsto različnih vzklikov.

Drugi otrok noče nikoli biti sam, razen takrat, ko počiva. Zelo rad opazuje vrvenje na ulici in je vesel, če se sme po vseh štirih plaziti po sobi. Tretji malček ima spet povsem svoje navade.

Otroci se torej med seboj močno razlikujejo in to je popolnoma razumljivo, zato nimamo vzroka za pomisleke ali celo za žalost, če opazimo pri vrstniku svojega malčka več zobkov, bolj okrogla lička, večjo trdnost v nogah ali bogatejši besedni zaklad. Važno je le, da je otrok zdrav, pravilno hranjen in da z njim pravilno ravnamo, vse ostalo bo prej ali slej lahko pridobil.

Gumaste pete ali podplate zdrgnemo z ostrim smirkovim papirjem, da v takih čevljih preveč ne drži.

Zmrzovanje šip preprečimo, če jih namažemo z mešanico iz 10 gramov glicerina in iz četrta litra špita.

Na noge pohišstva, ki ga imamo na parketih ali na drugačnih pološčenih tleh, prilpimo debelo volneno tkanino ali klobučevino. Pri premikanju pohišstva se nam tla tako ne bodo odrgnila.

Dežnik sušimo odprt, a ne popolnoma, da se tkanina preveč ne napne in zaradi tega ne strga.

Naša hrana:

Pogovorili smo se že o pomenu beljakovin pri pravilni prehrani človeka. Odrasel človek bi moral zaužiti dnevno vsaj 70 gr beljakovin,

Letošnje modne zanimivosti

Tokrat za moške

Vsako jesen je v Parizu sestanek petih velikih ustvarjalcev mode, ki pripravijo svoje modele za prihodnjo zimsko sezono. — Seveda ti modeli ne naletijo pri publiku vedno na dober sprejem, vseeno pa največkrat močno vplivajo na način oblačenja.

Naj opišemo na kratko najbolj značilne detajle z letošnjega sestanka.

Za dnevne obleke in obleke za svečaneje priložnosti so predvideni suknjiči, ki se zapenjajo na dva gumba nad pasom, spodnji del suknjiča je narahlo razširjen, hlačnice pa so še vedno brez robu.

Sportna moška obleka iz enobarvnega velurja ima zelo ozke

reverje. Za to zimo najbolj priporočajo barvo kamelje dlake. — Spet je moderen pas na suknjičih in samo en večji razporek zadaj, namesto dveh manjših ob strani suknjiča, ki sta bila priljubljena do sedaj.

Zimski plašči, največkrat iz črno-sivega blaga (ki učinkuje kot temno siv) nakazujejo spet vračanje h klasičnemu stilu. Zanimiva novost na moških suknjah so z blagom preoblečeni gumbi.

Ze večkrat smo pisali, da bodo letos krzneni dodatki na plaščih zelo priljubljeni. Tudi na naših skicah so tri ideje za njihovo uporabo

Visokovredno, a poceni

Uporabljajmo več skute

vin, pri tem je seveda treba upoštevati, da nimamo hrane, ki bi vsebovala samo beljakovine. Meso, na primer, ima v celotni masi le eno petino čistih beljakovin. Potrebe po živalskih beljakovinah je precej težko kriti, ker so živila, ki jih vsebujejo, draga. Če bi jih krili le z mesom, bi moral biti predračun izdatkov za hrano precej visok. Lahko pa si pomagamo tudi z drugim virom — z mlekom in mlečnimi proizvodi, kar je znatno ceneje. Pol litra mleka ima namreč prav toliko visokovrednih beljakovin kot 10 dekagramov mesa in še enkrat toliko maščob kot meso. Pri tem pa stane pol litra mleka 22 din, 10 dkg mesa (brez kosti) pa okoli 50 dinarjev.

Cenen in vsestransko uporaben mlečni proizvod je skuta. 100 gr skute vsebuje 17 gr beljakovin, 1,2

grama maščob, 4 gr ogljikovih hidratov, 104 mg kalcija in ima 97 kalorij. Za primerjavo si ogledjmo še 100 gr govejega mesa, ki ima: 119 kalorij, 20 gr beljakovin, 3,5 gr maščob, 0,6 ogljikovih hidratov in 11 mg kalcija.

Meso ima torej le nekaj več kalorij, beljakovin, maščob (slabše kakovosti), a skoraj desetkrat manjšo količino kalcija. — Zato lahko rečemo, da sta hranilni vrednosti skute in mesa približno enaki in vendar je skuta več kot štirikrat cenejša od mesa. Kilogram skute stane namreč le 120 dinarjev, kilogram govejega mesa 400 dinarjev (brez kosti okoli 500 dinarjev).

Zaradi cenenosti in obnem visoke biološke vrednosti je prav škoda, da se skuta v naši prehrani ne uporablja mnogo. Poleg tega, da skuto uporabljamo za različne sladke in slane namaze, kuhane štruklje in pečene zavitke ter nadev za palačinke, vse možnosti s tem še zdaleč niso izčrpane. Prinašamo le nekaj nasvetov za izdatne in dobre jedi s skuto.

TESTENINE S SKUTO

Skuhajte testenine in jih dobro odcedite. Skuto posolite in vmešajte še poljubno število jajc. V pomazeno posodo stresite polovico testenin, pokrijte s plastjo skute in naložite nanjo še preostalo količino testenin. Vse skupaj prelite s smetano in jajcem in postavite v pečico, da se zapече. To jed lahko naredite tudi brez jajc, seveda bo zato nekoliko slabša.

SKUTINI CMOKI

Zlico margarine dobro umešamo, dodamo dve čeli jajci, 40 dkg dobro odcedjene skute, moko, sol in vse skupaj dobro zmešamo. Z žličko oblikujemo manjše cmoke in jih sproti zakuhamo v slani

krop. Vro naj počasi 15 minut. — Kuhane položimo v skledo, zabelimo s praženimi drobtinami in serviramo s solato ali potresemo s sladkorjem.

SKUTINI OCVRTKI S SADNIM SOKOM

Pretlačimo 50 dkg skute, dodamo 2 jajci, sol in 20 dkg moka ter na hitro zgnemo testo. Oblikujemo za prst debele svaljke, jih povaljamo v drobtinah in na masti ocvremo. Se vroče osladimo in serviramo s sadnim sokom. Če jih ne potresemo s sladkorjem, jih lahko serviramo s solato.

SKUTIN PEČENJAK

Pol kilograma starega belega kruha zrežemo na rezine, polijemo s škodljivo vročega mleka in pustimo stati pol ure. Posebej dobro umešamo dva rumenjaka in 8 dkg sladkorja, dodamo pretlačeno skuto, limonino lupnico in sneg iz beljakov, med katerega smo vtepli še 7 dkg sladkorja. — Dodamo še namočen kruh in na rezine narezano sadje (jabolka). Testo prelujemo v dobro pomazeno kozico in ga pečemo pol ure.

Male zanimivosti

- Slavna baletka Ljudmila Čerina je zavarovala svoje noge na 500.000 britanskih funtov, to je več kot pol milijarde dinarjev.
- V večjih zapadnoevropskih mestih se vse bolj pojavljajo avtomati, ki izdajajo 7 kilogramov težke vreče premoga.
- Mileva Milošević iz Novega Sada je bila prva žena, ki je izdelovala klobuke v Srbiji. — Leta 1848 je odprla v Beogradu delavnico za ženske klobuke.

AGATA CHRISTIE

ALIBI

Poirot je prikimal.

»Res je, to je bil edini razlog za vaš obisk, eh?«

»To je bil edini razlog,« sem počasi pritrdil.

»Ali ni bilo to, da bi se — recimo — prepričali, da je mladi mož tu?«

»Da bi se prepričali?«

»Prepričan sem, gospod doktor, da gotovo veste, kaj hočem — čeprav hlinite neznanje. Mislim, da bi si oddahnili, če bi se izkazalo, da je bil kapetan Paton vse večer doma.«

»Zagotovo ne,« sem mu zabrusil nazaj.

Mali detektiv je resno zmajal z glavo.

»Vi mi ne zaupate toliko kot gospodična Flora,« je dejal. »Toda vseeno. Za nas je važno, da je kapetan Paton izginil v okoliščinah, ki zahtevajo razjasnitev. Nočem vam prikrivati, da je vsa stvar zelo resna, toda morda jo bo mogoče pojasniti na popolnoma preprosti način.«

»To pravim že ves čas,« je vneto vzkliknila Flora.

Poirot o tem ni več govoril. Predlagal je, da bi takoj obiskali policijo v vasi, priporočil Flori, naj se vrne domov, mené pa prosil, da bi ga obiskal in predstavil policijskemu uradniku, ki je vodil preiskavo.

13

otrok, mi pa da v zadnjih dvanajstih urah nismo storili ničesar.

Jezen pogled je zadel ubogega Davisa, katerega pa to ni preveč prizadelo.

»Družina gospoda Ackroyda lahko stori to, kar meni, da je potrebno,« je dejal polkovnik Melrose. »Toda v naši preiskavi se ne bomo dali motiti. Seveda mi slavno ime gospoda Poirota ni neznano,« je vljudno dejal.

»Policija pa na žalost ne more delati reklame zase,« je dejal Raglan.

»Zdaj je Poirot rešil položaj.«

»Umaknil sem se v privatno življenje in nisem nameraval nikdar več prevzeti kakšnega primera. Bolj od vseh stvari sovražim javnost in zato vas prosim, da ne bi imenovali mojega imena, če bo kdajkoli odkrita ta skrivnost.«

Zdaj se je obraz inšpektorja Raglana razjasnil.

»Mnogo izkušnjam imam,« je nadaljeval Poirot. »Toda za večino svojih uspehov se moram zahvaliti policijski podpori. Se posebej obudujem angleško policijo. Če mi bo inšpektor Raglan dovolil, da mu bom pomagal, mi bo to v čast in zabavo.«

Inšpektorjev obraz je bil vedno bolj prijazen. Polkovnik Melrose se je sklonil k meni.

»Po vsem tem, kar sem slišal, je ta možak moral napraviti že marsikaj zelo dobrega,« je zašepetal. »Najljubše bi nam seveda bilo, če bi opravili tu brez Scotland Yarda. Raglan se mi zdi zelo samozavesten, toda ne morem se v vsem strinjati z njim. Vidite, jaz ... hm ... poznam vse, ki bi prišli v poštev, bolj kot on. Ta mali mož pa ne stremi preveč za občudovanjem, ali ne? Zeli raje delati lepo skromno v senci?«

Ah, tako malo je polkovnik poznal malega Poirota...

»Da bi se povečala slava inšpektorja Raglana,« sem slovesno dejal.

»Dobro, dobro,« je odvrnil polkovnik Melrose. »Povedati vam moramo, gospod Poirot, kako daleč je napredovala preiskava.«

»Hvala,« je dejal Poirot. »Moj prijatelj dr. Sheppard je omenil, da sumijo nekega služabnika.«

»To je prazno besedičenje,« je odvrnil naglo Raglan. »Služničad je zajel takšen strah, da sumi vse in vsakogar.«

»Kaj pa prstni odtisi?« sem se vmešal.

»Parkerjev sploh niso podobni.« S komaj vidnim smehljajem je dodal: »Toda tudi vaši in Raymondovi odtisi niso enaki, doktor.«

»Kako pa je s kapetanom Ralphom Patonom?« je tjavdan vprašal Poirot.

Na tišem sem občudoval njegovo sposobnost, da je zgrabil bika takoj za roge. Tudi v inšpektorjevih očeh se je zableščalo nekaj kot priznanje.

»Vidim, da ne čakate, da bi vam zrastle trava pod nogami, gospod Poirot. Primerjali bomo prstne odtise mladega moža, brž ko jih bomo dobili.«

»Ne morem si pomagati, inšpektor, tega mislim, da se motite,« je prisrčno dejal polkovnik Melrose. »Ralph Patona poznam že od malega. Ta ne bi nikdar nikogar umoril ...«

»Morda imate prav,« je dejal inšpektor.

»Kakšne so obtežilne okoliščnosti pri njem?« sem vprašal.

»Sinoči proti devetim je zapustil hišo. Približno ob pol desetih so ga videli v bližini Fernly Parka, od takrat pa je izginil. Pravijo, da je bil v precejšnjih denarnih težavah. Tu imam par njegovih čevljev, čevljev z gumijastimi podplati. Imel je dva popolnoma enaka para. Primerjal jih bom s sledovi čevljev v parku. Postavil sem policista, da pazi nanje.«

»Pojdimo,« je dejal polkovnik Melrose. »Vi in gospod Poirot nas bosta spremljala, ali ne?«

Odpelitali smo se z avtomobilom glavnega inšpektorja. Zelo se mu je mudilo, da bi čimprej prišel k sledovom nog. Zato smo se ustavili pri vratarjevi hišici. Košček dalje se je odcepila steza, ki je vodila do terase in do okna Ackroydove delovne sobe.

»Ali se boste pridružili inšpektorju, gospod Poirot,« je vprašal policijski uradnik, »ali pa boste raje preiskali delovno sobo?«

Poirot se je odločil za zadnje. Parker je odprl vrata. Zdelo se je, da ga strašen strah drži za grlo. Polkovnik Melrose je vzel iz žepa ključ, odklenil vrata, ki so vodila na hodnik, in nas povedel v delovno sobo.

»Vse v prostoru je ostalo tako, kot je bilo preteklo noč, z izjemo trupla, ki so ga odpeljali.«

»Kje pa so našli truplo?«

Kolikor mogoče točno sem opisal položaj Ackroydovega trupla. Naslonjač je še vedno stal pred kamnom.

Poirot je sedel vanj.

»Kje pa je ležalo modro pismo, o katerem ste poprej govorili, ko ste zapustili sobo?«

»Gospod Ackroyd ga je položil na mizico ob svoji desnici.«

Poirot je prikimal.

»In če izvajamo to, je ostalo vse tako, kot je bilo takrat?«

»Da, zdi se mi vsaj.«

»Polkovnik Melrose, ali bi bili tako prijazni in se za hip usedli v ta stol. Hvala. No, dragi doktor, ali bi mi, prosim, opisali natančen položaj bodala?«

Storil sem to, detektiv pa je obstal na pragu.

»Potem je bilo držaj mogoče videti že od vrat. Ali sta ga s Parkerjem oba naenkrat opazila?«

»Da.«

Zdaj je stopil Poirot k oknu.

»Ali je gorela električna luč, ko so našli truplo?«

Pritrdil sem in stopil k niemu, tja, kjer je opazoval sledove na okenski polici.

»Ti gumijasti podplati imajo isti vzorec kot čevlji kapetana Patona,« je mirno dejal. »Potem je stopil še enkrat na sredo sobe. Njegov pogled je objel ves prostor in zagonil si je vsako podrobnost.«

»Ste dober opazovalec, dr. Sheppard?« je končno vprašal.

»Zdi se mi,« sem presenečeno odvrnil.

»Kot vidim, je v kamnu bil omenit. Ali je gorel, ko ste odprli vrata in našli gospoda Ackroyda mrtvega?«

»Tega ... tega vam ne morem povedati. Nisem opazil. Morda bi lahko gospod Raymond ali gospod Blunt ...«

Možiček pa je zmajal z glavo in se trudno smehljaj.

»Vselej je treba začeti vsako stvar po pravilo. Napaka je bila, da sem vam postavil to vprašanje. Lahko bi mi povedali vse podrobnosti, ki zadevajo pacientovo telo — tu vam ničesar ne bo ušlo ... Če pa bi potreboval sporocila o nismih na pisalni mizi, potem bi to gotovo vedel gospod Raymond. Toda rad bi zvedel nekaj o ozirom in zato se moram obrniti na moža, ki mora skrbeti za to. Dovolite.«

Stopil je h kamninu in pozvonil.

Cez nekaj minut se je prikazal Parker.

»Parker, stopite bliže,« je dejal polkovnik Melrose. »Ta gospod tu bi vas ... nekaj vprašal.«

Zlogovnica za 29. november

1	27
2	28
3	29
4	20
5	21
6	22
7	23
8	24
9	25
10	26
11	27
12	28
13	29
14	30
15	31
16	32

A - A - A - A - A - AV - BAD - BI - Bo - BR - CA - CA - CA - CA - CE - CE - CI - DA - DE - DEL - DI - DOM - FA - GA - GRA - GRAM - HO - HO - I - JA - JA - JE - JE - KA - KA - KA - KA - KA - KE - KEN - KNE - KOST - KSI - KRE - LA - LEM - LEN - LU - MI - MO - MEJ - NA - NAD - NE - NI - NI - NI - NI - NJE - NJE - NJI - O - OST - PAL - PLOS - PO - POLK - RA - RI - RO - RU - SA - SI - SI - SIN - SKA - SKI - SKI - STEN - STI - STR - SME - SMER - SVE - SCE - SCI - TAN - TAR - TI - TI - TI - TI - TO - TO - TO - TO - TON - TUM - U - UJ - VAR - VAS - VI - VI - VI - VE - VO - VSE - VLJE - VUN - ZA - ZGO - ZOT - ZAK

Iz zgornjih zlogov sestavite 32 besed naslednjega pomena: 1. ustmeno se pomeniti, 2. ravna stran, 3.

ročaj sulice, 4. vsebovanje, 5. otroško veselje, 6. zagrebati, 7. neka oljnata tekočina, 8. jeziki (zahodna indoevropska skupina), 9. prilastitev ozemlja, 10. vključitev, 11. mesto v Afganistanu, 12. rentgenska slika, 13. turistična postojanka na Štajerskem, 14. vrsta klešč, 15. letoviški in smučarski kraj na Hrvaškem, 16. brezvezje (stavčna figura), 17. vrsta dvogovora v stari drami, 18. naselje v mariborski okolici, 19. ptička, 20. britanska kolonija, 21. neodvisen, 22. naselje pri Sežani, 23. mesto na Korčuli, 24. čistilec - cestni uslužbenec, 25. osebna pomoč, 26. ustanovitelj in vladar Moravske (895. leta), 27. naselje v Istri, znano po žveplenem izvirku, 28. mesto na Ogrskem, 29. kraj pri Sempasu, 30. napotila, 31. naselje pri Postojni, 32. republika v Afriki.

V drugi in peti navpični vrsti od 1 do 32 dobite voščilo.

13 nagrad

Uredništvo »Glasa« je za reševalce nagradne zlogovnice pripravilo 13 denarnih nagrad in sicer:

1. nagrada 3000 dinarjev
2. nagrada 2000 dinarjev
3. nagrada 1000 dinarjev
4. — 13. nagrada po 500 dinarjev

Rešitve pošljite na uredništvo do vključno 7. decembra 1960, javno žrebanje pa bo v prostorih uredništva v četrtek, 8. decembra ob 16. uri.

»Iz mene se kadi. Gotovo imam gripo!«

Uspelo predavanje

Dvorana je bila nabito polna, zakaj večino vaščanov je zanimalo napovedano predavanje o škodljivosti preteranega uživanja opojnih pijač.

V prvi vrsti so se sedeli člani občinskega odbora, ki so kot taki morali še posebej pokazati zanimanje za to koristno predavanje, ki ga je priredila okrajna Zveza protialkoholističnih društev.

Ko je vstopil predavatelj, ga je predstavil vaščanom vaški učitelj, ki jih je sklical skupaj, nato pa pristavil:

»Pozdravljam navzoče in se vam zahvaljujem, da ste prišli tako obilnem številu na predavanje. Še posebej pa pozdravljam člane našega občinskega odbora, ki s svojo navzočnostjo dokazujejo svoje globoko razumevanje za boj proti alkoholizmu.«

»Kakor veste, je nato začel predavatelj, »je čezmerno uživanje alkohola eno največjih zla, ki tarejo naše ljudstvo. Pijančevanje, tovariši, škoduje našemu zdravju ter nam povzroča ogromno gmotno škodo. Pri tem pa ne mislim na glavobol, ki sledi skoraj vsakemu krokanju, in ne na tiste steklenice, kozarce in žarnice, ki jih pobijejo vinjeni pretepači, ampak na vse kaj več.«

Ko je prikazal škodljiv vpliv, ki ga ima alkohol na zdravje, je začel govoriti o tem, kako pijančevanje tudi gmotno upropača človeka, in med drugim dejal:

»Popivanje pa je pri nas — bodimo odkriti — zelo težko zatreti, ker naši ljudje pijejo ob vseh priložnostih. Pijejo, kadar so žejni, da potešijo žejo, pijejo, kadar niso žejni, da postanejo žejni; pijejo, kadar so lačni, da potešijo lakoto, pijejo, kadar so siti, da laže prebavijo; pijejo, kadar so zaspani, da ne bi zaspali; pijejo, kadar ne morejo zaspati, da bi zaspali; pijejo poleti, da se ohladijo, pijejo pozimi, da se ogrejejo; pijejo, da bi pregnali dolgočasje ali skrb, pijejo, ko preženejo dolgočasje ali skrb; pijejo, ko se po dolgem snidejo, pijejo, ko se za dolgo razidejo; pijejo, ko se poročijo, pijejo, ko koga pokopajo; pijejo ob obletnici rojstva, zaroke, poroke, razpore in ob drugih obletnicah; pijejo ob raznih državnih, občinskih in cerkvenih praznikih; pijejo ob odprtju spomenikov in spominskih plošč in ob raznih drugih slovesnostih in na vseh priložnostih; pijejo na vinskih, žvižgih in pasjih razstavah, na sejmih in na izletih. Ta se ga nazoblje od veselja, ker mu je žena rodila prvorojenca, oni pa se ga nacuka od žalosti, ker mu je žena rodila trojčke. Nekdo se ga nalez, ker je dobil zaostale

otroške doklade, nekdo drug pa zato, ker mora plačati zaostale alimente. Ta se je namakal, ker je zadel terno, oni pa zato, ker mu je krava povrgla. Fantje se ga zlasti radi navlečejo na raznih veseljih, ko gredo na nabor, in nemalokrat tudi prej in slei. Nekateri se ga nadihajo, kadar razsaja gripa ali trebušni legar, drugi pa kadar so nabadni ali prehlajeni. Nekdo se obvezno naceja s črnino, ker ima premalo želodčne kisline, nekdo drug pa se redno zaliva z belcem, češ da mu to koristi, ker ima preveč kisline.

Vidite, vsak ima svoj razlog, da ga pije, če ga pa nima, si ga izmisli. In tako ga pijejo vsevprek kakor žabe v luži. To pa stane. Niti pojma nimate, koliko denarja znošijo ljudje v gostilni! Seve, vino je drago, kdor mu pa je podurjen, se ne ozira na ceno. A kadar pijancu zmanjka denar, proda to ali ono, če sploh kaj ima, da le pride do denarja in vina. Tako mnogi zapravijo v gostilnah veliko denarja, in ni ravno malo takih, ki poženo po grlu vse svoje imetje. Kmet, ki pijančuje, proda, denimo, kravo, in jo zapije od rog do repa. Delavec, ki pijančuje, pusti v gostilni del in neredko tudi vso plačo.

Iz povedanega je jasno razvidno, koliko denarja se vsak dan steka v gostilne. V vaši vasi doslej nimate nobene gostilne, kar si lahko štejete v ponos. Toda s tem ni rečeno, da med vami ni pivcev. Da, tudi med vami so, in ti hodijo popivati v sosedne vasi. Jaz pa tudi vas, ki ga radi srkate, pozivam, da prenehate s tem in da se tudi vi vključite v boj proti alkoholizmu.

Zdajci je stopil predsednik odbora k predavatelju in rekel:

»Vaše predavanje, tovariš, je bilo prav lepo ter skozinsko zanimivo. Iz njega smo mi člani občinskega odbora izluščili zelo koristno pobudo...«

»To me zelo prijetno preseneča,« je rekel predavatelj in si pomel roke, zadovoljen, da so njegove besede padle na plodna tla. »Ali morebiti nameravate tudi pri vas osnovati društvo za boj proti pijančevanju?«

»Nak, pač pa bomo napravili nekaj drugega. Jaz in moji tovariši odborniki smo si dolgo ubijali glavo z vprašanjem, kako bi povečali občinske dohodke, pa nikakor nismo mogli potuhnati primerne načina. Iz vašega predavanja pa smo spoznali, da je oštarija dober, zanesljiv in trajen finančni vir, zato bomo tudi v naši vasi odprli oštarijo...«

Alojz Ravbar

IZZA HULIS DRUGE SVETOVNE VOJNE PSIHOLOŠKA FRONTA

RUSI V ANGLIJI

LETA 1914 SE JE nekaj tednov pred odločilno bitko na Marni razširila vest, da so prispele v Anglijo močne ruske vojaške enote. Ruske čete »so videli« tisoči in tisoči Angležev. Vsi so govorili le o »ogromnih kontingentih ruskih čet, ki jih bodo prek Andije premestili na evropsko bojišče«. Ti glasovi so prišli na ušesa tudi nemškemu vohonom v Angliji. O njih so kar se da hitro obvestili svojo obveščevalno centralo. Nemški generalni štab se je spričo teh vesti vznemiril. Če bi se namreč ruske čete izkrcale v Belgiji, bi lahko ogrozile zaledje nemških čet, ki so prodirale v Francijo. Da bi preprečili vpad v hrbet so brž premaknili iz Francije dve diviziji in jih namestili v Belgiji. Tako so bili Nemci ob odločilni bitki na Marni oslabileni za dve diviziji, kar je morda odločilno vplivalo na potek bitke. Nemci so bitko izgubili in s tem tudi vsako možnost za zmago.

Dejansko pa tedaj v Angliji ni bilo niti enega ruskega vojaka. Glas o prihodu tuskih vojakov je bila običajna laž, kakršnih je bilo že med prvo svetovno vojno mnogo. Namen teh laži je bil zbegati nasprotnika in ga zavesti. Take laži so igrale včasih zelo pomembno vlogo pri razvoju vojaških operacij in izzvale celo pomembne zgodovinske posledice.

Se bolj kot med prvo svetovno vojno pa se je bitka »na psihološki fronti« zaostila med drugo svetovno vojno. V okviru generalnih štabov vojskoloških se dežela so ustanovili posebne oddelke za psihološko vojskovanje. Obnavljamo le nekaj drobcev s psihološke fronte med drugo svetovno vojno.

PAPIRNATI TANKI

LETA 1938 SO PRIPRILI Nemci v Berlinu velike avtomobilske dirke z močno mednarodno udeležbo. Tečaj so bile priprave na vojno v Nemčiji že v polnem teku. Govorilo se je o ogromnih količinah tankov, letal in drugih vojaških orožjih, s katerimi razpolagajo Nemci.

Tako se je zgodilo, da je na treningu pred tekmo eden izmed angleških vozačev na neki avtomobilski cesti, ko je vozil z največjo brzino, srečal kolono tankov, ki se ji ni mogel izogniti. Na njegovo veliko presenečenje pa se mu v trenutku, ko je pričakoval, da se bo njegov avtomobil razletel na drobne kose, ni prav nič zgodilo. Nasprotno, na drobne kose se je razletel tank, ki ni bil nič drugega kot s papirjem in šotorskim krili »preoblečen« Volkswagen. Ta doživljal je vozač seveda brž posredoval znanec v domovini in tako je zanj zvedelo tudi angleško vojno ministrstvo, ki pa ni ob tem zvedelo tudi za pravi motiv te potegavščine. Nemci so namreč namerno podtaknili Angležem te »tanke«, da bi »prepričali« njihove vojaške strokovnjake, da Nemci prikazujejo večje število tankov kot jih v resnici imajo.

ZAPLENJENI LIST

KO SO NAPADLI POLJSKO, so Nemci preko svojih agentov v Varšavi razposlali družinam poljskih vojakov tisoče in tisoče ponarejenih »službenih« sporočil, da so njihovi svoji padli v boju. Hoteli so ustvariti vtis, da imajo Poljaki v bitkah ogromne izgube, kar naj bi vzbudilo v zaledju veliko paniko.

Podobnih metod psihološke vojne so se posluževali Nemci tudi na zahodni fronti. V zimi 1939/40 so izkoristili prihod Angležev na fronto v Franciji in poslali v svet naslednjo šalo: »Britanci so pripravljene, da se tole do zadnjega Francoza«. Ta šala je seveda izzvala določen utinek med francoskim prebivalstvom. V tem času so razširili nemški agenti med francoskimi vojski v Maginotovi liniji dopisnico, na kateri je bila fotografija nekega Angleža, ki sedi med dvema pomnilnikoma oblečenima kabaretskima pevčkama v nekem narišem nočnem lokala. Na dopisnici je pisalo: »Medtem ko ste vi na fronti, eva, kaj počenjajo Britanci z vašimi ženami.«

Da bi prikrili priprave za napad na Sovjetsko zvezo so Nemci skušali prepričati voditelje ZSSR, da koncentrirajo svoje čete za druge namene. Sam Goebels je napisal za časopis »Das Reich« uvodnik, v katerem je poveljeval akcije nemških padalcev na Kreti, pri tem pa poudaril, da je desant na Kreti le uvod v operacije, ki jih bodo začeli Nemci v kratkem na nekem drugem kraju in v mnogo večjem obsegu. Očitno je bilo to namigovanje na zračni desant na Britansko otočje. To naj bi prepričalo vojaški štab sovjetske armade, da mu ne grozi nobena neposredna nevarnost.

Da bi prevara v celoti uspela, so Nemci takoj, ko je list izšel, zapovedali, naj to številko takoj »zaradi interesov varnosti« zaplenijo. List so res takoj vzeli iz prodaje, pri tem pa postrebili, da je nekaj izvodov le odšlo na naslove, kamor so želeli, da pride.

MALARIJA HUIŠA KOT PUSKE

ZANIMIV USPEH SO DOSEGLI tudi glasovi, ki so jih razširili med ameriški vojski na Novi Gvineji japonski agenti. Ameriški vojski so morali v teh tropih in vlažnih krajih, da ne bi zboleli za malarijo, uživati dnevno večjo količino protimalaričnih tablet — atebriina. Japonski agenti pa so med ameriški vojski razširili vest, da povzročajo te tablete spolno impotenco. Zategadelj so ameriški vojski, ki so tedaj vsem verjeli, začeli odklanjati te tablete. Japonci so dosegli svoj namen, saj je v nekaterih ameriških vojaških enotah obolelo za malarijo do 80 odstotkov vojakov. Po oceni ame-

riških vojaških strokovnjakov je ta vest povzročila petkrat več izgub kot japonske puške.

NAJVEČJI LAŽNIVEC

MED II. SVETOVNO VOJNO je delovala v srcu Nemčije skupina poljskih rodoljubov, ki so jih pripeljali na prisilno delo. — Vodja skupine, poljski kapetan Jan Novak, je izvedel več uspešnih akcij psihološkega značaja. Tako je s svojo skupino izdal tudi dva lista, ki sta bila na videz nemško usmerjena. Na naslovi strani enega izmed njih je objavil veliko karikaturu Winstona Churchilla s podpisom »Največji lažnivec na svetu«. — Tako so Nemci lahko čitali časopis brez bojazni. V časopisu pa so bili v glavnem objavljeni le citati iz Hitlerjevih in Churchillovih govorov, na koncu pa je bil pristavek: »In sedaj, kdo je največji lažnivec na svetu?« Po Nemčiji so razpečali na tisoče izvodov tega časopisa, razposlali so ga tudi vsem nemškimi voditeljem na čelu s Hitlerjem, en izvod pa so poslali celo Winstonu Churchill.

TELESNA STRAŽA

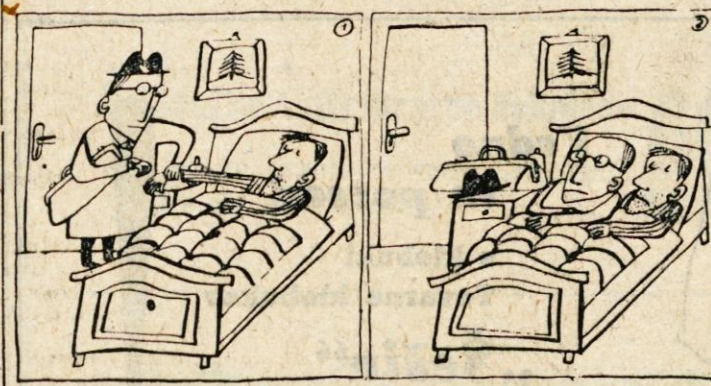
KO SO ZAVEZNIKI leta 1944 pripravljali invazijo v Normandijo, so ob resničnem načrtu pripravili tudi lažni načrt invazije in ga »zaupno« posredovali Nemcem. Invazije seveda tudi v lažnem načrtu niso mogli prikriti. Zato so skušali prevariti Nemce glede datuma invazije in glede smeri glavnega udara. Winston Churchill je v teh razpravah »na najvišji ravni« med zavezniški pripomnil, da vedno zasluži »resnica telesna straža, sestavljena iz laži«. Zato je lažni načrt tudi dobil naziv »Telesna straža«.

Pri izvrševanju tega načrta je namerno prišlo do očitnih »napak« in »pomanjklivosti«. Tako so nemški agenti lahko iz »dobro obveščenih krogov« zvedeli, da je sovjetska armada začela koncentrirati svoje čete ob finski meji in pripravila načrt za invazijo na Norveškem, do katere naj bi prišlo v sodelovanju z anglo-ameriški četami. V tem času se je močno povečalo število pletov sovjetskih letal nad Norveško. Skratka kazalo je, da bo prišlo do invazije najprej na tem področju.

Razen tega se Nemci »zvedeli«, da bodo Rusi začeli z novo ofenzivo na centralnem delu fronte sredi junija in da so že izdali svojim četam v zaledju ukaz, naj v začetku julija krenejo proti fronti.

Spričo takih informacij Nemci niso okrepili svojih čet v Franciji, niti niso pričakovali napada v času, ko je bil izvršen. Mislili so namreč, da bo prišlo v juniju do skupnega napada na vseh frontah. Operacija »Telesna straža« je zato popolnoma uspela.

Teh nekaj sliče jasno kaže, kako odločilne bitke so se včasih bile prav na psihološki fronti in kako močna je »telesna straža«, ki v vojni obdobju resnica — laž.

EPIDEMIJA GRIPE

Vsem svojim odjemalcem in poslovnim prijateljem ob Dnevu republike iskreno čestitke!

Žvita

GROSISTIČNO
TRGOVSKO PODJETJE
KRANJ

TRGOVSKO
PODJETJE
KURIVO
KRANJ

čestita odjemalcem in poslovnim prijateljem za Dan republike in se jim priporoča!

VINO
Kranj

Delovni kolektiv
podjetja z alkoholnimi in brezalkoholnimi
pijačami vseh vrst

pošilja ob Dnevu republike plameteče pozdrave

Ob Dnevu republike
iskrene čestitke!

Obrtno podjetje

Uniforma

Kranj

»Toda gospod doktor, vam je lahko reči, da naj mu dam vse, kar si želi, ko nimate niti pojma, kaj si je pravkar zaželel!«

NAROČITE

GLAS

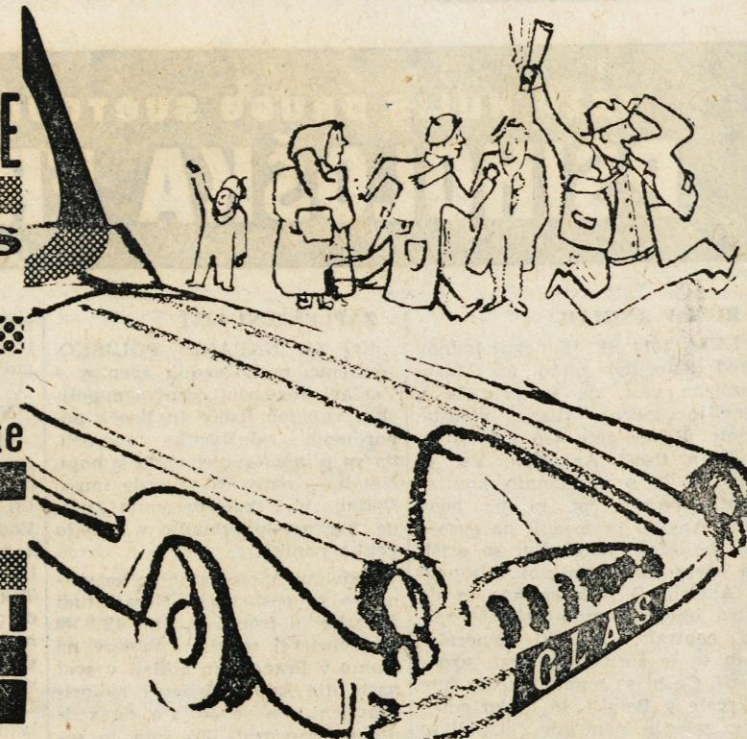
naročite

GLAS

naročite

GLAS

GLAS

VELIKO ŽREBANJE – POSEBNE NAGRADE ZA ZBIRALCE NOVIH NAROČNIKOV – NAROČNIKI SO NEZGODNO ZAVAROVANI

MALI OGLASI

PRODAM

Avto Topolino B – prodam po ugodni ceni. Naslov v oglasnem oddelku 4365

Prodajmo telico 6 mesecev staro za pleme od dobre krave, zaradi pomanjkanja prostora. Naslov v oglasnem oddelku 4379

Za pitanje prašičev samo REDIN
ker pospešuje debeljenje

Prodajmo kravo, dobro mlekarico. Naslov v oglasnem odd. 4391

Prodajmo dobro ohranjen radio »Olimpia« 4 plus 1 na 3 valovne dolžine. Veleosovo 24, Cerklje. 4421

Prodajmo kotne klopi (mecesen) – omaro, mizo, stole, nočno omarico in stojalo za luč. Kurirska pot 6, Kranj 4422

Prodajmo nov moped Colibri, s prevoženimi 1500 km. Spodnje Duple 54 4423

Prodajmo inozemski pralni stroj, primeren za večjo družino in lovsko puško, kalibra 20 – šibrenico. Ing. Golc Vinko, Grad, Bled 4424

Prodajmo kravo s tretjim teletom, dobro mlekarico – nad 15 litrov mleka dnevno. Orehovlje 1 4425

Prodajmo plemenskega vola. Breg 19, Predvdor 4426

Prodajmo večjo količino gajbic. – Cena 300 din. Stražiška 27, Kranj 4427

Prodajmo psiho, mizico in 2 stola iz mehkega lesa. Naslov v oglasnem oddelku 4428

SD Triglav, Kranj, prodaja takoj leseno montažno barako, v velikosti 100 m², krito z opeko 4429

Prodajmo dvosobno stanovanje po ugodni ceni – vseljivo ni takoj. Poizve se: A. C. Vincarje 12, Sk. Loka 4430

Po nizki ceni prodajmo rabljeno spalnico z mrežami. K. M., Grenc 22, Škofja Loka – pri Gradisu 4431

Prodajmo kobilu 3,5 leta staro – lipicanko. Bašelj 24, Predvdor 4432

Prodajmo motorno kolo znamke DKW 200 ccm, tipa 1939. Zasavska cesta 33, Orehek, Kranj. 4463

Prodajmo brejo oveo ali zamenjam za ovco za zakol. Pšenična Polica št. 3, Cerklje na Gorenjskem. 4469

Prodajmo kobilu, 3 leta in 8 mesecev staro, srednje težko. Tonec Valentini, Sp. Otok 22, Radovljica. 4471

Prodajmo težjega plemenskega vola. Bašelj 18, Predvdor. 4472

Prodajmo mulec za vso opremo. – Cimžar Anton, Grad 52, Cerklje. 4473

Prodajmo Fiat 500 NUOVA, letošnji model, s prevoženimi 10.000 km. Tone Skrab, Kranjska gora. 4474

Gozd, zaraščen s smrekami, v bližini Kranja, ugodno prodam. – Naslov v oglasnem oddelku. 4475

Kupim Lambreto, domače izdelave. Javiti se pri vrtnarju v Begunjah ali v oglasnem odd. 4444

Kupim mlado kravo štiri in pol mesece břejo. Kristan, Podreča 54, Smlednik. 4445

Kupim rabljeno skobelno mizo »ponk«. Naslov v oglasnem oddelku 4446

Kupim ali vzamem v najem pianino ali manjši klavir. Potočnik Franc, Bukovica 24, Selca 4447

SENO, večje količine, kupujemo. Ponudbe oddati na Kmetijsko gospodarstvo Senčur. 4463

Kupim ročno slamoreznicu. Ponudbe oddati na Preša Franc. Cerklje 102. 4464

Ostalo po dogovoru. Naslov v ogl. oddelku 4451

Pozivam moškega, ki je 19. novembra našel žensko rokavico – pred mestno slaščiarno v Kranju naj jo vrne v kiosk na Titovem trgu 4450

Delavka na dve izmeni dobi stanovanje za pomoč v gospodinjstvu.

Za Dan republike čestitam vsem delovnim ljudem. Obveščam, da sprejemam v lakiranje kolesa in podobno. – Mehanična delavnica Zupan, Tekstilna 14, Kranj 4443

Vzajem žensko na stanovanje in hrano. Ostalo po dogovoru. Naslov v oglasnem oddelku. 4452

Iščem pošteno sestanovalko. – Sem priletna ženska z malo domačijo v okolici Kranja – blizu avtobusne postaje. Naslov v oglasnem oddelku pod »Poštena« 4453

Komur je stanovanje v bloku v Kranju predrago ter bi ga rad zamenjal za enosobnega, kompletnega v predmestju Kranja, naj odda poudbo v oglasni oddelek pod »Zamenjava« 4454

Tovarna »Oven« Kranj sprejme za takojšen nastop večje število nekvalificirane delovne sil. Stanovanje za samce preskrbljeno. – Vse ostalo po dogovoru. Interesenti naj se zgledajo v upravi podjetja 4455

Opozarjam vsakogar, ki bi o meni širil neresnične govorice, da ga bom preganjal sodnim potom. – Markovič Ljubisav 4456

Mizarskega pomočnika, starejšega, (vojašine prostega) sprejemem za stalno ali v honorarno zaposlitev – lahko je tudi upokojenec. Pungershek, mizar, Pot na Jošta 6, Kranj 4457

Državni zavarovalni zavod v Radovljici nas je obvestil, da je izplačal našemu naročniku Drnovšek Nikolaju, Tekstilna 12, Kranj za utrpelo nezgodo 8000 din.

Obveščam rejce belih svinj, ki jih nameravajo pripuščati, da imam belega merjasa s kratko glavo za pripuščanje. Lahovčev 17, pri mlinarju. 4458

Obžalujem vse žaljive besede, ki sem jih izrekla proti Hrvatini Francu, Kotinova 6, Kranj iz izjavilam da so neresnične. Pečar Ana. 4459

Izgubil sem registrski znak – S-21417. Najditelja prosim, da mi ga proti nagradi vrne ali sporoči na naslov: Langus Jakob, Črnivec, P. Brezje. 4460

Zdravnik JLA, mlad, neženjen, išče sobo ali garsoniero, prazno ali opremljeno v Kranju. Plačam do 8000 din mesečne najemnine. Ponudbe oddati v oglasni oddelek pod »Bodočnost«. 4461

Ušel je pes volčjak, ki sliči na ime Riso. Sporočiti proti nagradi na naslov Pečar, Cesta Kokrškeza odreda 24, Kranj. 4462

OBJAVE

POSLOVNI ČAS
trgovinskega omrežja Gorenjske v času praznovanja 29. nov.

V soboto, 26. novembra 1961, bodo vse prodajalne odprte dopoldne in popoldne, kot vsak običajen delavnik;

v nedeljo, dne 27. novembra, bodo odprte samo tiste prodajalne, ki so odprte običajno ob nedeljah;

v ponedeljek, dne 28. novembra, bo običajni poslovni čas, kot vsak ponedeljek;

v torek, 29. novembra, bodo zaprte vse prodajalne razen tistih, ki so odprte vse dni v letu in dežurnih prodajalnih kruha, ki so običajno odprte tudi ob nedeljah;

v sredo, dne 30. novembra, bo poslovni čas isti kot običajno ob nedeljah, le da bodo odprte dopoldne tudi še mesnice ter od 6. do 9. ure jutraj prodajalne mleka. Prodajalne kruha bodo zaprte.

Kjer bi se pokazale potrebe, lahko uprave podjetij uvedejo tudi daljši poslovni čas. O svojem poslovnem času bodo posamezne prodajalne tudi še same obvestile potrošnike. Trgovska zbornica Kranj

OBVESTILO
Vse cenjene odjemalce obveščamo, da bo letna inventura v naslednjem času:

V KRANJU glavno skladišče od 1. do 15. decembra skladišče tehničnega blaga od 1. do 10. decembra trgovina na drobno od 26. do 31. decembra

NA PIVKI glavno skladišče od 14. do 22. decembra

Cenjene odjemalce prosimo, da se pravočasno oskrbijo s potrebnim blagom, ker med inventuro ne bomo izvrševali naročil.

IZID NATEČAJA
za turistične spominke Gorenjske, ki so ga razpisale Gorenjska turistična zveza Kranj in Gospodarske zbornice okraja Kranj.

1. nagrada ni podeljena
2. nagrada ni podeljena
3. nagrada 30.000 din se podeli za izdelek pod šifro »Brodolomec ali ne«
4. nagrada 20.000 din se podeli pod šifro »ATU 7«

Dne 29. novembra t. l. bo ob 16. in 20. uri v zgornji dvorani Delavskega doma v Kranju gostoval

Ljubljanski jazz ansambel

Pevci: Majda Sepe, Marjana Deržaj in Nino Robić

Predprodaja in rezervacija vstopnic v knjigarni »Simon Jenko«, telefon 21-41, in eno uro pred pričetkom.

Trgovsko podjetje

„UNIVERZAL“ JESENICE

sprejme:

1. TRGOVSKEGA POMOČNIKA železninske stroke
2. DELAVCA za pomožna dela v trgovini in
3. VEČ DELAVCEV za prekladanje kuriva in gradbenega materiala.

Samska stanovanja zagotovljena. Osební dohodek po Tarifnem pravilniku. Nastop je mogoč takoj. – Prošnje pošljite na upravo, Jesenice, Cesta Bratstva in Enotnosti 8.

5. nagrada 19.000 din se podeli za izdelek pod šifro »Privlačno – čipka«

KINO

Jesenice »RADIO«: 26. do 28. novembra ameriški barvni cin. film VELIKA ZEMLJA

Jesenice »PLAVZ«: 26. in 27. novembra nemško-jugoslov. barvni film DEKLETA IN MOŽJE, 28. in 29. novembra ameriški barvni cin. film VELIKA ZEMLJA

Ljubno: 26. novembra ameriški barvni film RAZKOŠNA LADJA, predstava ob 20. uri in 27. novembra isti film ob 16. in 18. uri. 28. novembra ameriški barvni film NISMO ANGELI, predstava ob 20. uri, 29. novembra isti film ob 16. uri, 29. novembra ameriški barvni film NAJHITREJSI STRELEC, predstava ob 18. uri in 30. novembra isti film ob 16. uri

Kropa: 26. novembra ameriški glasbeni film PRINC STUDENT – predstava ob 20. uri, 27. novembra isti film, predstavi ob 15. in 19.30, 29. novembra mehiški film SERENADA O MEHIKI, 30. novembra amer. barvni film PRINC IGRALCEV

Radovljica: 26. novembra ameriški barvni cin. film PIKNIK, predstava ob 20. uri, 27. novembra isti film predstava ob 16. uri, amer. barv. film SLAB DAN V BLACK ROCKU ob 18. in 20. uri, franc. barvni film RDEČI BALON, predstava ob 10. uri dopoldne, 29. novembra ameriški barvni film VIKINGI, predstave ob 15. in 17.30 in 20. uri, 30. novembra isti film ob 15. in 17.30, argentinski glasbeni film TANGO LJUBEZNI ob 20. uri

Bled: 25. do 28. novembra ameriški barvni film RISARSKA MODELOV, 29. in 30. novembra jugoslov. barvni film MISS STONE, predstavi ob 17. in 20. uri

Kranj »STORŽIČ«: 26. novembra francoski film ČRNI ORFEJ, predstave ob 15., 17. in 21. uri ter matinee istega filma ob 10. uri, premiera jugoslovanskega filma X-25 JAVLJA ob 23. uri, 27. novembra ameriški film LOV NA PUME ob 8.30, angleški film SMRT NA CESTI ob 10. uri, ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 13. in 21. uri, francoski film ČRNI ORFEJ ob 15., 17. in 19. uri, 28. novembra angl. barvni film SMRT NA CESTI ob 10. uri, francoski barvni film PARIZANKA ob 13. uri, jugoslovanski film X-25 JAVLJA ob 15., 17., 19. in 21. uri, ameriški barvni film BERNARDINE ob 23. uri, 29. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 10. uri, ameriški barvni film BERNARDINE ob 13. uri, jugoslovanski barvni film X-25 JAVLJA ob 15., 17., 19. in 21. uri, premiera ameriškega filma BEG V VERIGAH ob 23. uri, 30. novembra ameriški barvni film ISKALCI ob 10. uri, ameriški barvni film BEG V VERIGAH ob 13. uri, francoski barvni film PARIZANKA ob 15. in 21. uri, jugoslovanski film X-25 JAVLJA ob 17. in 19. uri

Primskovo »TRIGLAV«: 26. novembra sovjetski film CLOVEKOVA USODA ob 19. uri, 27. novembra ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 15., 17. in 19. uri, 28. novembra francoski barvni film PARIZANKA ob 18. in 20. uri, 29. novembra ameriški barvni film BERNARDINE ob 15.30, 17.30 in 19.30, 30. novembra ameriški barvni film BEG V VERIGAH ob 15.30, 17.30 in 19.30

Stražišče »SVOBODA«: 26. novembra italijanski film PRECEP ob 19. uri, 27. novembra isti film ob 19. in 21. uri, 28. novembra jugoslovanski film STIRI DESELETJA ob 13. in 20. uri, 30. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 16. in 20. uri

Naklo: 26. novembra angl. barvni film SMRT NA CESTI ob 19. uri, 27. novembra premiera ameriškega filma BEG V VERIGAH ob 15. in 19. uri, jugoslovanski film STIRI DESELETJA ob 17. uri, 28. novembra ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 19. uri, 29. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 16. in 19. uri, 30. novembra ameriški barvni film ISKALCI ob 16. in 19. uri

Cerklje »KRVAVEC«: 26. novembra ameriški barvni film NEZNANEC JE PRIŠEL ob 19. uri, 27. novembra angleški barvni film SMRT NA CESTI ob 16. in 19. uri, 28. novembra ameriški barvni film OBRAČUN NA ATLANTIKU ob 19. uri, 29. novembra francoski barvni film PARIZANKA ob 16. in 19. uri, 30. novembra ameriški barvni film BERNARDINE ob 16. in 19. uri

Škofja Loka: 26. novembra ameriški barv. film NAJVEČJA PREDSTAVA, ob 20. uri, 27. novembra isti film ob 9.30, 17. in 20. uri, 29. in 30. novembra jugoslovanski film DEVEITI KROG ob 18. in 20. uri

Kamnik: 26. novembra jugoslov. italij. film MASCEVALEC ob 29. uri, 27. novembra isti film ob 17. in 20. uri ter 28. novembra ob 20. uri, 29. novembra ameriški barvni film POSEBEN NASMEH ob 15., 17. in 20. uri, 30. novembra isti film ob 20. uri

Dupliza: 26. novembra ameriški barvni film V SENCÍ VESAL ob 19. uri, 30. novembra italijanski film KROV ob 19. uri

GLEDALIŠČE

Prešernovo gledališče Kranj: v soboto, dne 26. novembra ob 20. uri SLAVNOSTNA AKADEMIJA v počastitev 29. novembra Dneva republike. Nastopijo solisti ljubljanske opere. Vstop prost. Dne 27. novembra ob 10. uri dopoln. URA PRAVLJIC. – Dogodki iz NOB v počastitev Dneva republike.

Gledališče »Tone Čufar« Jesenice: v nedeljo, dne 27. novembra ob 14.30 uri B. Gorinšek: SILNI BIC – mladinska igra – zadnjič. Ob 19.30 W. Shakespeare: SEN KRESNE NOCI, pravljčna igra – zadnjič. Dne 28. novembra ob 19.30 Cow D'Usseau: GLOBOKO SO KORENINE, premiera v počastitev Dneva republike, dne 29. novembra in 30. isti spored ob 19.30.

TRŽNI PREGLED

V KRANJU

Fizol 90 do 100 din, ajdova moka 80 din, koruzni zdrob 46 din, koruzna moka 40 din, ješprenj 70 do 130 din, kaša 90 do 110 din, krma za kokoši 35 do 40 din, koruza 35 do 40 din, proso 40 din, oves 30 din, kostanj 30 do 35 din za liter, korenček 30 do 50 din, sir 140 do 150 din, surovo maslo 600 din, čebula 50 do 60 din, krompir 15 din, gladko zelje 18 do 20 din, ohrovt 75 din, kisto zelje 60 din, kisa repa 49 din, solata 40 do 75 din, pesa 70 do 40 din, orehova jedra 1200 din, jabolka 40 do 60 din, hruške 40 do 60 din za kg, smetana 15 do 17 din, špinata 25 do 30 din za mrico, jajca 29 do 32 din, kokoš 500 do 700 din, piščanci 300 do 500 din, klobase 100 din – kos.

Vedno in povsod s klobuki

Tovarne klobukov

„Šešir“

Škofja Loka

Oglejte si nove jesenske in zimske modele v trgovinah:

Kranj

Jesenice

Tržič

Radovljica

Kranjska gora

Bohinjska Bistrica

»Elita Tekstil«

»Konfekcija«

»Ljubelj«

»Manufaktura«

»Škratica«

»Savica«

Prepričajte se o kvaliteti in zadovoljnji boste!

ZAHVALA

Ob prerani izgubi svoje nepozabne žene in mame

MARIJE ZALETEL, upokojenke

se zahvaljujemo vsem prijateljem, znancem in vsem, ki so darovali vence. Hvala vaščanom za darovani venec in nosilkam vencev, dr. Hriberniku, ki ji je lajšal bolečine, župniku ter vsem, ki so jo spremlili na zadnji poti.

Zalujoči: mož France, hčerke in sin ter vnuk in vnukinja

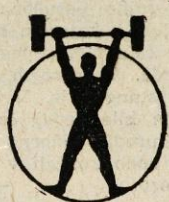
Delovni kolektiv

ŽELEZARNE JESENICE

pošilja vsem delovnim ljudem ob
Dnevu republike
plamteče pozdrave z željo,
da bi v prihodnje
dosegali še več delovnih uspehov

Delovni kolektiv
tovarne gumijevih izdelkov

čestita poslovnim prijateljem
in vsemu delovnemu ljud-
stvu k Dnevu republike

**Sava
Kranj**

Tudi v prihodnjem letu vam bomo nudili **naše** avtogu-
me in pnevmatike za kolesa, gumene tehnične izdelke,
cevi z in brez vložkov, transportne trakove, gumene plo-
šče za pod, gumene galanterijske in sanitarne predmete

**Poslovna zveza za gozdno in
lesno gospodarstvo – Kranj**

izvaja vsa gozdno-kulturna dela, gradi
gozdne poti in odkupuje vse gozdne
sortimente

Cestitamo za Dan republike

Kmetijska poslovna zveza Kranj

**MLEKARNA
KRANJ**

čestita k Prazniku
republike
in se priporoča
potrošnikom
s svojimi izdelki

**Trgovsko podjetje
MERKUR
Škofja Loka**

čestita delovnim ljudem za
Praznik republike in se pri-
poroča potrošnikom za nakup
blaga v svojih poslovalnicah

**Ob Prazniku republike -
29. novembru iskreno čestita
delovnim ljudem kolektiv**

»AVTOPROMET« KRANJ

»LOKA« veletrgovina - Skofja Loka
čestita svojim odjemalcem k 29. novembru
Priporočamo se maloprodajni mreži za naročila!

Delovni kolektiv tovarne čokolade **GORENJKA**
Ob Dnevu republike vsem delovnim
ljudem iskrene čestitke! **LESCE PRI BLEDU**

Tudi mi se pridružujemo
čestitkam
delovnih kolektivov ob velikem
prazniku naših narodov

**ELEKTRO KRANJ
KRANJ**

**OBRTNO PODJETJE
SKUPNOST
ZELEZNIKI**

pošilja ob Dnevu republike plam-
teče pozdrave!
Kupujte v naši mesarni gostinskih pod-
jetjih in pekarni ter obiskujte naš kino!

**K Prazniku republike čestita kolektiv
Elektrarne Medvode**

**ROLETA -
MIZARSTVO
KRANJ**

čestita k Dnevu
republike - 29. novem-
bru in hkrati priporo-
ča svoje kvalitetne
izdelke

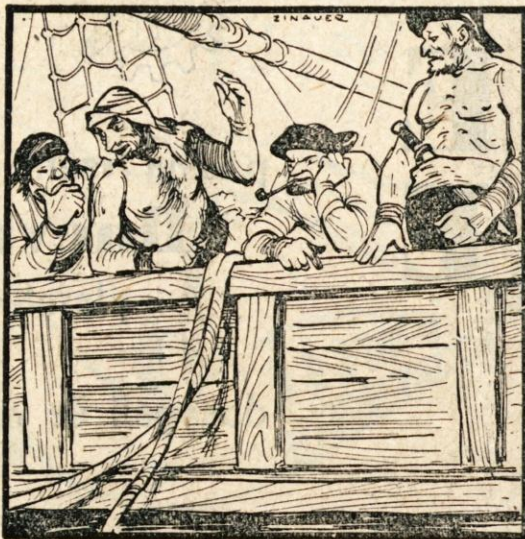
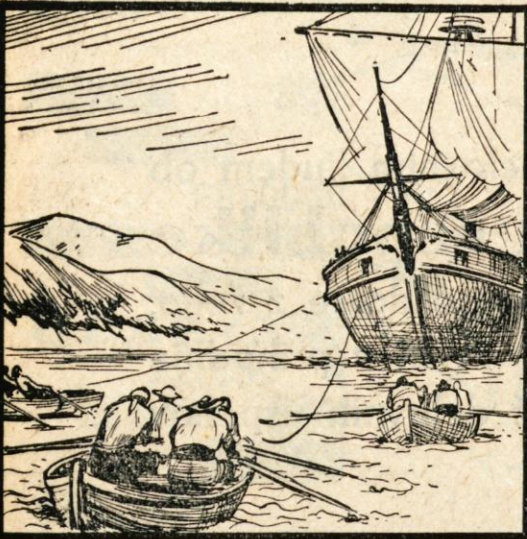
Ob veliki obletnici
borben pozdrav
delovnim ljudem!

**Mestna
slastičarna
in kavarna
Kranj**

Splošno gradbeno podjetje
TEHNIK Škofja
Loka
čestita vsem delovnim ljudem
k Prazniku republike

Čestitkam delovnih
kolektivov
ob Dnevu republike
se pridružuje tudi
**Tapetništvo
Kranj**

OTOK ZAKLADOV

53. To dopoldne se nam je obetalo težko delo. Može so morali v čolne, da bi potegnili ladjo skozi Beli preliv v pripravljen zaliv. Z enim čolnom sem odrinil tudi jaz. Može so pri delu hudo godrnjali in Andersen, ki je zapovedoval, jih ni miril, temveč godrnjal še glasneje kot ostali. Nazadnje se je grdo pridružil: »Saj to ne bo večno trpelo.« John Silver je stal ves čas pri krmarju in določal smer vožnje. Poznal je preliv kot svoj žep. Zasidrali smo se v sidrišču in v nos nam je legel vonj po gnajočem listju.

54. Grdo vedenje mornarjev med vožnjo me je zelo vznemirilo; toda, ko smo se vrnili na ladjo, so postali kar nevarno uporni. Bilo je jasno, da visi nad nami upor. Le Dolgi John jih je miril in bil zelo vljuden in ustrežljiv. To pa je bil najbolj nevaren znak. V kabini smo se posvetovali. Kapitan je predlagal, da naj dovolimo mornarjem, da gredo na kopno: »Če pojdejo vsi, tedaj bo ladja v naših rokah. Če jih bo peljal Silver le nekaj, se bodo vrnili kroki kot jagnjeta.« Vsi zanesljivi smo dobili pištole.

Pomemben jubilej

bolnišnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju

Petek, 25. novembra 1960 — Danes zvečer bo v avli OLO Kranj svečana proslava ob 5. obletnici ustanovitve Bolnišnice za ginekologijo in porodništvo v Kranju. — Ta jubilej je toliko večjega pomena, ker ta ustanova stopa v novo petletno obdobje prav v času nove organizacije zdravstvene službe in pa zato, ker bo v kratkem dobila nove, ustrezne prostore.

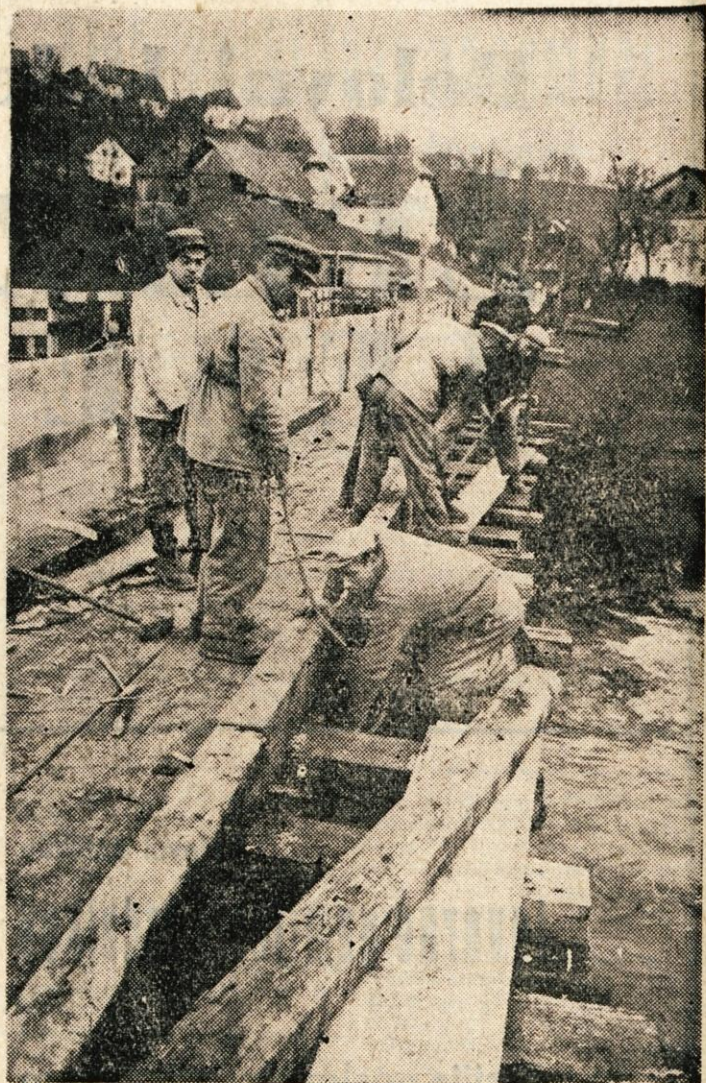
Proslavi bo prisostvoval strokovni mentor te ustanove, predstojnik ljubljanske ginekološke klinike in predsednik Združenja ginekologov Jugoslavije profesor dr. Franc Novak, vidni politični predstavniki in predstavniki vseh družb, organizacij našega okraja.

Postajo bodo presredili

Lesce

Pred dvema mesecema so pričeli v Lescah adaptirati tamkajšnje železniško postajo. Na severnem delu, na katerem je bila postaja med vojno porušena, so zgradili prizidek, v katerem bosta dobili prostor čakalnici prvega in drugega razreda. V zgornjih prostorih pa bo stanovanje. V prostorih, kjer je bila sedaj čakalnica, pa bodo uredili tovarno blagajno. Z deli bodo končali v prihodnjem mesecu. —an

IZ NAŠIH KRAJEV

Cesta pri Trški Bistrici je bila zaradi popravila mostu preko Bistrice nekaj časa zaprta. Most je sedaj že usposobljen za promet, delavci pa se že zadržujejo pri zaključnih delih.

Zlata poroka v Selcih

V Selea nad Skofjo Loko praznujeta zakonca Franc in Antonija Kemperle iz Češnjice pri Železnikih zlato poroko.

Franc Kemperle se je rodil leta 1884 v Podlonku nad Železniki. Ze zgodaj mu je umrla mati. Oče — delavec je težko preživel družino, saj je imel kar 10 otrok, zato je mladi Franc že kot deček služil po kmetih. Po vojaščini je bil zaposlen pri raznih delodajalcih lesne stroke kot gozdni delavec. Zaradi svojega naprednega mišljenja je moral večkrat menjavati službo, nekajkrat pa je ostal celo brez dela in zaslužka. Kot gozdni delavec je po 45 letih službovanja dočkal zasluženo upokojitve. Tudi njegova žena Antonija je hči delavskih staršev, ki so imeli 11 otrok. Rodila se je leta 1888. Ker je tudi njej oče zgodaj umrl, je morala zaradi pomanjkanja že v sedmem letu za pastirico. Jubilantoma se je rodilo 13 otrok in vse sta vzgajala v

naprednem duhu. Vsa družina se je vključila v narodnoosvobodilno gibanje, njun dom v Češnjici pa je bil v času NOB zatočišče ilegalcev, ki so odhajali v partizane in prostor za zbiranje raznega gradiva. Poleg jubilejantov je v NOB aktivno sodelovalo še sedem sinov.

Tudi po osvoboditvi sta kljub letom po svojih močeh pomagala pri obnovi in sta za prostovoljno delo prejela več priznanj.

Številni znanci in prijatelji želijo jubilantom še mnogo sreče in zadovoljstva.

JAVNA NEONSKA RAZSVETLJAVNA ZIROVNICA.

Člani delavskega sveta Elektro Zirovnica in Elektrarne Moste so pred kratkim sklenili, da bodo prispevali vsak polovico sredstev za ureditev javne neonske razsvetljave. Z deli so pričeli prejšnji mesec. Do državnega praznika, 29. novembra, bo zasvetila prva neonska svetilka. Za sedaj bo razsvetljena cesta v dolžini 2 km od Elektrarne Moste do Zirovnice. — Neonsko razsvetljavo bodo kasneje napeljali tudi od Zirovnice do Breznice.

BELEŽKA

ZAKAJ LE NA POL?
Ko so 7. oktobra letos delavci Komunalnega servisa iz Kranja pričeli preurejati križišča pred Staro pošto v Kranju, je bilo med meščani, zlasti pa med šoferji, precej negotovanja. No, tega smo že vajeni, da radi godrnjamo in kritiziramo, čeprav največkrat ne vemo zakaj. Danes nihče več temu ukrepu ne nasprotuje. Spoznalo se je namreč, da ima tako preurejen križišč vsaj tri značilne prednosti: cesta I. reda je dobila absolutno prednost, ki je prej vozniki niso upoštevali. Pri zavijanju na levo se je zmanjšala pot skoro za 10 m, sama varnost na križišču pa se je toliko izboljšala, da skoro ne more priti do nesreče. Toda to je že za nami in se v to ne mislimo več spuščati. Nerazumljivo pa nam je nekaj. Zakaj predstora niso uredili do kraja. V postavljeni robnik bi bilo treba postaviti odbijalna stekla, da bi bil robnik tudi ponoči vidljiv, steč bo še marsikateri zapeljal čez robnik in lahko težje posledice. Zlasti pri motoristih. Po načrtu bi bilo treba v prostoru med robnikom in pločnikom urediti zelen pas, kar bi dalo mestu lepši videz, namemu križišču pa dokončno obliko. Ko smo se pri Komunalnem servisu pozanimali, zakaj ne uredijo križišča do konca, so nam povedali, da ni finančnih sredstev. Spomladi bodo, kakor so povedali, postavili v ta prostor posebej za to izdelano posodo, v kateri bodo rastle rože in drugo zelenje. To bo vsekakor nadomestilo zelen pas, toda vprašamo se, zakaj ne uredimo stvari do konca, če smo jih pričeli urejati, ali bi pa počakali toliko časa, da bi bilo dovolj uenarja na razpolago.

NAŠ RAZGOVOR

TU JE TAKO LEPO...

Visoko nad Poljanami ležijo Vinharje. Na severozahodnem razraščnem slemenu Pasje ravni stoji med redko posejanimi hišami Muhova domačija. Tja so se že 12. junija 1941. leta zatekli prvi partizani, ko so se zadrževali v Polhovcu, kjer so imeli taborišče. Pozneje so iz tega taborišča večkrat prihajali v manjših skupinah po dva ali trije. Tu so jim nudili zavetje in hrano. Družina Janeza Peternele, ta je bil namreč gospodar te domačije, je bila ena izmed najbolj zavednih v Poljanski dolini. Vendar pa je bila usoda njihovih članov kaj žalostna. Padli so vsi moški: oče in sin Pavel sta bila ustreljena v Begunjah, Ferdinand, Tone in Franc so padli v partizanih, mati pa je med vojno umrla. Ostale so le tri hčere. Eno izmed njih, Krmeljova mama, sem našla pred dnevi na domu, ne daleč od njene rojstne hiše — Muhove domačije. Pot do nje je bila dolga, strma in blatna — le s težavo sem jo našla. Imela sem srečo, da sem jo dobila doma, kajti pravkar se je pripravljala, da odide v gozd na delo.

Krmeljova mama mi je pripo-

vedovala žalostno zgodbo njene rodbine, ki mi je bila že nekoliko znana. Pogled se mi je zaustavil na spomeniki, ki je visela na steni in na veliki sliki na kateri sem takoj prepoznala Krmeljovo mamo s štirimi majhnimi otročki. »Da, vsi so bili moji,« je dejala, »vendar sta mi v taborišču, kamor so me izgnali Nemci zaradi sodelovanja s partizani, dva umrla, bila sta dvojčka, deček in deklica. Spomenica pa je moževa, ki je padel v decembru 1941. leta v Dražgošah.« je še žalostno dodala.

»Zares težko je bilo življenje mnogih družin med NOB. Vi sami to najbolj veste, veliko ste pretrpeli. Povejte mi prosim kako živite sedaj in kako vam potekajo dnevi, tu visoko v hri-

lom, delam na kmetijah, v prostem času pa klekam za čipkarstvo z drugo v Poljanah.«

KRMELJOVA MAMA

»Gotovo vam je tu, ko ste tako na samem, zelo pusto. Ali si kdaj zaželite razvedrila?«

»Veste, človek se vsemu pri-

vadi. Razgled na prelepo okolico me vedno navdaja s prijetnim občutkom. Ne veste, kako lepo je tu, posebno spomladi. Edino, ar bi imela rada, je radio. Saj, ko smo dobili elektriko, bom s svojo željo laže uresničila. Veste, tudi v kino bi šla kdaj pa kdaj rada. Po Novem letu ko bodo pričeli z gradnjo ceste na Vinharje, bomo lahko večkrat odšli v dolino.«

»Kako pa dobivate pošto in ali ste obveščeni kdaj so v Poljanah razni sestanki, konferen-

ce, zbori volivcev in ali se jih udi vi kdaj udeležite?«

»Poštar bi moral priti v naš kraj dvakrat na teden, vendar njegovo službo največkrat opravi kar naša sosedka. Z dogodki v Poljanah na nas seznanjajo otroci, ki hodijo tja v šolo. Nepriljetno je za nas, če šolarji poznajo na to svojo dolžnost. Pred kratkim sem bil na zboru invalidov in na sestanku organizacije Zveze borcev. Tu smo med drugim največ razpravljali o spomeniku padlih borec med NOB v Poljanah, katerega otvoritve se bom tudi jaz udeležila v torek, 29. novembra popoldne.«

Kam čez praznike?

Kranj — Danes ob 20. uri bo v Prešernovem gledališču slavnostna akademija v počastitev državnega praznika, 29. novembra. Iste dne ob isti uri bo akademija tudi v Stražišču. Jutri, v nedeljo, ob 16. uri, pa bodo v Domu Svobode v Stražišču tamkajšnji svobodaši uprizorili Johna Patricka komedijo v petih slikah, »Vroč kri«.

Jutri, v nedeljo popoldne in zvečer, bo na Šmarjetni gori veselica, ki jo organizira odbor ZB Orehek. — Za ples in zabavo bo igral domači kvintet.

Bled — ob 20. uri bo v kino dvorani centralna proslava v počastitev Dneva republike.

Tržič — Danes ob 19. uri bo slavnostna akademija v osnovni šoli Lom. Jutri, v nedeljo ob 14. uri, bo lov na lisice, ki ga organizira Avto-moto društvo Tržič, ob 19. uri pa kulturno-umetniško društvo Kovor prireja svečano akademijo v Kovorju. V torek ob 14. uri bodo cestno hitrostne dirke okoli Tržiča, tega dne pa bodo zaključili tudi kegljaško tekmovanje sindikalnih podružnic.

Skofja Loka — Ob Dnevu republike bo v Domu DPD Svoboda svečana akademija.

Poljane — V torek, 29. novembra, bo v Poljanah odkritje spomenika padlim borec iz NOB.

Jesenice — Dan pred praznikom bo v gledališču »Tone Čufar« svečana akademija, na kateri bodo med drugim jeseniški gledališčniki uprizorili gledališko predstavo »Globoko so korenine«.

Radovljica — V kino dvorani bo v ponedeljek, 28. novembra ob 20. uri, centralna akademija.

Zirovnica — Jutri popoldne bodo člani Drame skupine DPD Svoboda »France Prešeren«, Zirovnica-Breznica, uprizorili mladinsko igro Janka Modra — »Kec« — v 4 dejanjih.

ZVEDELI SMO...

Elektrarna Završnica pri Zirovnici bo dosegla v oktobru največji proizvodni uspeh od njene ustanovitve, to je od leta 1914. Proizvedla je namreč 1 milijon Kw ur električne energije. Letna proizvodnja te elektrarne pa znaša 5 milijonov Kw.

V septembru letos so na Javorcu na Zirovskem vrhu odprli lovsko koč, ki so jo pričeli graditi člani lovske družine v Gorenji vasi pred tremi leti. 19 članov tega društva je pri gradnji koč opravilo 2860 prostovoljnih ur.

Veliko zanimanje za prometno vzgojo kažejo zlasti prosvetni delavci v Cerkljah. Tečaja, ki ga je organiziralo Avto-moto društvo Cerklje za šoferje amaterje, se je udeležilo 12 profesorjev in učiteljev. Le-ti bodo sedaj lahko uspešno prenašali svoje znanje na mladino.

O gradnji Doma upokoencev na Javorniku smo že pisali. Danes lahko povemo, da je dom tik pred dograditvijo. Omembe vredna je gradnja kopalnice, saj veliko število članov — upokoencev, niti njihove družine, nimajo možnost kopanja. Klubski prostori bodo opremljeni sodobno in bodo služili za vse vrste družabnega življenja, ki ga upokojevalci pogrešajo.

V Zdravstvenem domu v Kamniku je v otroškem dispanzerju samo ena zdravniška pregledala v prvem polletju 4092 otrok. Stevilo bolniških pregledov v letu 1959 je znašalo 48.107, letos pa samo v prvem polletju že 27.460.

Na osemletki v Cerkljah se več kot 400 otrok marljivo pripravlja na izpite za prometno pioniško značko I., II. in III. stopnje. Ispite bodo delali še v tem mesecu pred posebno komisijo. Pouk in priprave so potekale več mesecev.

Pred kratkim so v Cerkljah zaključili s šoferskim tečajem, ki

ga je organizirala šolsko-tehnična komisija AMD Cerklje. Društvene izpite so tečajniki dobro opravili, saj je izpit uspešno zaključilo kar 72 % slušateljev.

Predavanje za šoferje in mehanike

Društvo šoferjev in avtomehaničkov v Kranju bo v sodelovanju z občinsko komisijo za prometno varnost, organiziralo v nedeljo, 27. novembra dopoldne, pomembno in poučno predavanje o prometu in varnosti na cesti, ki bo namenjeno poklicnim šoferjem in

Šenturski pionirji najboljši

Šenturska gora — Učenci osnovne šole na Šenturski gori imajo svojo pionirsko zadrugo in so že v začetku enoletnega tekmovanja pokazali precejšnje zanimanje za razvoj in napredek na tem področju. V okviru zadruge so pionirji aktivno delali na pionirski

zadružni zemlji, gojili so razne rastline, urejali sadovnjak in ribezov nasad. Zelo aktivni pa so tudi pri čebelarjenju, saj so v času tekmovanja uredili kar dva panja in razen tega opravili še vrsto drugih del, kot je prostovoljno delo pri gradnji ceste na Šentursko goro, itd. Za njihovo uspešno delo jih je komisija, ki je pregledovala enoletno delo pionirjev zadržnikov, ocenila kot najboljše v kranjski občini. V okrajnem merilu pa so pionirji omenjene zadruge zavzeli četrto mesto. Za uspešno delo bodo prejeli okrajno nagrado Zveze prijateljev mladine Kranj, v znesku 22.000 dinarjev.

—an

Takole izgleda Bled v času, ko ni ne poletja ne zime